ГОРОДОВОЕ ПОЛОЖЕНІЕ

MIEYSKIE POSTANOWIENIE

БОЖІЕЮ ПОСПѢШЕСТВУЮЩЕЮ МИЛОСТІЮ.

МЫ ЕКАТЕРИНА ВТОРАЯ

ИМПЕРАТРИЦА И САМОДЕРЖИЦА

ВСЕРОССІЙСКАЯ

МОСКОВСКАЯ, КІЕВСКАЯ, ВЛАДИМИРСКАЯ, НОВГОРОДСКАЯ, ЦАРИЦА КАЗАНСКАЯ, ЦАРИЦА АСТРАХАНСКАЯ, ЦАРИЦА СИБИРСКАЯ, ЦАРИЦА ХЕРСОНИСА-ТАВРИЧЕСКАГО, ГОСУДАРЫНЯ ПСКОВСКАЯ И ВЕЛИКАЯ КНЯГИНЯ СМОЛЕНСКАЯ, КНЯГИНЯ ЭСТЛЯНДСКАЯ, ЛИФЛЯНДСКАЯ, КОРЕЛЬСКАЯ, ТВЕРСКАЯ, ЮГОРСКАЯ, ПЕРМСКАЯ, ВЯТСКАЯ, БОЛГАРСКАЯ, И ИННЫХЪ; ГОСУДАРЫНЯ И ВЕЛИКАЯ КНЯГИНЯ НОВА-ГОРОДА НИЗОВСКІЯ ЗЕМЛИ, ЧЕРНИГОВСКАЯ, РЯЗАНСКАЯ, ПОЛОЦКАЯ, РОСТОВСКАЯ, ЯРОСЛАВСКАЯ, БЕЛООЗЕРСКАЯ, УДОРСКАЯ, ОБДОРСКАЯ, КОНДІЙСКАЯ, ВИТЕПСКАЯ, МСТИСЛАВСКАЯ, И ВСЕЯ СѢВЕРНЫЯ СТРАНЫ ПОВЕЛИТЕЛЬНИЦА, И ГОСУДАРЫНЯ ИВЕРСКІЯ ЗЕМЛИ, КАРТАЛИНСКИХЪ И ГРУЗИНСКИХЪ ЦАРЕЙ И КАБАРДИНСКІЯ ЗЕМЛИ, ЧЕРКАСКИХЪ И ГОРСКИХЪ КНЯЗЕЙ, И ИННЫХЪ НАСЛѢДНАЯ ГОСУДАРЫНЯ И ОБЛАДАТЕЛЬНИЦА.

Съ самаго перваго основанія общежительствъ познали всѣ народы пользы и выгоды отъ устроенія городовъ произтекающія, не токмо для гражданъ тѣхъ городовъ, но и для окрестныхъ обитателей. Начиная отъ древности мракомъ покрытой, встрѣчаемъ МЫ повсюду па-

ZA POMOCĄ ŁASKI BOZEY

MY KATARZYNA WTORA

JMPERATOROWA I SAMOWŁADNĄCA

CAŁO-ROSSYISKA

MOSKIEWSKA, KIIOWSKA, WŁODZIMIRSKA, NOWOGRODZKA, KROLOWA KAZAŃSKA, KROLOWA ASTRACHANSKA, KROLOWA SYBIRSKA, KROLOWA CHERSONEZU TAURYCKIEGO, PANI PSKOWA, I WIELKA XIĘZNA SMOLENSKA, XIĘZNA ESTLANDSKA, INFLANTSKA, KORELSKA, TWERSKA, IUHORSKA, PERMSKA, WIATSKA, BULGARSKA, I INNYCH; PANI I WIELKA XIĘZNA NOWOGRODZKA, NIZOWSKIEY ZIEMI, CZERNIECHOWSKA, REZANSKA, POŁOCKA, ROSTOWSKA, IAROSŁAWSKA, BIAŁO-JEZIORSKA, UDORSKA, OBDORSKA, KONDYISKA, WITEBSKA, MSCISŁAWSKA, I WSZYSTKIEY PUŁNOCNEY STRONY ROZKAZUIĄCA, I PANI IBERSKIEY ZIEMI, KARTALINSKICH, I GRUZINSKICH KROLOW, I KABARDYNSKIEY ZIEMI, CZERKASKICH, I GUROWYCH XIĄZĄT, I INNYCH DZIEDZICZNA PANI I MONARCHINI.

OD pierwiaſtkowey oſnowy ſpołecznego życia poznawali wſzyſtkie narody, iak wielka wygoda, i pożytek wypływaią od zabudowania miaſt, nie iuż dla ſamych tylko obywatelow onych, lecz i dla okolicznych mieſzkańcow. Zaczynaiąc od ſtarożytności pokrytey mrokiem, znayduiemy wſzędy pamięć założycie-

память градоздателей возносимую наравнѣ съ памятію законодателей, и видимъ что Герои побѣдами прославившіеся тщились градозданіемъ дать безсмертіе именамъ своимъ.

Мы и тутъ не имѣемъ нужды искать примѣровъ чуждыхъ: но заимствуя оные изъ собственныхъ дѣяній Отечества НАШЕГО, находимъ, что предки Россійскіе Славяне отъ славныхъ подвиговъ и самое названіе свое получившіе, гдѣ только досягала побѣдоносная рука ихъ, оставляли слѣды свои созиданіемъ градовъ, имянами Славенскаго языка украшенныхъ, до нынѣ сіе соблюдшихъ, и насажденіемъ въ оныхъ торговли до самыхъ отдаленныхъ краевъ тогда извѣстныхъ распространенной. Всероссійскіе САМОДЕРЖЦЫ отъ самыхъ древнихъ лѣтъ съ расширеніемъ предѣловъ владычества ихъ и съ умноженіемъ народнымъ, умножали и число городовъ, дая въ нихъ безопасное пристанище торгу и рукодѣліямъ. Обширность Государства, обиліе произрастѣній не токмо на поверхностяхъ земли, но и въ нѣдрахъ ея сокровенныхъ, удобства сообщенія сухопутнаго или водоходнаго, раченіе и предпріимчивость Славенороссійскаго народа не могли не имѣть добрыхъ успѣховъ. Полезнымъ установленіемъ предковъ НАШИХЪ МЫ тщилися подражать по мѣрѣ размноженія народа и возращенія богатства его, какъ то свидѣтельствуютъ города въ двадцатитрехлѣтнее царствованіе НАШЕ числомъ двѣсти шестьнадцать воздвигнутые повсюду, гдѣ того требовали или мѣстныя выгоды, или стеченіе окрестныхъ жителей. Не оставили МЫ какъ ихъ, такъ и тѣ, кои предками НАШИМИ сооружены были, снабдить надлежащимъ управленіемъ, освободить рукодѣлія, промыслы и торговлю отъ принужденій и притѣсненій, и преподать имъ различные полезные способы и ободренія. Съ помощію Божіею видимъ въ толь краткое время

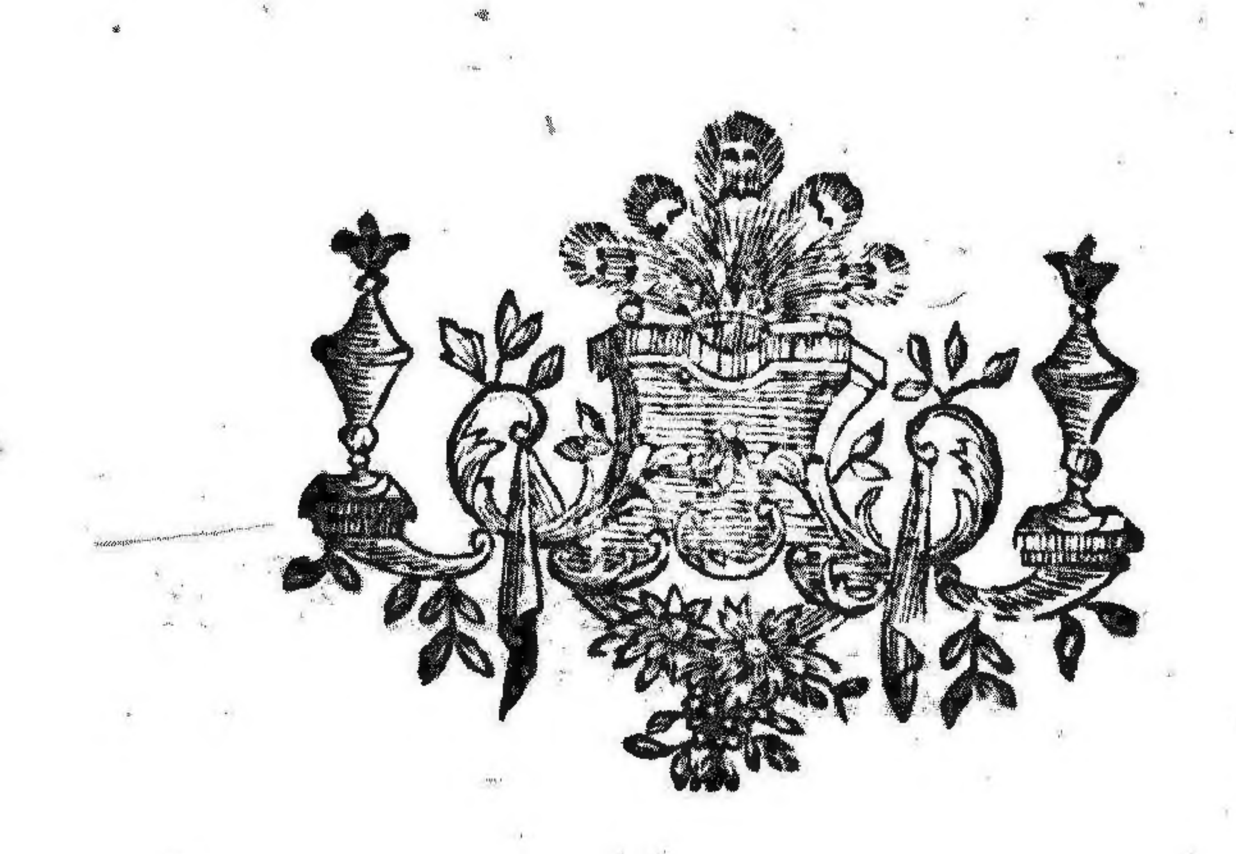
до-

cielow miast wielbioną rownie z pamięcią prawodawcow, i widziemy iako Bohaterowie wielcy wsławiwszy się zwycięstwami, starali się dzwignieniem miast podać nieśmiertelności imiona swoie.

MY i w tym przypadku nie mamy potrzeby szukać przykładow obcych; ale biorąc one z dzieł własnych Oyczyzny NASZEY, znayduiemy, że przodki Rossyiscy Sławianie, od sławnych dzieł samo imie maiący, gdzie tylko sięgała zwycięzka ich ręka, wszędy zostawiali ślady swoie założeniem miast, imionami Rossyiskiemi ozdobionych, i dotąd ie zachowuiących, i zaprowadzeniem w onych handlu, aż do nayodlegleyszych kraiow znaiomych pod ow czas rościągaiącego się. Samodzierżce Cało Rossyiscy od naydawnieyszey starożytności za rozszerzeniem granic dzierżawy ich, i za pomnożeniem ludności, pomnażali wespoł i liczbę miast, daiąc w nich bespieczne przytulenie handlowi, i rękodziełom. Rozległość państwa, obfitość produktow nie tylko na powierzchności ziemi, ale i wewnątrz iey rodzących się, łatwość kommunikacyi tak lądem, iako wodą, usilność i odwaga Sławiano-Rossyiskiego narodu, nie mogły nieuczynić wielkich postępkow. Tak pożyteczne przodkow NASZYCH ustanowienia My rownież staraliśmy się popierać, w miarę pomnożoney ludności, i wzrostu kraiowego bogactwa, iako to świadczą miasta liczbą dwieście szesnaście w czasie dwudziesto-trzech-letniego panowania NASZEGO dzwignione wszędy, gdzie tylko wymagały tego, albo mieyscowe wygody, albo zgromadzenie się okoliczne mieszkańcow. Nieomieszkaliśmy iako te miasta, tak i one, ktore przodkowie NASI założyli opatrzyć należytym urządzeniem, oswobodzić rękodzieła, przemysł, i handel od przymusu, i ucisku, i podać im roznaite pożyteczne sposoby, i zachęcenia. Za Boskim błogosławieństwem widziemy w tak krotkim czasie dobre owoce zamiarow NASZYCH, i prac, i ufamy niewątpliwie, że wierno-poddani NASZY obywatele miast chwalebnym usiłowaniem, rzetelnością w handlu, prze-

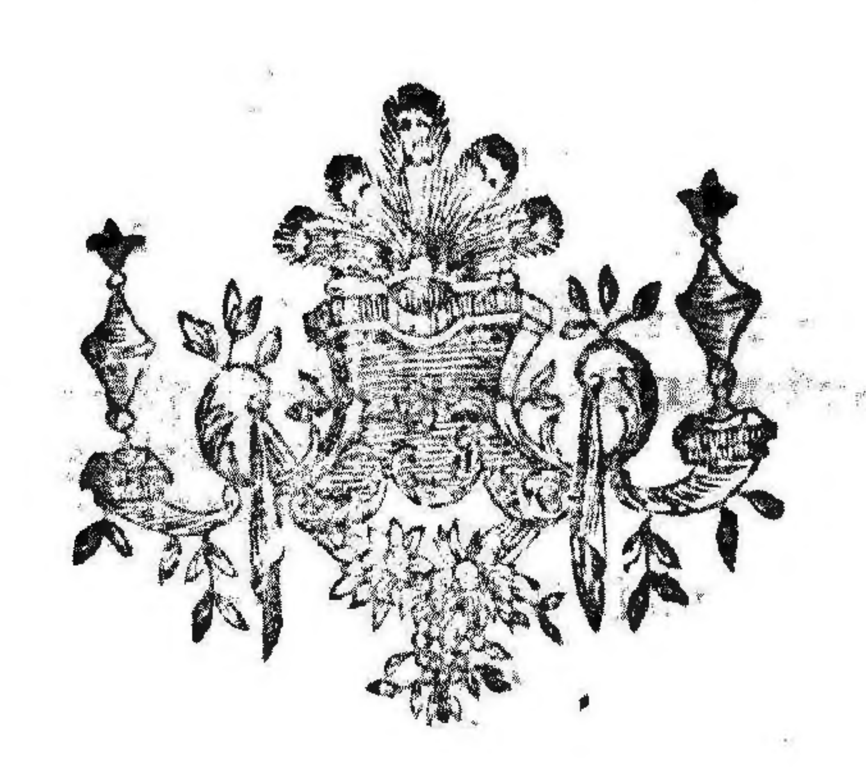
my-

добрые плоды намѣраній и трудовъ НАШИХЪ, да и несомнѣнно уповаемъ, что вѣрноподданные НАШИ граждане городовъ НАШИХЪ похвальнымъ радѣніемъ, доброю вѣрою въ торговлѣ, промыслахъ и ремеслахъ, и поведеніемъ соотвѣтствующимъ благому НАШЕМУ объ нихъ попеченію, будутъ пособствовать возвышенію мѣстъ ими населяемыхъ въ цвѣтущемъ состояніи, и тѣмъ вяще заслужатъ НАШУ ИМПЕРАТОРСКУЮ къ себѣ милость и благоволеніе; въ залогъ коихъ восхотѣли МЫ данные отъ НАСЪ городамъ, ихъ обществамъ и членамъ сихъ обществъ выгоды и преимущества подтвердить НАШЕЮ жалованною грамотою, узаконяя въ слѣдствіе того на вѣки непоколебимо слѣдующія статьи.

ОГЛА-

myſłach, i rzemiosłach, i zachowaniem ſię odpowiadaiącym zbawiennny NASZEY o nich pieczołowitości, będą ſię przykładać ku doprowadzeniu miaſt przez nich zamieſzkałych do kwitnącego ſtanu, przez co tym bardziey zaſłużą NASZĄ JMPERATORSKĄ ku ſobie dobroć, i względy; na zakład których podobało ſię NAM nadane przez NAS miaſtom, ich zgromadzeniom, i członkom tych zgromadzeń dobrodzieyſtwa i prerogatywy potwierdzić NASZYM przywileiem, i na ten koniec uſtanawiamy wiecznie, i nienaruſzenie naſtępuiące punkta.

R RE-

ОГЛАВЛЕНІЕ.

А.

ГОРОДОВОЕ ПОЛОЖЕНІЕ.

REGESTR PARAGRAFOW, I PUNKTOW.

A.

MIEYSKIE POSTANOWIENIE.

Б.

О ГОРОДОВЫХЪ ОБЫВАТЕЛЯХЪ.

Установленiе общества градскаго, и о выгодахъ общества градскаго.

17. O ſzkołach narodowych.
18. O budowaniu wodnych i wietrznych młynow.
19. O karczmach i t. d. na gruncie mieyſkim.
20. O ſklepach publicznych i ſklepach po domach.
21. O piątnowanych wagach, i miarach.
22. O brakowaniu towarow.
23. O przewozie towarow wſzelką drogą.
24. Powiatowi mieſzkańce maią nie zaprzeczony przywoz do miaſta, i wywoz z niego.
25. O tygodniowych targowych dniach w mieście.
26. O rocznym iarmarku.
27. O budowaniu, lub ſprowadzaniu ſtatkow i okrętow handlowych.
28. O herbie mieyſkim

Uwaga.

B.

O OBYWATELACH MIEYSKICH.

Uſtanowienie zgromadzenia mieſzczańſkiego i o dobrodzieyſtwach mieſzczańſkiego zgromadzenia.

29. O wolności zbierania ſię mieſzczanom.
30. O zbieraniu ſię mieſzczan co trzy lata.
31. Mieyſki Głowa, Burmiſtrze, Rayce, Staroſty, Sędziowie ſłownego ſądu wybieraią ſię od zgromadzenia, i t. d.
32. Zaſiadaiący gubernſkiego Magiſtratu, i Zaſiadaiący od mieſzczan ſumiennego ſądu wybieraią ſię od guberſkiego miaſta, i t. d.
33. O wyborze od mieſzczańſtwa Zaſiadaiących do ſądow z mieſzczan na mieyſcu żyiących.
34. O zaſiadaniu dwóch Raycow mieyſkich w policyi.

55.

B.

Наставленіе для сочиненія и продолженія городовой обывательской книги.

69.

C.

Inſtrukcya do ułożenia, i kontynuacyi mieſzczańſkiey obywatelſkiey xięgi.

Г.

Доказательства состоянія городовыхъ обывателей.

Ате-

69. Zabrania się umieścić kogo bez dowodow do mieſzczańſkiey obywatelſkiey xięgi.
70. Każda familia okaże dowody.
71. O rozpoznaniu dowodow.
72. O wnieſieniu pieniędzy do mieſzczańſkiey kaſſy, przy zapiſaniu familii do xięgi mieſzczańſkiey.
73. W przypadku niekontentowania ſię udać ſię do guberſkiego Magiſtratu.
74. O przeczytaniu mieſzczańſkiey obywatelſkiey xięgi zgromadzeniu mieſzczańſkiemu.
75. Mieſzczańſką obywatelſką xięgę chować w archiwie zgromadzenia mieſzczańſkiego, kopię iedną w rządzie guberſkim, drugą w izbie ſkarbowey.
76. O kontynuowaniu mieſzczańſkiey obywatelſkiey xięgi.

D.

Dowody ſtanu mieyſkich obywateli.

77. Dowody mieyſkich obywateli.
78. Dowody ſtanu mieyſkich obywateli.
Parafialne xięgi.
Swiadectwo Plebana i parafianow.
Popis.
Rewizya.
Liſt od gełdy.
Liſt od cechu.
Ukazy, przywileie, i liſty.
Naznaczenie do powinności.
Sąd.
Liſt.
Służby.
Nieruchomy w mieście maiątek.
Gełdy lub cechu świadectwo o kapitale.

Д.

О личныхъ выгодахъ городовыхъ обывателей, средняго рода людей, или мѣщанъ вообще.

Atteſtaty.
Kwitacye.
Kwity ſkarbowe i t. d.
Xięgi rachunku i obrachunku.
Celne xięgi i t. d.
Towary.
Okręta.
Podrady, i arędy.
Wexle opłacone.
Umowy i kredyt.
Ociec i dziad.
Kuple i zaſtawy.
Wſzelkie dowody zaręczaiące o kredycie; iednego zaś pewnego dość ieſt do pomieſzczenia domu w xięgę mieſzczańſką obywatelſką.

79. Manifeſt 1775 roku, Marca 17 dnia punkt 46 O uwolnionych od panow dziedzicznych.

E.

O oſobiſtych dobrodzieyſtwach mieyſkich obywateli ſrzedniego gatunku ludzi, czyli o mieſzczanach w ogulności.

80. Co ieſt śrzedni gatunek ludzi.
81. O pożytku miaſt, i dziedzictwie oſobliwego ſtanu.
82. W iakim przypadku mieſzczanin daie mieſzczańſtwo żenie.
83. Mieſzczanſkie dzieci dziedzicznie biorą mieſzczańſtwo.
84. Mieſzczaninowi bez ſądu nie brać dobrego imienia, życia lub maiątku.
85. Mieſzczanin ſądzi ſię mieſzczańſkim ſądem.
86. Wykroczenia ktore odeymuią od mieſzczanina dobre imie.

E

О гильдіяхъ и гильдейскихъ выгодахъ вообще.

87. Zabronienie odięcia, lub pustoszenia maiątku mieszczanina.
88. Prawo pierwszego nabywcy.
89. O niedochodzeniu wykroczenia, któremu dziesięć lat minęło.
90. Mieszczanin mieć może warsztaty, i rękodzieła.
91. O obeldze.
Kobietom.
Kobiecie płacącey podatki.
Dzieciom.

F.

O gełdach i dobrodzieystwach gełd w powszechności.

92. Dozwolenie zapisywania się do gełd, maiącym kapitału od tysiąca do pięciudziesiąt tysięcy rublow.
93. O terminie zapisania się i płacy od kapitału.
94. Dzieci nieodzieleni nie płacą osobno.
95. Dzieci do rozdziału po rodzicach nie płacą osobno.
96. Po zeyściu bezdzietnego krewni nie płacą osobno, aż do czasu rozdziału.
97. O utaieniu kapitału delacyi niepezyimować, i nieczynić inkwizycyi.
98. O wymazaniu z gełdy bankruta przez winę swoią.
99. O uwolnieniu zapisanych do gełdy od osobistego rekruta, lub robotnika, i t. d.
100. Dozwolenie zapisanym do gełdy wchodzić w kontrakty i arędy ze skarbem w miarę obiawionego kapitału.
101. Zapisanych do gełd nie wybierać: 1. do przedawania. 2. do dozoru. 3. do rozmaitych powinności. 4. do poborow, i staży. 5. do przygotowania zamkowego lub skarbowego.

Ж.

О первой Гильдіи.

З.

О второй Гильдіи.

И

О третей Гильдіи.

G.

O pierwszey Gełdzie.

H.

O drugiey Gełdzie.

I.

O trzeciey gełdzie.

I.

О выгодахъ цеховыхъ.

K.

O Dobrodzieyſtwach cechowych.

120. Kogo zapiſać w cechy, czyli porządki rzemieślnicze.
121. Pozwolenie cechowym obiawiać u ſiebie kapitał, i cieſzyć ſię dobrodzieyſtwami.
122. O robocie cechowych.
123. *Rzemieślnicze poſtanowienie.*
1. Kto ma uſtanawiać cechy, lub rzemieślnicze porządki.
2. Cechy podlegaią mieyſkiemu Magiſtratowi, lub Ratuſzowi.
3. Cechy z iednego rzemiosła.
4. Nieuſtanawiać cechu iednego rzemiosła poki ieſt mniey od pięciu mayſtrow tego rzemiosła.
5. Cech mieć ma rzemieślnicze poſtanowienie, mieyſce dla zebrania ſię i t. d.
6. O Maklerze.
7. Zwierzchności i zgromadzenie cechowe nie maią odmieniać rzemieślniczego poſtanowienia.
8. Nie wpiſywać ſię do cechu, upraw, lub gełd innych państw.
9. Iednego rzemiosła mayſtrowie wybierać maią zwierzchnego ſtarſzynę, i ſtarſzyńſkich towarzyſzow corocznie.
10. Starſzyna cechowy zaſiada w radzie mieyſkiey.
11. O Rzemieślniczym głowie.
12. O poſzanowaniu, i poſłuſzeńſtwie ku głowie rzemieślniczemu.
13. O głoſie rzemieślniczego głowy w radzie ſześciogłoſowey.
14. ſpory i kłotnie iednego cechu z drugim, lub między ſtarſzynami decyduie rzemieślniczy głowa.
15. Z cechu nie wyganiać bez rzemieślniczego głowy.
16. O przyſiędze.

К.

О иногородныхъ и иностранныхъ гостяхъ.

Л.

О выгодахъ имянитыхъ гражданъ.

М.

L.

O oſiadłych w mieście cudzoziemcach i z innych miaſt przychodniach.

124. Pozwolenie inney wiary ludziom, przychodniom z innego miaſta, lub kraiu ſprawowania obrządkow wiary ſwoiey.
125. Rzymſko-Łacińſkie Kościoły maią być pod zwierzchnością Biało-Ruſkiego Arcy Biſkupa.
126. Dla Auſzpurſkiego wyznania uſtanawiaią ſię Konſyſtorze.
127. Iak złożyć Magiſtrat mieyſki tam gdzie pięć ſet domow cudzoziemcow, i z innego miaſta znayduie ſię.
128. Iak złożyć ſąd w mieście, gdzie celna komora, á znayduie ſię oſiadłych domow pięć ſet cudzoziemcow, lub z innego miaſta.
129. Pozwala ſię cudzoziemcom, i innych miaſt oſiadłym obywatelom wyiechać zapłaciwſzy co należy.
130. Potwierdza ſię cudzoziemcom pozwolenie utrzymywać fabryki i manufaktury.
131. Potwierdza ſię cudzoziemcom, czynić zaprowadzenia i utrzymywać ie.

M.

O dobrodzieyſtwach znamienitych obywateli.

132. Znamienici obywatele mieyſcy.
133. Wolność ieżdzenia w karecie paro, i czworo-konney.
134. Pozwala ſię mieć dom zá miaſtem, i ogrody.
135. Znamienici obywatele wolni od kar cieleſnych.
136. O fabrykach, zaprowadzeniach, i wodnych ſtatkach.
137. Ieżeli oiciec ſyn, i wnuk znamienitość zachowali, tedy o ſzlachectwo proſić ma prawo.

N.

М.

О посадскихъ и ихъ выгодахъ вообще.

Н.

О городовыхъ доходахъ.

N.

O poſadzkich i ich dobrodzieyſtwach w powſzechności.

138. Niezabrania ſię zapiſać ſię do poſady.
139. O chłopach zapiſuiących ſię do poſady.
140. Poſadzcy maią warſztaty, i rękodzieła.
141. O ſklepie z właſnego rękodzieła.
142. O przemyśle, i wyżywieniu ſię.
143. Pozwolenie poſadzkim wchodzić w kontrakty i aredy ſkarbowe, w miarę ich kapitału od którego w poſadzie płaci podatek.
144. Drobnym towarem wolno targowae poſadzkim.
145. Nie wolno ieździć po mieście w karecie, i parą koni.

O.

O dochodach mieyſkich.

146. Naznaczenie dochodu mieyſkiego z myt.
147. Naznaczenie dochodu miaſtom od ſum z przedaży napoiow.
148. Maiątek mieſzczańſki po zmarłych bez ſukceſſorow w tym mieście ieſt dochodem miaſta.
149. O dochodach z młynow, łowli rybney, i przewozow ná gruncie mieyſkim znayduiących ſię.
150. O pieniądzach ſztrafnych z mieſzczan.
151. O użyciu mieyſkich dochodow.
152. Mieyſkie rozchody ná czym zależą.
153. Pozwolenie miaſtom zaprowadzać banki, lub do zaprowadzonych oddać pieniądze ná procent.
154. Nie czynić wydatkow nad tę które ſię oznaczyły, bez dołożenia ſię Gubernatorowi.

О.

О городской общей думѣ и о городской шестигласной думѣ.

176.

P.

O mieyſkiey powſzechney radzie i o radzie ſześciogłoſowey.

176. Кто недоволенъ городскою общею или шестигласною Думою, тотъ долженъ приносить жалобу въ губернскій Магистратъ.

177. Объ управленіи городовыхъ доходовъ и разходовъ, и объ отчетѣ въ оныхъ.

178. О взаимномъ пособіи по дѣламъ службы ИМПЕРАТОРСКАГО ВЕЛИЧЕСТВА и пользы общей.

):(O):(

167. Kto niekontent z rady mieyſkiey powſzechney lub ſześciogłoſowey, ten ma ſkarżyć ſię w guberſkim Magiſtracie.

177. O urządzeniu mieyſkich dochodow i rozchodow, i rachunku z nich.

178. O wzaiemney pomocy w dziełach ſłużby Monarſzey, i dobra poſpolitego.

78.

Dowody ſtanu mieyſkich obywateli.

Dowody ſtanu ſą:

Parafialna xięga.

1. Imie i ſtan, w parafialnym Kościele w xiędze tego Kościoła, w którym krzczony ieſt, zapiſane od xiędza, i od kumoſtwa podpiſane w dzień krztu iego z datą dnia, mieſiąca, i roku.

Swiadectwo Plebana i Parafianow.

2. Swiadectwo Plebana tey Parafii, w którey mieſzka, i dwóch obywatelow mieyſkich z teyże parafii.

Popis.

3. Popiſy dawnieyſze.

Rewizya.

4. Oſtatnia rewizya.

Karta od gełdy.

5. Karta od gełdy zá podpiſem ſtarſzyny gełdy, i dwóch oſób świadkow, zapiſanych w teyże gełdzie.

Karta od cechu.

6. Karta od cechu za podpiſem cechowego ſtarſzyny, i dwóch oſób świadkow w tymże cechu zapiſanych.

Ukazy, przywileie, karty.

7. Ukazy, czyli przywileie, czyli karty dane komu, z wyrażeniem iego ſtanu, lub przemyſłu.

Naznaczenie do powinności.

8. Naznaczenie do iakiego dzieła znamienuiącego ſtan.

Sąd.

9. Sądził ſię mieſzczańſkim ſądem iako obywatel mieyſki.

Liſt.

10. Liſt pochwalny.

Służby

Службы. 11. Службы какія отправлялъ.

Недвижимое градское имѣніе. 12. Имѣлъ, или имѣетъ домъ, или иное строеніе, или мѣсто, или землю, имъ построено, или наслѣдственно, или куплено, или въ приданое получено.

Гильдейское, или цѣховое свидѣтельство о капиталѣ. 13. Свидѣтельство гильдейскихъ, или цѣховыхъ старшинъ и двухъ человѣкъ той же гильдіи, или цѣха о подлинности капитала, которой записалъ.

Атестаты. 14. Атестаты Академическіе или Университетскіе о знаніи или искуствѣ.

Росписки. 15. Росписки о неложной выставкѣ по подряду.

Росписки Казначейскія и проч: 16. Казначейскія и казенныхъ Приставовъ къ магазейнамъ, и иныя росписки о приемѣ, или отдачѣ денегъ, или товаровъ, утверждающія довѣріе въ знатности торга или промысла, или доказующія, или утверждающія объявленіе по совѣсти капитала.

Книги, щеты и разщеты. 17. Торгующихъ и промышляющихъ книги, щеты и разщеты.

Таможенныя книги и проч: 18. Таможенныя книги, щеты и разщеты.

Товары. 19. Товары наличные.

Корабли. 20. Корабли наличные.

Подряды или откупы. 21. Исправность подряда или откупа.

Выплаченные вексели. 22. Вексели выплаченные въ срокъ.

До-

Służby.	11. Sprawował iakie obowiązki, czyli ſłużby.
Nieruchomy w mieście maiątek.	12. Miał, lub ma dóm, lub inną budowlę, lub place, lub grunt, ſam zabudował, lub wziął przez ſukceſſyą, lub kupił, lub w poſagu doſtał.
Gełdy, lub cechu świadectwo o kapitale.	13. Swiadectwo od gełdy, lub cechowych ſtarſzyn, i dwóch oſób teyże gełdy, lub cechu, o aktualności kapitału, któren zapiſał.
Atteſtaty.	14. Atteſtaty Akademickie, albo uniwerſytetſkie o umieiętności, lub biegłości.
Kwitacye.	15. Kwitacye o regularnym uiſzczeniu kontraktow.
Kwity podſkarbiowſkie.	16. Podſkarbſkie, i ſkarbowych przyſtawow do magazynow, i od innych oſób kwity o przyięciu, czyli wnieſieniu pieniędzy, lub towarow, upewniaiące o kredycie, i wielkości przemyſłu, lub handlu, lub też dowodzące, albo upewniaiące o obiawieniu według ſumienia kapitału.
Xięgi, rachunki, i obrachunki.	17. Handluiących i bawiących ſię przemyſłem xięgi, rachunki, i obrachunki.
Celne xięgi i t. d.	18. Celne xięgi, rachunki, i obrachunki.
Towary.	19. Towary aktu znayduiące ſię.
Okręta.	20. Okręta aktu znayduiące ſię.
Podrady, i arędy.	21. Uiſzczenie podradu, lub arędy.
Wexle opłacone.	22. Wypłacone ná terminie wexle.

Договоры и довѣрія.

23. Договоры и довѣрія многихъ.

Отецъ и дѣдъ.

24. Отецъ и дѣдъ жилъ въ городѣ и мѣщанскимъ промысломъ промышлялъ, и свидѣтельство о томъ трехъ человѣкъ безпорочныхъ городовыхъ обывателей того же города.

Купчія и закладныя.

25. Купчія, закладныя и тому подобныя доказательства городоваго имѣнія.

Всякія доказательства утверждающія довѣріе; единое же достаточное довольно ко внесенію семьи въ часть городовой обывательской книги.

26. И всякія иныя доказательства утверждающія состояніе, и обнадеживающія капиталъ, изъ которыхъ единое достаточно довѣріе укрѣпляющее, да будетъ довольно ко внесенію семьи въ часть городовой обывательской книги, въ которую сами пожелаютъ быть внесены.

79.

Манифестъ 1775 года Марта 17 дня, статья 46.

Въ милостивомъ Манифестѣ 1775 года Марта 17 дня, статьѣ 46 написано сими словами:

О отпущенныхъ отъ помѣщиковъ.

Всѣмъ отпущеннымъ отъ помѣщиковъ съ отпускными на волю, дозволяемъ какъ нынѣ, такъ и впредь ни за кого не записываться, а при ревизіи должны они объявить, въ какой родъ НАШЕЙ службы, или въ мѣщанское, или купеческое состояніе войти желаютъ по городамъ; и какое они добро-

воль-

Umowy, i kredyt.

23. Umowy, i kredyt wielu.

Ociec i dziad.

24. Ociec i dziad żyli w mieście, i mieszczańskim bawili się przemysłem, i świadectwo o tym trzech osób, ludzi nienotowanych, obywatelow miasta tego.

Kuple, i zastawy.

25. Kuple, zastawy, i temu podobne dowody maiątku w mieście.

Wszystkie dowody zaręczaiące o kredycie; iednego zaś dość iest do pomieszczenia familii w xiędze mieszczańskiey obywatelskiey.

26. I wszystkie inne dowody upewniaiące o stanie, i zaręczaiące o kapitale, z których iednego dowodu upewniaiącego dostatecznie kredyt ma być dosyć do wniesienia familii do tey części obywatelskiey mieszczańskiey xięgi, do którey sami wpisanemi być zechcą.

79.

Manifest 1775 roku, marca dnia 17 punkt 46.

W łaskawym manifeście 1775 roku, marca 17 dnia w punkcie 46 napisano w te słowa:

Wszystkim uwolnionym ná wolę od panow swoich ludziom zá kartą uwalniaiącą dozwalamy, iako teraz, tak i ná potym niezapisywać się w poddaństwo nikomu, á przy rewizyi winni są obiawić do iakiego gatunku służby NASZEY, lub do mieszczańskiego, lub do kupieckiego stanu zapisanemi być pragną w mieście; i iaki oni dobro-

O wolnie

вольно для себя изберутъ, то по тому уже состоянїю и должны они быть поверстаны поборомъ, или отъ оныхъ освобождены.

Д.

О ЛИЧНЫХЪ ВЫГОДАХЪ ГОРОДОВЫХЪ ОБЫВАТЕЛЕЙ, СРЕДНЯГО РОДА ЛЮДЕЙ ИЛИ МѢЩАНЬ ВООБЩЕ.

80.

Что есть средній родъ людей.

ГОродовыхъ обывателей средняго рода людей, или мѣщанъ названїе есть слѣдствїе трудолюбїя и добронравїя, чемъ приобрѣли отличное состоянїе.

81.

О пользѣ городовъ, и наслѣдствіи отличнаго состоянія.

Города отъ предковъ НАШИХЪ и НАСЪ САМИХЪ не токмо для живущихъ въ нихъ, но и для общественнаго блага основаны суть, умножая доходы государственные, устройствомъ подаютъ подданнымъ способы къ приобрѣтенїю имущества посредствомъ торговли, промысловъ, рукодѣлїя и ремесла; и для того городовыхъ обывателей средняго рода людей, или мѣщанъ отличное состоянїе да будетъ наслѣдственно, какъ слѣдуетъ.

82.

wolnie ſtan wybiorą, tedy według tego maią być obłożeni podatkiem, albo od onego uwolnieni.

E.

O PARTYKULARNYCH DOBRODZIEYSTWACH MIEYSKICH OBYWATELI, SRZEDNIEGO GATUNKU LUDZI, CZYLI O MIESZCZANACH W OGULNOSCI.

80.

Co ieſt ſrzedni gatunek ludzi.

Imie mieyſkich obywateli ſrzedniego gatunku ludzi, czyli mieſzczanin, ieſt ſkutkiem pracowitości, i obyczayności, przez co zyſkali ſobie ſtan oſobny.

81.

O pożytku miaſt i dziedzictwie oſobnego ſtanu.

Miaſta od przodków NASZYCH i od NAS SAMYCH, nietylko dla mieſzkaiących w nich, ale i dla powſzechnego dobra zaſadzone ſą; pomnażaiąc dochody państwa, przez urządzenia ſwoie podaią poddanym NASZYM ſpoſób ku nabyciu maiątku handlem, przemyſłem, rękodziełami, i rzemiesłami, i dla tego mieyſkich obywateli ludzi ſrzedniego gatunku, czyli mieſzczan ſtan oſobny ma być dziedziczny w naſtępuiącym porządku.

82.

Въ какомъ случаѣ мѣщанинъ сообщаетъ мѣщанское состоянїе женѣ.

Мѣщанинъ сообщаетъ мѣщанское состоянїе женѣ своей, буде она породы равной, или нижней.

83.

Мѣщанскїе дѣти получають состоянїе наслѣдственно.

Мѣщанскїе дѣти получаютъ мѣщанское состоянїе наслѣдственно.

84.

Мѣщанина безъ суда не лишить добраго имяни, жизни и имѣнїя.

Мѣщанинъ безъ суда да не лишится добраго имяни, или жизни или имѣнїя.

85.

Мѣщанинъ судится мѣщанскимъ судомъ.

Мѣщанинъ судится мѣщанскимъ судомъ.

86.

Преступленїя, кои у мѣщанина отнимаютъ доброе имя.

Мѣщанинъ лишается добраго имяни, буде учинитъ: 1, нарушитъ присягу. 2, измѣну. 3, разбой. 4, воровство всякаго рода. 5, лживые поступки. 6, преступленїя, за кои по законамъ слѣдуетъ тѣлесное наказанїе. 7, буде доказано будетъ, что другихъ научалъ, или уговаривалъ подобныя преступленїя учинитъ.

За-

82.

W iakim przypadku mieszczanin daie mieszczańſtwo żenie.

Mieſzczanin daie mieſzczański ſtan żenie ſwoiey, ieśli ona urodzona w równym, albo niżſzym ſtanie.

83.

Mieſzczańſkie dzieci biorą mieſzczańſtwo w dziedzictwie.

Dzieci mieſzczańſkie biorą dziedzicznie ſtan mieſzczańſki.

84.

Mieſzczaninowi bez ſądu nie brać dobrego imienia, życia, lub maiątku.

Mieſzczaninowi bez ſądu nie brać dobrego imienia, lub życia, lub maiątku.

85.

Mieſzczanin ſądzi ſię mieſzczańſkim ſądem.

Mieſzczanin ſądzi ſię ſądem mieſzczańſkim.

86.

Wykroczenie, które odeymuią od mieſzczanina dobre imie.

Mieſzczanin podlega karze ná dobrym imieniu ieśli popełni: 1. Złamanie przyſięgi. 2. zdradę. 3. rozbóy. 4. kradzież wſzelkiego gatunku. 5. ſzalbierſtwo. 6. wykroczenie zá które prawa każą karać na ciele. 7. ieżeli dowiedziono będzie że drugich namawiał, lub poduſzczał uczynić podobne wykroczenia.

Za-

87.

Запрещеніе отняти или разореніи имѣнія мѣщанина.

Подтверждается и строго запрещается, да не дерзнетъ никто безъ суда и приговора въ силу законовъ тѣхъ судебныхъ мѣстъ, коимъ суды поручены, самовольно отобрать у мѣщанина имѣніе или оное разорять.

88.

Право перваго приобрѣтателя.

Мѣщанинъ бывъ первымъ приобрѣтателемъ его состоянію приличнаго имѣнія, имъ благоприобрѣтенное имѣніе воленъ дарить, или завѣщать, или въ приданое отдать, или передать, или продать, кому за благо разсудитъ; наслѣдственнымъ же имѣніемъ да не разпоряжаетъ инако, какъ законами предписано.

89.

О уничтожении преступлении, кои десять лѣтъ остались безъ производства.

Всякаго рода преступленія, (мѣщанина) коимъ десять лѣтъ прошло, и чрезъ таковое долгое время они не сдѣлались гласны, и по онымъ производства не было, всѣ таковыя дѣла повелѣваемъ отъ нынѣ предать, есть ли гдѣ объ оныхъ взыскатели, истцы или доносители явятся, вѣчному забвенію.

90.

Мѣщанинъ имѣ-

Мѣщанинъ воленъ заводить станы

87.

Zabronienie odięcia lub pustoszenia maiątku mieszczanina.

Potwierdza się, i surowie przykazuie się, aby nikt nieważył się bez sądu, i dekretu, ná mocy praw ferowanego od tych sądowych urzędow, którym sądy poruczone są, swoią wolą odebrać od mieszczanina maiątek, lub pustoszyć go.

88.

Prawo pierwszego nabywcy.

Mieszczanin będąc pierwszym nabywcą przyzwoitego stanowi swemu maiątku, mocen iest to nabycie darować, testamentem legować, w posagu oddać, lub wlewkiem nadać, lub przedać komu się podoba; dziedzicznym zaś maiątkiem nie ma rozporządzać inaczey, tylko iak prawa każą.

89.

O niedochodzeniu wykroczenia, ktoremu dziesięć lat minęło bez prawney prozekucyi.

Wykroczenie wszelkiego gatunku (mieszczanina) ktoremu dziesięć lat minęło, i przez czas tak długi niebyło ogłoszone, i sądem prozekwowane, wszelkie takowe wykroczenie rozkazuiemy od dziś dnia podać wiecznemu zapomnieniu, ieśliby gdzie z powodu iego znaleźli się instyguiący, poszukuiący, donoszący.

90.

Mieszczanin

Mieszczanin mocen iest zaprowadzać

war-

етъ станы и рукодѣліе.

всякаго рода, и на нихъ производить всякаго рода рукодѣлія, безъ инаго на то дозволенія или приказанія; ибо сею статьею всѣмъ и каждому дозволяется, добровольно заводить (и имѣть) всякаго рода станы, и рукодѣліи производить, не требуя на то уже инаго дозволенія отъ вышняго или нижняго мѣста.

91.

О безчестіи.

Запрещается мѣщанамъ учинить безчестіе, кто же учинитъ мѣщанину безчестіе словомъ или письмомъ, то обидчикъ повиненъ платить, сколько обиженный какъ казнѣ такъ и городу платитъ тотъ годъ, какого бы то званія сбора ни было; за единый же ударъ рукою безъ инаго орудія, обидчикъ обиженному повиненъ платить вдвое.

Женамъ.

Женамъ же обидчикъ повиненъ платить за безчестіе вдвое противъ мужей.

Женѣ платящей подать.

Буде же жена сама платитъ подать, то обидчикъ повиненъ платить безчестіе вдвое противъ ея и мужняго платежа.

Дѣтямъ.

Дѣтямъ женскаго пола обидчикъ повиненъ платить за безчестіе въ четверо противъ родителей. Малолѣтнымъ дѣтямъ обидчикъ повиненъ платить за безчестіе вполы противъ отца, (мужескаго пола дѣтямъ до 17 лѣтъ) совер-

warſztaty wſzelkiego gatunku, ná nich rękodzieła czynić bez innego ná to dozwolenia lub rozkazu; albowiem tym punktem, wſzyſtkim w oguł, i każdemu dozwala ſię według ſwey woli zaprowadzać, i utrzymywać warſztaty wſzelkiego gatunku, i ná nich roboty robić, nieproſząc na to iuż innego dozwolenia od niżſzey, lub wyżſzey zwierzchności.

91.

O obeldze. Zabrania ſię czynić mieſzczanom obelg; kto zaś uczyni mieſzczaninowi obelgę słownie, czy piſmem, tey napaśnik ma zapłacić obelżonemu, ile ten płaci ſkarbowi i miaſtu w tym roku iakiego bądź podatku; zá iedno zaś uderzenie ręką bez innego narzędzia, napaśnik ukrzywdzonemu płacić ma we dwoie.

Zonom. Zonom zaś ma płacić zá obelgę we dwoie tego, co ſię płaci mężom.

Zenie płacącey podatki. Ieżeli żaś żona ſama płaci podatki, tedy napaśnik ma płacić we dwoie podatkow iey, i mężowſkich.

Dzieciom. Dzieciom płci niewieściey napaśnik ma płacić zá obelgę we czworo więcey od rodzicow. Małoletnim dzieciom napaśnik ma płacić zá obelgę, połowę tego, co ſię płaci oycu (męſkiey płci dzieciom do 17 lat) doyrzałemu zaś płaci tyle, ile ukrzywdzony

P

вершеннолѣтнему же обидчикъ платитъ столько, сколько обиженный какъ казнѣ такъ и городу платитъ въ тотъ годъ, какого бы то званія сбора ни было.

Е.

О ГИЛЬДІЯХЪ И ГИЛЬДЕЙСКИХЪ ВЫГОДАХЪ ВООБЩЕ.

92.

Дозволеніе записаться въ гильдіи имѣющимъ капиталъ отъ тысячи рублей до пятидесяти тысячь рублей.

ДОзволяется всякому, какого бы кто ни былъ пола, или лѣтъ, или рода, или поколѣнія, или семьи, или состоянія, или торга, или промысла, или рукодѣлія, или ремесла, кто за собою объявитъ капиталъ выше тысячи рублей до пятидесяти тысячь рублей, записаться въ гильдіи.

93.

О срокѣ записанія и платежа съ капитала.

Срокъ записанія въ гильдіи да будетъ съ перваго Декабря по первое Генваря; сей же срокъ означивается и для ежегоднаго платежа въ гильдіи записанныхъ по одному проценту съ объявляемаго ими по совѣсти капитала, а подушное съ нихъ не брать.

Де-

ſkarbowi, i miaſtu w tym roku płaci iakie bądź podatki.

F.

O GEŁDACH, I DOBRODZIEYSTWACH GEŁD W POWSZECHNOSCI.

92.

Pozwolenie zapiſywania ſię do gełd, maiącym kapitału od tyſiąca do pięciudzieſiąt tyſięcy rublow.

POzwala ſię każdemu, iakiey bądź płci, wieku, rodu, pokolenia, familii, ſtanu, profeſſyi, czyli ſię kto bawi handlem, czy przemyſłem, czy rękodziełem, czy rzemioſłem, kto u ſiebie obiawi kapitału wyżey tyſiąca rublow aż do pięciudzieſiąt tyſięcy rublow, zapiſać ſię ma do gełd.

93.

O terminie zapiſania ſię, i płacy od kapitału.

Termin zapiſania ſię do gełd ma być od pierwſzego grudnia do pierwſzego ſtycznia, tenże ſam termin ma być do odebrania corocznego podatku od zapiſanych do gełd po iednemu procentu od obiawionego według ſumienia przez nichże ſamych kapitału, á poduſznego od nich nie brać.

94.

Дѣти не въ раздѣлѣ не платятъ особенно.

Записаннаго въ гильдіи дѣти, пока отъ родителей не въ раздѣлѣ, свободны суть отъ особеннаго платежа; ибо капиталъ почитается семейный, но да объявятъ въ какомъ числѣ семья.

95.

Дѣти послѣ родителей до раздѣла не платятъ особенно.

Записавшагося въ гильдіи дѣти послѣ родителей платятъ съ родительскаго капитала, пока не въ раздѣлѣ и свободны суть отъ особеннаго платежа; ибо капиталъ почитается семейный, но да объявятъ въ какомъ числѣ.

96.

Послѣ умершихъ родственники до раздѣла не платятъ особенно.

Буде у кого дѣтей нѣтъ, то послѣ умершихъ родственники платятъ съ капитала умершаго, пока не въ раздѣлѣ; ибо капиталъ почитается яко компанейской, но да объявятъ въ какомъ числѣ.

97.

О утайкѣ капитала доноса не принимать и слѣдствія не чинить.

Объявленіе капитала оставить на показаніи по совѣсти каждаго; того для нигдѣ, и ни подъ какимъ видомъ объ утайкѣ капитала доноса не принимать, и слѣдствія не чинить.

94.

Dzieci nieoddzieleni nie płacą osobno.

Dzieci zapiſanych do gełdy, poki nieoddzieleni od rodzicow, ſwobodni ſą od podatku oſobnego, albowiem kapitał rozumie ſię być całego domu, wſzakże obiawić maią z iakiey liczby ſkłada ſię dóm czyli familia.

95.

Dzieci po rodzicach do rozdziału nie płacą osobno.

Dzieci zapiſanych do gełd po śmierci Rodzicow ſwoich płacą od kapitału Oycowſkiego poki ſię nierozdzielą, i wolni ſą od płacenia oſobnego, albowiem kapitał rozumie ſię być iako iedney famili; wſzakże obiawią z iakiey libzby ſkłada ſię.

96.

Po zeyściu bezdzietnego, krewni nie płacą osobno aż do czasu rozdziału.

Ieżeli u kogo nie ma dzieci, tedy po śmierci iego krewni płacą od kapitału, poki ſię nierozdzielą; albowiem kapitał rozumie ſię iako kompanii, wſzakże obiawią w iakiey liczbie.

97.

O utaieniu kapitału delacyi nie przyimować, i nie czynić inkwizycyi.

Obiawienie kapitału, zoſtawuie ſię każdego rzetelności i ſumieniu; i dla tego nigdzie, i pod żadnym pretextem o utaieniu kapitału nie przyimować delacyi, i inkwizycyi nie czynić.

98.

О изключеніи изъ гильдіи винонаго банкрута.

Буде кто записавшійся по капиталу въ гильдіи учинится банкрутъ его виною, то выключить изъ гильдіи.

99.

О увольненіи записавшихся въ гильдіи отъ личнаго рекрута и работника и прочая:

Записавшимся въ гильдіи подтверждается дозволеніе при рекрутскомъ наборѣ или нарядѣ рябошниковъ вмѣсто наличнаго рекрута или работника платить по скольку указомъ предписано (есть или будетъ) разполагая деньги по числу душъ, съ которыхъ наборъ или нарядъ въ тотъ годъ назначенъ. Буде же кто записавшійся въ гильдіи добровольно самъ пойдетъ или сына запишетъ въ военную службу, то оное не запрещается, но обществу градскому зачесть онаго за рекрута при первомъ наборѣ.

100.

Дозволеніе гильдейскимъ вступать въ казенные подряды и откупы по мѣрѣ объявленнаго въ гильдіи капитала.

Записавшимся въ гильдіи подтверждается дозволеніе вступать въ казенные подряды и откупы, въ которыхъ казенныхъ подрядахъ и откупахъ повелѣвается каждому чинить довѣріе по мѣрѣ объявленнаго имъ по совѣсти капитала, а не болѣе.

101.

Записавшихся

Записавшихся въ гильдіи не избирать

въ

98.

O wymazaniu z gełdy bankruta przez winę ſwoią.

Ieżeli kto zapiſawſzy ſię do gełdy, ſtanie ſię bankrutem przez ſwoią winę, tedy wymazać go z gełdy.

99.

O uwolnieniu zapiſanych do gełdy od oſobiſtego rekruta, lub robotnika i t. d.

Tym którzy ſię zapiſali do gełdy, potwierdza ſię pozwolenie przy wybieraniu rekrutow, lub nakazaniu robotnikow, zamiaſt rekruta lub robotnika dać pieniędzmi tyle, ile ukazem przepiſano (ieſt, lub będzie) naznaczaiąc kwotę pieniędzy według liczby duſz, z którey pobor rekrutow, lub robotnikow w tym roku nakazany. Ieżeli zaś kto zapiſawſzy ſię do gełdy, ſam z dobrey woli póydzie, lub ſyna poſzle do ſłużby woienney, tedy to iemu bronno być nie ma, ale zgromadzenie mieſzczańſkie policzy go za rekruta przy pierwſzym poborze.

100.

Dozwolenie zapiſanym do gełdy wchodzić w kontrakty, i arędy ze ſkarbem w miarę obiawionego kapitału.

Tym, którzy ſię zapiſali do gełd potwierdza ſię pozwolenie wchodzić w kontrakty ze ſkarbem i arędy, w których to ſkarbowych kontraktach, i arędach, czynić im kredytu tyle, ile kapitału obiawili, á nie więcey.

101.

Zapiſanych do

Tych którzy ſię zapiſali do gełd, nie wybie-

въ гильдіи не избирать, 1, къ продажѣ; 2, къ смотрѣнію: 3, въ разныя должности: 4, къ сборамъ и сбереженію: 5, къ приготовленію дворцоваго или казеннаго.

къ слѣдующимъ казеннымъ службамъ, гдѣ оныя еще суть, а имянно: 1. Къ продажѣ соли или вина, или инаго чего казнѣ принадлежащаго. 2. Къ смотрѣнію казнѣ принадлежащаго. 3. Въ разныя должности извѣстныя подъ названіемъ ларѣчныхъ, цѣловальниковъ, носильщиковъ, дрягилей, щетчиковъ и караульщиковъ казнѣ принадлежащаго. 4. Къ приуготовленію дворцоваго или казнѣ принадлежащаго; а вмѣсто того платить гильдіямъ вообще, по сколько указомъ предписано есть, или будетъ.

Ж.

О ПЕРВОЙ ГИЛЬДІИ.

102.

Кого вписать въ первую гильдію.

Въ первую гильдію вписать всякаго пола и лѣтъ, кто объявитъ капиталъ выше десяти тысячь рублей и до пятидесяти тысячь рублей.

103.

Въ гильдіи дается мѣсто по мѣрѣ капитала.

Въ первой гильдіи кто объявитъ болѣе капиталъ, тому дается мѣсто предъ тѣмъ, кто менѣе объявилъ капитала.

gełd niewybierać: 1. do przedaży. 2. do dozoru. 3. do różnych powinności. 4. do poborow, i ſtraży. 5. do przygotowania zamkowego lub ſkarbowego.

bierać do naſtępuiących ſkarbowych poſług, gdzie one ſą ieſzcze, to ieſt: 1. do przedaży ſoli, wodki, lub innego czego neleżącego do ſkarbu: 2. do dozoru ſkarbowych rzeczy. 3. do rozmaitych powinności znaiomych pod imieniem: ſkrzynkowych, ſzynkarzow, różnoſzczykow, dragarzowi, rachmiſtrzow, i ſtróżow należących ſkarbowi rzeczy. 4. do przygotowania zamkowego, czyli ſkarbowi należącego, á zamiaſt tego, maią płacic do gełd w powſzechności, ile ukazem rozkazano ieſt, lub będzie.

G.

O PIERWSZEY GEŁDZIE.

102.

Kogo zapiſywać do pierwſzey gełdy.

DO pierwſzey gełdy wpiſać każdego iakiey bądź płci, i wieku, kto obiawi kapitału nad dzieſięć tyſięcy rublow do pięciudzieſiąt tyſięcy.

103.

W gełdzie daie ſię mieyſce w miarę kapitału.

W pierwſzey gełdzie kto obiawi więcey kapitału, ten ma mieyſce wyżſze przed tym, kto obiawi mniey.

104.

О торгѣ первой гильдіи.

Первой гильдіи не токмо дозволяется, но и поощряется производить всякіе внутри и внѣ Имперіи торги, товары выписывать и отпускать за море, оные продавать, вымѣнивать, и покупать оптомъ или подробно на основаніи законовъ.

105.

О фабрикахъ, заводахъ и морскихъ судахъ.

Первой гильдіи не запрещается имѣть или заводить фабрики, заводы и морскія всякія суда.

106.

Дозволеніе ѣздить въ каретѣ парою.

Первой гильдіи дозволяется ѣздить по городу въ каретѣ парою.

107.

Первая гильдія свободна отъ тѣлеснаго наказанія.

Первая гильдія освобождается отъ тѣлеснаго наказанія.

3.

О ВТОРОЙ ГИЛЬДІИ.

108.

Кого вписать

ВО вторую гильдію вписать всякаго

по

104.

O handlu pierwszey geldy.

Pierwszey gełdzie nietylko dozwala się, ale i zaleca się prowadzić wszelki handel w kraiu, i za granicą, towary sprowadzać, i posyłać zá morze; one przedawać, wymieniać, i kupować ogułem, lub częściami według przepisu praw.

105.

O fabrykach, zaprowadzeniach, i morskich statkach.

Pierwszey gełdzie niezabrania się mieć i zaprowadzać fabryki, zaprowadzenia, i wszelkie morskie statki.

106.

Pozwolenie ieżdzenia w karecie parą koni.

Pierwszey gełdy kupcowi dozwala się ieździc po mieście w karecie parą koni.

107.

Pierwsza gełda uwalnia się od kar cielesnych.

Pierwszey gełdy kupce niepodlegaią karom cielesnym.

H.

O DRUGIEY GEŁDZIE.

108.

Kogo zapisać do drugiey geldy.

DO drugiey gełdy wpisywać każdego ia-

по вторую гильдію.

пола и лѣтъ, кто объявитъ капиталъ выше пяти тысячь рублей и до десяти тысячь рублей.

109.

Въ гильдіи дается мѣсто по мѣрѣ капитала.

Во второй гильдіи кто объявитъ болѣе капиталъ, тому дается мѣсто предъ тѣмъ, кто менѣе обьявилъ капитала.

110.

О торгѣ второй гильдіи.

Второй гильдіи не токмо дозволяется, но и поощряется производить всякіе внутри Имперіи торги, и товары возить водою и сухимъ путемъ по городамъ и ярмонкамъ, и по онымъ продавать, вымѣнивать, и покупать потребное для ихъ торгу оптомъ или подробно на основаніи законовъ.

111.

О фабрикахъ, заводахъ и рѣчныхъ судахъ.

Второй гильдіи не запрещается имѣть или заводить фабрики, заводы и рѣчныя всякія суда.

112.

Дозволеніе ѣздить въ колясклѣ парою.

Второй гильдіи дозволяется ѣздить по городу въ коляскѣ парою.

Вто-

iakiey bądź płci, i wieku, kto obiawi kapitału u siebie nad pięć do dziesięciu tysięcy rublow.

109.

W geldzie daie się mieysce w miarę kapitału.

W drugiey gełdzie kto obiawi więcey kapitału, ten ma mieysce przed tym, kto obiawi mniey.

110.

O handlu drugiey geldy.

Drugiey gełdzie nietylko dozwala się ale i zaleca się prowadzić wszelkie w Jmperyi handle, i towary przewozić, wodą i lądem po miastach i iarmarkach, i w onych przedawać, wymieniać, i kupować potrzebne do handlu towary ogułem, lub częściami według przepisow praw.

111.

O fabrykach, zaprowadzeniach i statkach rzecznych.

Drugiey gełdzie niebronno iest mieć, lub zaprowadzać fabryki, zaprowadzenia, i statki rzeczne.

112.

Pozwolenie ieździć kolaską parokonną.

Drugiey gełdzie kupcom dozwala się ieździć po mieście kolaską parokonną.

Dru-

113.

Вторая гильдія свободна отъ тѣлеснаго наказанія.

Вторая гильдія освобождается отъ тѣлеснаго наказанія.

И.

О ТРЕТЕЙ ГИЛЬДІИ.

114.

Кого вписать въ третью гильдію.

ВЪ третью гильдію вписать всякаго пола и лѣтъ, кто объявитъ капиталъ выше тысячи рублей и до пяти тысячь рублей.

115.

Въ гильдіи дается мѣсто по мѣрѣ капитала.

Въ третей гильдіи кто объявитъ болѣе капиталъ, тому дается мѣсто предъ тѣмъ, кто менѣе объявилъ капитала.

116.

О мѣлочномъ торгѣ третей гильдіи.

Третей гильдіи не токмо дозволяется, но и поощряется производить мѣлочный торгъ по городу и по уѣзду, продавать мѣлочный товаръ въ городѣ и въ округѣ, и тотъ мѣлочный товаръ возить водою и сухимъ путемъ по селамъ, селеніямъ, и сельскимъ торжкамъ, и на оныхъ торжкахъ продавать, вымѣнивать, и покупать, по-

тре-

113.

Druga gelda nie podlega karom cielesnym.

Drugicy geldy kupce niepodlegaią karom cielesnym.

I.

O TRZECIEY GEŁDZIE.

114.

Kogo wpisać do trzeciey geldy.

DO trzeciey gełdy zapisać każdego iakiey kolwiek bądź płci, lub wieku, kto obiawi kapitału u siebie nad tysiąc do pięciu tysięcy rublow.

115.

W geldzie mieysce daie się w miarę kapitału.

W trzeciey gełdzie kto obiawi więcey kapitału, ten ma mieysce przed tym, który mniey obiawi.

116.

O małym hendelku trzeciey geldy.

Trzeciey gełdzie nietylko dozwala się ale i zaleca się prowadzić mały handelek w mieście, i powiecie, przedawać mały towar, przewozić wodą i lądem po wsiach, osadach, i wieyskich kiermaszach, i ná tych kiermaszach przedawać, wymieniać, i kupować co mu potrzeba do iego handlu, ogułem, lub częsciami, w mieście, lub powiecie.

требное для мѣлочнаго торгу оптомъ или подробно въ городѣ или округѣ.

117.

О рукодѣлiи и рѣчныхъ малыхъ судахъ.

Третей гильдiи не запрещается имѣть станы, производить рукодѣлiя и имѣть и содержать малыя рѣчныя суда.

118.

О дозволенiи третей гильдiи имѣть трактиры.

Третей гильдiи дозволяется имѣть трактиры, герберги, торговыя бани и постоялые дворы для проѣзжихъ и прохожихъ людей.

119.

Запрещенiе ѣздить инако по городу какъ на одной лошади.

Третей гильдiи запрещается по городу ѣздить въ каретѣ, и впрягать зимою и лѣтомъ болѣе одной лошади.

Д.

О ВЫГОДАХЪ ЦѢХОВЫХЪ.

120.

Кого написать въ цѣхи или управы.

Въ цѣхи или ремесленныя управы написать всякаго, кто въ городѣ ремесло или рукодѣлiе производить желаетъ, и кого по городовому положенiю въ мѣщанское общество причесть можно.

До-

117

O rękodziełach i małych rzecznych ſtatkach.

Trzeciey gełdy kupcom nie broni ſię mieć warſztaty, robić rękodzieła, tudzież mieć, i utrzymywąć małe ná rzekach ſtatki.

118.

O pozwoleniu trzeciey gełdzie mieć traktyery.

Trzeciey gełdy kupcom wolno ieſt mieć traktyery, oberże, mieyſkie łaźnie, i domy zaiezdne dla przeieżdzaiących, i przechodzących ludzi.

119.

Zabrania ſię ieździć po mieſcie więcey niż iednym koniem.

Trzeciey gełdy kupcom zabrania ſię po mieście ieździć karetą, i zaprzęgać zimą, czy latem, więcey nad iednego konia.

K.

O DOBRODZIEYSTWACH CECHOWYCH.

120.

Kogo napiſać w cechy.

DO cechow, czyli do rzemieślniczego porządku zapiſać każdego, kto w mieście przemioſłem, lub rękodziełem bawić ſię pragnie, i kogo według mieyſkiego położenia do zgromadzenia mieſzczańſkiego przypiſać możno.

121.

Дозволеніе цѣховымъ объявлять за собою капиталы и пользоваться оными выгодами.

Дозволяется цѣховымъ объявлять за собою капиталы, и каждый по таковому капиталу счисляяся въ гильдіи, платя съ онаго, пользуется тѣми выгодами, кои каждой гильдіи присвоены.

122.

О работѣ цѣховыхъ.

Цѣховымъ не токмо дозволяется, но и поощряется производить всякія работы по ихъ мастерствамъ, и оными доставлять себѣ пропитаніе, поступая въ томъ по ремесленному положенію, ниже сего изображенному.

123.

Ремесленное положеніе.

1.

Кому установлять цѣхи или управы.

Городовому Магистрату, или Ратушѣ ремеслы раздѣлить на цѣхи, или ремесленныя управы.

2.

Управы или цѣхи подчинены городовому Магистрату или Ратушѣ.

Управы или цѣхи повиноватися имѣютъ городовому Магистрату, или Ратушѣ, и должествуютъ въ городѣ жить мирно, и сохранять между собою тишину и доброе поведеніе.

3.

121.

Pozwolenie cechowym obiawiać u ſiebie kapitał, i cieſzyć ſię z tego powodu dobrodzieyſtwami.

Pozwala ſię cechowym obiawić u ſiebie kapitały, i każdy według takowego kapitału licząc ſię w gełdzie, i płacąc od onego, cieſzy ſię wſzyſtkiemi dobrodzieyſtwami właściwemi każdey gełdzie.

122.

O robocie cechowych.

Cechowym nietylko pozwala ſię, ale i zaleca ſię robić wſzelkie roboty, według ich rzemiosła, i przez nie zyſkiwać ſobie wyżywienie, poſtępuiąc w tym według rzemieślniczego poſtanowienia niżey wyrażonego.

123.

Rzemieślnicze poſtanowienie.

1.

Kto ma uſtanawiać cechy, lub rzemieślnicze porządki.

Mieyſki Magiſtrat, lub Ratuſz ma rózdzielić rzemiosła ná cechy, lub rzemieślnicze porządki.

2.

Cechy podlegaią mieyſkiemu Magiſtratowi lub Ratuſzowi.

Cechy winne ſą ſłuchać mieyſkiego Magiſtratu, lub Ratuſza, i winne ſą żyć w mieście ſpokoynie, i utrzymywać między ſobą zgodę, i dobre zachowanie ſię.

3.

Упрапы или цѣхи одинакаго ремесла.

Управы или цѣхи установить изъ одинакаго ремесла.

4.

Не устаноплять упрапы или цѣха одинакаго ремесла, гдѣ менѣе пяти мастеропъ.

Не установлять управы или цѣха, пока менѣе пяти мастеровъ того ремесла въ городѣ.

5.

Упрапѣ имѣть ремесленное положенïе, мѣсто для схода и проч:

Управѣ дать ремесленное положенïе, ремесленной значикъ и управную печать, и дозволяется управѣ или цѣху имѣть мѣсто для схода ремесленниковъ, гдѣ хранить ремесленное положенïе, ремесленной значикъ, управную печать, ремесленную казну и щеты прихода и разхода.

6.

О маклерѣ.

При всякомъ собранïи управы и схода долженъ быть присяжный маклеръ, которому вести писменныя дѣла и вносить все произходящее въ собранïи въ особливый протоколъ, хранимый въ управномъ ящикѣ. За таковые маклера труды должно ему опредѣлить нѣкоторое особливое награжденïе по при-

го-

3,

Cechy czyli porządki z iednego rzemiosła.

Cechy, czyli porządki rzemieślnicze, ustanowić z iednakowego rzemiosła.

4.

Nieustanawiać cechu czyli porządku iednego rzemiosła, gdzie mniey od pięciu maystrow.

Nie ustanawiać cechu czyli porządku, poki mniey od pięciu maystrow w mieście tego rzemiosła znayduie się.

5.

Cech ma mieć rzemieślnicze postanowienie, mieysce dla zbierania się i t. d.

Cechom lub rzemieślniczym porządkom dać rzemieślnicze postanowienie, rzemieślniczą chorągiew, i cechowę pieczęć, i pozwala się cechom mieć mieysce dla zbierania się rzemieślnikow, gdzie chować rzemieślnicze postanowienie, rzemieślniczą chorągiew, i cechową pieczęć, rzemieślniczą kassę, i rachunki przychodu, i rozchodu.

6.

O Maklerze.

Przy każdym zebraniu się cechowey zwierzchności, lub całego zgromadzenia cechowego powinien być przytomny przysieżny Makler (Pisarz) który trzyma pióro, i zapisuie wszystko co się dzieie przy zebraniu się do osobnego protokułu, któren zachowuie się w cechowey skrzyni. Zá takowe prace Maklera należy iemu naznaczyć pe-

говору ремесленнаго схода изъ ремесленной казны, не отягощая ее излишно.

7.

Управа и сходъ да не перемѣняютъ ремесленное положеніе.

Управѣ и сходу запрещается самимъ собою перемѣнить ремесленное положеніе.

8.

Не вступать въ управы или цѣхи, или гильдіи иныхъ Государствъ.

Всѣмъ ремесленникамъ подъ строгимъ наказаніемъ запрещается вступать въ управы или цѣхи, или гильдіи иныхъ Государствъ, вносить въ оныя свои деньги, вписывать въ оныя своихъ учениковъ, или производить ихъ посредствомъ чужестранныхъ цѣховъ или гильдій въ подмастерьи.

9.

Одинакаго ремесла мастерамъ избрать управныхъ старшинъ и старшинскихъ товарищей погодно.

Одинакаго ремесла мастерамъ собравшись вмѣстѣ погодно избрать по баламъ изъ числа наличныхъ мастеровъ въ управѣ записанныхъ, управнаго старшину и двухъ старшинскихъ товарищей, и представить городовому Магистрату или Ратушѣ; и буде за ними нѣтъ явнаго порока, то городовый Магистратъ или Ратуша дозволяетъ имъ засѣданіе.

pewną osobną nadgrodę, według uradzenia przy zebraniu się mayſtrow z kaſſy rzemieślniczey, nieobciążaiąc iey iednak zbytecznie.

7.

Zwierzchność, i zgromadzenie cechowe nieodmieniaią rzemieślniczego poſtanowienia.

Cechowey zwierzchności, iako też cechowemu zgromadzeniu zabrania się władzą swoią odmienić rzemieślnicze poſtanowienie.

8.

Niewchodzić do cechow czyli porządkow rzemieślniczych, lub geld innych państw.

Wszyſtkim rzemieślnikom pod surową karą zabrania się wchodzić do porządkow, czyli cechow, lub geld drugich państw, wnosić tam swoie pieniądze, zapisywać tam swoich uczniow, albo ſtanowić ich zá pośrzednictwem zagranicznych cechow, lub geld, podmayſtrami.

9.

Iednego rzemiosła mayſtrowie wybierać maią cechowego ſtarszynę, i ſtarszyńskich towarzyszow corocznie.

Iednego rzemiosła mayſtrowie, zebrawszy się ná iedno mieysce, corocznie wybierać maią przez kałkuły, z liczby przytomnych mayſtrow, zapisanych w cechu, cechowego ſtarszynę, i dwóch ſtarszyńskich towarzyszow, i przedſtawić mieyskiemu Magiſtratowi, czyli Ratuszowi; á ieżeli oni żadney publiczney niepodpadaią nocie, tedy Magiſtrat mieyski, albo Ratusz pozwala im zasiadać

Star-

10.

Управный старшина засѣдаетъ въ городской думѣ и проч:

Управный старшина засѣдаетъ въ городской думѣ на управной старшинской лавкѣ, и предлагаетъ о нуждахъ и недостаткахъ ремеслъ. Въ управѣ же управный старшина со старшинскими товарищами имѣетъ слушать, рѣшить и поступать какъ ниже сего предписано.

11.

О ремесленномъ Главѣ.

Всѣ ремесленныя управы вообще избираютъ погодно ремесленнаго Главу по баламъ, и представятъ городовому Магистрату или Ратушѣ; и буде за нимъ нѣтъ явнаго порока, то городовой Магистратъ или Ратуша дозволяетъ ему засѣданіе.

12.

О почтеніи и послушаніи къ ремесленному Главѣ.

Управному старшинѣ, старшинскимъ товарищамъ, подмастерскому выборному и повѣреннымъ быть почтительными къ ремесленному Главѣ, и послушными ему во всемъ томъ, что сходственно законамъ и ремесленному положенію онъ имъ наставительное скажетъ.

13.

О голосѣ ремесленнаго Главы

Ремесленный Глава имѣетъ голосъ управъ, и засѣдаетъ въ градской ше-

10.

Starſzyna cechowy zaſiada w radzie mieyſkiey i t. d.

Cechowy ſtarſzyna zaſiada w mieyſkiey radzie ná ſtarſzyńſkiey cechowey ławie, i przekłada o potrzebach, i niedoſtatkach rzemioſł. W cechu zaś cechowy ſtarſzyna tego cechu z towarzyſzami ſtarſzyńſkiemi ma ſłuchać, decydować, i poſtępować iako niżey przepiſuie ſię.

11.

O rzemieślniczym głowie.

Wſzyſtkie rzemieślnicze cechy weſpół wybieraią corocznie rzemieślniczego głowę przez kałkuły, i przedſtawiaią mieyſkiemu Magiſtratowi, lub Ratuſzowi; á ieżeli on niepodlega publiczney nocie, tedy mieyſki Magiſtrat, lub Ratuſz dozwala iemu zaſiadać.

12.

O poſzanowaniu, i poſłuſzeńſtwie ku głowie rzemieślniczemu.

Starſzyna cechowy, ſtarſzyńſcy towarzyſze, wyborny podmayſterſki, i przyſtawy, maią być z uſzanowaniem dla rzemieślniczego głowy, i ſłuchać iego wewſzyſtkim tym, co on ſtoſownie do praw, i rzemieślniczego poſtanowienia informuiącego powie.

13.

O głoſie rzemieślniczego głowy

Rzemieślniczy głowa ma głos cechow, i zaſiada w mieyſkiey ſześciogłoſowey radzie

въ шестигласной думѣ. стигласной думѣ, и предлагаетъ о нуждахъ и недостаткахъ управъ.

14.

Ссоры или споры одной управы съ другою, или со старшинами решитъ ремесленной Глава. Въ случаѣ ссоръ или споровъ между управами различныхъ ремеслъ, или между управнымъ старшиною со товарищи и ремесленными одной управы, приноситъ дѣло къ ремесленному Главѣ, да приложитъ старанїе къ примиренїю, или да учинитъ рѣшенїе.

15.

Изъ управы не изключать безъ ремесленнаго Главы. Не выгонять никого изъ управы безъ дозволенїя ремесленнаго Главы.

16.

О присягѣ. Ремесленный Глава управныхъ старшинъ и старшинскихъ товарищей приводитъ къ присягѣ при вступленїи въ должности.

17.

Формуляръ присяги. *Формуляръ присяги управныхъ старшинъ и старшинскихъ товарищей.*

Я нижеименованный обѣщаюся Всемогущему Богу предъ Святымъ его Евангелїемъ въ томъ, что хощу и долженъ по чистой моей совѣсти въ должно-

w rodzie ſześciogłoſowey.

dzie, i przekłada o potrzebie, i niedoſtatkach cechow.

14.

Spory i kłótnie iednego cechu z drugim, lub między ſtarſzynami, decyduie rzemieślniczy głowa.

W przypadku ſporow, i kłótni między cechami rozmaitych rzemiosł, albo między cechowym ſtarſzyną, i towarzyſzami, i rzemieślnikami iednegoż cechu, przynosić ſprawę do rzemieślniczego głowy, ażeby przyłożył ſtarania do pogodzenia, albo ażeby decydował.

15.

Z cechu niewyganiać bez rzemieślniczego głowy.

Niewyganiać nikogo z cechu bez pozwolenia rzemieślniczego głowy.

16.

O przyſiędze.

Rzemieślniczy głowa ſtarſzyny cechowe, i ſtarſzyńſkich towarzyſzow przywodzi do przyſięgi przy weyściu ich w powinność.

17.

Forma przyſięgi.

Forma przyſięgi cechowych ſtarſzyn, i ſtarſzyńſkich towarzyſzow.

Ia niżey wyrażony obowiązuie ſię Wszechmogącemu Bogu przed świętą Iego Ewangelią w tym, że chcę, i winien ieſtem według ſumienia moiego w obowiązku mnie

жности мнѣ препорученной, колико силы и возможности есть, поступать справедливо и безпристрастно, какъ во всѣхъ дѣлахъ, такъ и въ тщательномъ стараніи о благоуспѣшномъ состояніи ремесла, о приращеніи искуства въ ремеслѣ, о добромъ порядкѣ и о согласіи ремесленныхъ, отвѣтствуя за всякія упущенія, злоупотребленія или неисполненія ремесленнаго положенія. Естьли же инако поступлю, то подвергаю себя въ нынѣшней жизни законному осужденію, въ будущей же предъ Богомъ и судомъ его страшнымъ отвѣту и отчету. Въ заключеніи же сея моея присяги цѣлую слова и Крестъ Спасителя моего, Аминь.

Примѣчаніе.

ПРИМѢЧАНІЕ.

Всякъ да присягаетъ по своей вѣрѣ и закону.

18.

О должности управнаго старшины и старшинскихъ товарищей

Управный старшина и старшинскіе товарища имѣютъ стараться о благоуспѣшномъ состояніи ремесла, о приращеніи искуства въ ремеслѣ, о добромъ порядкѣ и согласіи ремесленныхъ; и для того имъ самимъ поступать надлежитъ справедливо и безпристрастно во всѣхъ дѣлахъ, въ чемъ присягою обязаны. Они же отвѣтствовать имѣютъ за всякія управою учиненныя

упу-

poruczonym, ile ſiły, i możności moiey, poſtępować ſprawiedliwie, i nie intereſſowanie, iako we wſzyſtkich dziełach, tak w troſkliwym ſtaraniu o pomyślnym ſtanie rzemioſła, i pomnożeniu doſkonałości w rzemieśle, o dobrym porządku, i zgodzie rzemieślnikow, maiący odpowiedzieć zá wſzelkie opuſzczenie, zło-użycie, lub nie wypełnienie rzemieślniczego poſtanowienia. Ieżeli zaś inacze poſtąpie, tedy poddaię ſię w tym życiu pod ſąd prawami przepiſany, w przyſzłym zaś przed Bogiem i ſtraſzliwym iego ſądem odpowiedzi, i daniu rachunku. Na umocnienie tey moiey przyſięgi całuię ſłowa i Krzyż Zbawiciela, Amen.

Uwaga.

U W A G A.

Każdy ma przyſięgać według ſwoiey wiary, i wyznania.

18.

O powinności cechowego ſtarſzyny, i towarzyſzow ſtarſzyńskich.

Starſzyna cechowy, i ſtarſzyńſcy towarzyſze, maią ſię ſtarać o pomyślnym ſtanie rzemioſła, o pomnożeniu doſkonałości w rzemieśle, o dobrym porządku i zgodzie rzemieślnikow; i dla tego oni ſami winni ſą poſtępować ſprawiedliwie, i bezſtronnie we wſzyſtkich dziełach, iako obowiązali ſię przyſięgą; oni także maią odpowiadać za wſzelkie uczynione od cechu omieſzkanie, złoużycia, i niedopełnienie rzemieślniczego

po-

упущеніи, злоупотребленіи, или неисполненіи ремесленнаго положенія. О вдовахъ же и малолѣтныхъ увѣдомляютъ городскаго Главу.

19.

Ссоры и споры касательно ремесла рѣшить въ упраѣ.

Ссоры и споры не превосходящія двашцать пять рублей, касательно ремесла, или довѣрія по ремеслу, или поведенія ремесленныхъ въ разсужденіи ремесла, рѣшить въ управѣ управный старшина со старшинскими товарищи, колико можно словесно; кто же управнымъ рѣшеніемъ не доволенъ, или дѣло превосходитъ двашцать пять рублей, тому оставляется право просить въ городовомъ Магистратѣ, или Ратушѣ, на что дается двунедѣльной срокъ, по прошествіи котораго не принимать просьбы.

20.

По смѣнѣ управный старшина и старшинскіе товарищи имѣютъ смотрѣть за подмастерскою управою.

Смѣнившіеся управный старшина и старшинскіе товарищи имѣютъ попеременно смотрѣть по четыре мѣсяца за подмастерскою управою во охраненіе добраго порядка.

21.

О сходѣ ремесленниковъ.

Управный старшина и старшинскіе то-

postanowienia. O wdowach zaś, i małoletnich uwiadamiaią mieyskiego głowę.

19.

Spory, i kłotnie tyczące się rzemiosła decyduią się w cechu.

Spory, i kłótnie nieprzenoszące więcey dwudziestu pięciu rublow, co się tycze rzemiosła, lub kredytu w rzemieśle, lub sprawienia się rzemieślnikow w robotach swego rzemiosła, decyduie w cechu cechowy starszyna, z towarzyszami starszyńskiemi, ile być może, słownie; kto zaś decyzyą cechową niekontentuie się, lub sprawa przewyższa dwadzieści pięć rublow, ten ma prawo skarżyć się w mieyskim Magistracie, lub Ratuszu, do czego daie się termin niedziel dwie. po upłynieniu którego nieprzyimowac załoby.

20.

Po wyiściu z powinności starszyna cechowy, i towarzysze starszyńscy maią dozór w urządzeniu podmaysterskim.

Wyszedłszy z obowiązku cechowy starszyna, i starszyńscy towarzysze maią ná przemianę po miesięcy cztery dozór w podmaysterskim urządzeniu dla zachowania dobrego porządku.

21.

O zebraniu się rzemieślnikow.

Cechowy starszyna, i towarzysze starszyń-

товарищи каждаго ремесла имѣютъ ремесленниковъ каждыя управы собрать сходомъ всякіе четыре мѣсяца, и когда управное дѣло того требуетъ, повѣстку ремесленнымъ чинить чрезъ младшаго мастера; сходъ управный дозволяется имѣть по повѣсткѣ управнаго старшины со старшинскими товарищи въ гербергѣ.

22.

О младшемъ мастерѣ.

Младшій мастеръ долженъ ходить за управными дѣлами, исправлять что ему касательно до управы отъ старшины приказано будетъ, есть ли никто изъ его собратій по просьбѣ его не согласится оное за него исправить. Буде онъ безъ законныхъ причинъ чего нибудь неисправитъ, или ослушнымъ окажется, то долженъ платить пеню. Есть ли медлѣнностію, или ослушаніемъ его что ни есть не исправится, то долженъ платить пеню. Буде же ему приказано извѣстить о чемъ кого нибудь изъ ремесленниковъ, а онъ сего не учинитъ, тогда за каждаго, котораго не извѣстилъ, платитъ онъ пеню. Младшій мастеръ не долженъ отлучаться изъ города на сутки, не объявя о томъ прежде управному старшинѣ и старшинскимъ товарищамъ. Во время же его отлучки должность его другому препоручить. Во время упражненія

ſzyńſcy każdego rzemiosła, maią zebrać rzemieślnikow każdego cechu co cztery mieſiące, lub kiedy potrzeba cechowa tego wyciąga, uwiadamiaiąc ich przez mnieyſzego mayſtra; zebranie ſię cechowe pozwala ſię mieć zá uwiadomieniem ſtarſzyny cechowego, i ſtarſzyńſkich towarzyſzow w oberży.

22.

O młodſzym mayſtrze.

Młodſzy mayſter powinien pilnować cechowych intereſſow, wypełniać co iemu rozkazano będzie od ſtarſzyny tyczącego ſię cechu, ieżeli nikt ze wſpółbraci ná iego prozbę nie zechce zaſtąpić iego mieyſca. Ieżeli on bez przyczyn prawnych nie wypełni czego, lub okaże ſię nieposłuſznym, tedy ma płacić winy. Ieżeli przez omieſzkanie iego, lub niepoſłuſzeńſtwo cokolwiek niedopełni ſię, tedy winien ieſt płacić winy. Ieżeli zaś rozkazano iemu uwiadomić o czym którego z rzemieślnikow, á on tego nieuczyni, tedy zá każdego rzemieślnika, którego nie uwiadomi, płaci winy: Młodſzy mayſter nie ma oddalać ſię z miaſta ná dobę nie oznaymiwſzy ſię wprzódy cechowemu ſtarſzynie, i ſtarſzyńſkim towarzyſzom. W czaſie zaś oddalenia ſię, powinność iego innemu poleca ſię. W czaſie ſprawowania przezeń dzieł cechowych, we wſzelkich zdarzeniach do iego ściągaiących ſię płaci, i bierze dwoyne winy.

нія его въ дѣлахъ управы во всѣхъ случаяхъ до него касающихся, платитъ и получаетъ двойную пеню.

23.

О управной горницѣ.

Въ управной горницѣ имѣть шкапъ и столъ съ ящикомъ за замкомъ съ тремя ключами, въ которыхъ хранить ремесленное положеніе, ремесленной значикъ, управную печать, ремесленную казну и щеты прихода и разхода. Одинъ ключь у управнаго старшины, другіе ключи у каждаго старшинскаго товарища по одному.

24.

О трехъ управныхъ книгахъ.

Въ управѣ имѣть три книги, въ первую внести мастеровъ, въ другую внести подмастерьевъ, въ третью внести учениковъ.

25.

О прочтеніи при сходѣ ремесленнаго положенія.

Ремесленное сіе положеніе да прочтется при сходѣ ремесленныхъ всякіе четыре мѣсяца для непремѣннаго наблюденія, дабы незнаніемъ никто отговориться не могъ.

26.

Мастеру, подмастерью и уче-

Всякой мастеръ, подмастерья и ученикъ при приемѣ его въ управу долни-

23

O cechowey izbie.

W cechowey izbie ma być ſzafa, i ſtół ze ſkrzynią zá zamkiem ze trzema kluczami, w którey ſkrzyni chować rzemieślnicze poſtanowienie, rzemieślniczą chorągiew, cechową pieczęć, rzemieślniczą kaſſę, i rachunki przychodu i rozchodu. Ieden klucz u ſtarſzyny cechowego, drugie klucze, u każdego towarzyſza ſtarſzyńſkiego po iednemu.

24.

O trzech xięgach cechowych.

W cechu, maią być trzy xięgi, do iedney wpiſać mayſtrow, do drugiey podmayſtrow, do trzeciey uczniow.

25.

O przeczytaniu przy zebraniu ſię rzemieślniczego poſtanowienia.

Rzemieślnicze ninieyſze poſtanowienie ma być przeczytane przy zebraniu ſię rzemieślnikow co cztery mieſiące dla nieodſtępnego we wſzyſtkim zachowania, ażeby niewiadomością nikt wymawiać ſię niemógł.

26.

Mayſter, podmayſter i uczeń po-

Wſzelki mayſter, podmayſter i uczeń przy weyściu ſwoim do cechu ma dać przyrze-

нику поступать по ремесленному положенію.

женствуетъ дать обѣщаніе, что поступать будетъ по ремесленному положенію, и для того прочесть ему статьи касающіяся до него.

27.

О роспускѣ схода ремесленниковъ.

Когда время сходъ управный распустить, тогда управный старшина молоткомъ ударитъ по столу трижды.

28.

О повиновеніи управѣ и управнымъ старшинамъ.

Одинакаго ремесла мастера, подмастерьи и ученики повиноватися имѣютъ своей управѣ и управному старшинѣ и старшинскимъ товарищамъ.

29.

О управномъ вѣсѣ или мѣрѣ, пробѣ или штемпелѣ и проч:

Данныя управныя отъ городоваго Магистрата, или Ратуши, вѣсы или мѣры, или пробы или штемпель, или предписаніи касательно управы и ремесла, хранить въ управѣ вмѣстѣ съ ремесленнымъ положеніемъ.

30.

О наблюденіи вѣса, мѣры, пробы и проч:

Ремесленнымъ производить работу ремесла сходственно управному вѣсу, или мѣрѣ, или пробѣ, или предписанію касательно ремесла; въ чемъ управному старшинѣ и старшинскимъ товарищамъ имѣть надзираніе. О

ſtępować maią według rzemieślniczego poſtanowienia

czenie, że poſtępować będzie według rzemieślniczego poſtanowienia, i dla tego maią być iemu przeczytane punkta tyczące ſię do niego.

27.

O rozpuſzczeniu zgromadzenia cechowego.

Kiedy czas ieſt cechowe zgromadzenie rozpuścić, tedy cechowy ſtarſzyna uderzy młotkiem o ſtół razy trzy.

28.

O podległości cechowi, i cechowey zwierzchności.

Iednego rzemioſła mayſtrowie, podmayſtrowie i uczniowie podlegać maią ſwoiemu cechowi, i cechowemu ſtarſzynie, i ſtarſzyńſkim towarzyſzom.

29.

O cechowey mierze, wadze, probie, ſztemplu, i t. d.

Dane cechowe od mieyſkiego Magiſtratu, lub Ratuſzu miary, lub wagi, lub proby, lub ſztemple, lub przepiſy tyczące ſię cechu, i rzemioſła chować w cechu wraz z rzemieślniczym poſtanowieniem.

30.

O zachowaniu miary, wagi, proby, i t. d.

Rzemieślnicy roboty ſwoie maią robić ſtoſuiąc ſię do miary, lub wagi, lub proby lub przepiſu od cechu względem rzemioſła danego, czego cechowy ſtarſzyna, i ſtarſzyńſcy towarzyſze doſtrzegać maią.

O

31.

О добромъ и исправномъ отправлени ремесла

Всякой ремесленной долгъ имѣетъ производить по ремеслу работу добрую, и отправлять ремесло, сколько умѣетъ, исправнѣе и безъ недостатковъ.

32.

Запрещеніе установлять цѣну работъ.

Запрещается сходу и управѣ установлять цѣну работъ.

33.

Кому смотрѣть за добротою работы.

Мастеръ долгъ имѣетъ смотрѣть за добротою работы своего подмастерья или ученика, а управа за добротою работы мастеровъ; и для того управный старшина и старшинскіе товарищи въ случаѣ жалобы долгъ имѣютъ обозрѣть работы ремесленниковъ выполняютъ ли ремесленное положеніе, и чинить взысканіе о добротѣ работъ и наблюденіе ремесленнаго положенія.

34.

О управной оцѣнкѣ.

Буде въ управу жалобу кто приносить будетъ о неумѣренной цѣнѣ работы ремесленнаго, то управѣ свидѣтельствовать, и оцѣнить по истиннѣ.

31.

O dobrym i porządnym robieniu w swym rzemieśle.

Każdego rzemieślnika, powinnością ieſt ſtarać ſię wydawać dobrą robotę w ſwoim rzemieśle, i ſprawować rzemiosło ſwoie, ile być może porządniey i bez omyłek.

32.

Zabrania ſię uſtanawiać cenę roboty.

Zabrania ſię cechowi, i zgromadzeniu cechowemu uſtanawiać cenę roboty.

33.

Kto ma patrzeć aby robota dobra była.

Mayſter winien ieſt doſtrzegać, aby dobra robota była iego podmayſtra, lub ucznia, á cechy zá dobrą robotą mayſtrów, i dla tego cechowy ſtarſzyna, i ſtarſzyńſcy towarzyſze w przypadku ſkargi obowiązani ſą obeyrzeć roboty rzemieślnikow, ieżeli wypełniaią przepiſy rzemieślniczego poſtanowienia, i wymagać od nich, aby robota dobra była, i rzemieślnicze poſtanowienie zachowało ſię.

34.

O cechowym ocenieniu.

Ieżeli kto do cechu przynieſie ſkargę o nieumiarkowaną cenę roboty rzemieślnika, tedy cech ma wyexaminować robotę, i ocenić ſprawiedliwie.

35.

О назначеніи срока, какъ которой работѣ поспѣть можно.

Управа имѣетъ назначить срокъ, въ которой какой работѣ поспѣть можно, буде все то, что къ той работѣ надобно, на лицо есть, дабы въ случаѣ жалобы о медлѣнности правильное взыскаміе чинить можно было.

36.

О представленіи касательно ремесла.

Не запрещается управѣ, городовому Магистрату или Ратушѣ представить касательно ремесла и лучшаго исправленія онаго; городовой же Магистратъ или Ратуша разсмотря, буде сами собою рѣшить не могумъ, имѣютъ представить, гдѣ надлежитъ.

37.

Не переверщивать решеній.

Управѣ своихъ рѣшеній не переверщивать.

38.

За несправедливую жалобу на управу пеня двадцать пять рублей.

Буде кто на управу учинитъ жалобу, и жалоба явится несправедлива, то имѣетъ платить пени въ ремесленную казну двадцать пять рублей.

39.

О ремесленной казнѣ.

Ремесленная казна да будетъ подъ смотрѣніемъ управнаго старшины и

стар-

35.

O naznaczeniu terminu, ná który iaka robota gotowa być może.

Cech ma naznaczyć czas, ná któren iaka robota może być gotowa, ieżeli wſzyſtko to, co do roboty potrzebno ieſt, gotowo, ażeby w przypadku ſkargi o zwłokę, ſprawiedliwie dopomnieć ſię można było.

36.

O przedſtawieniu co ſię tycze rzemioſła.

Niezabrania ſię cechowi czynić remonſtracye mieyſkiemu Magiſtratowi, lub Ratuſzowi, co ſię tycze rzemioſła, i lepſzego odbycia go; Magiſtrat zaś mieyſki, lub Ratuſz rozważywſzy rzecz, ieśli ſami decydować nie mogą, maią remonſtrować gdzie należy.

37.

Nieodmieniać decyzyi.

Cech decyzyi ſwoich odmieniać nie ma.

38.

Zá nieſprawiedliwą ſkargę ná cech kara pieniężna. 25 rublow.

Ieżeli kto ná cech uczyni ſkargę, á ſkarga okaże ſię nieſprawiedliwa, tedy ma zapłacić winy do rzemieślniczey kaſſy dwadzieścia i pięć rublow.

39.

O rzemieślniczey kaſſie.

Rzemieślnicza kaſſa ma być pod dozorem cechowego ſtarſzyny, i ſtarſzyńſkich towa-

 rzy-

старшинскихъ товарищей, и стараться имъ о ея приращенiи, но да не держаютъ изъ оной издержать ни малѣйшей частицы безъ согласiя и приговора схода ремесленниковъ, повсягодно же да отдадутъ отчетъ; и для того управному старшинѣ и старшинскимъ товарищамъ имѣть двѣ книги, въ которыя исправно и точно вписать, въ одну приходъ и пенныя деньги, а въ другую разходъ по приговору схода ремесленниковъ. По прошествiи же года, нововыбранный управный старшина и старшинскiе товарищи имѣютъ щесть прошлогоднихъ, снимая съ рукъ ремесленную казну щеты прихода и разхода.

40.

О денежной дачѣ управнымъ старшинамъ и проч:

Управному старшинѣ и старшинскимъ товарищамъ изъ ремесленной казны, а подмастерскому выборному и повѣреннымъ изъ подмастерскаго ларца ежегодно выдать сходомъ опредѣленное.

41.

О двухъ ящикахъ ремесленной казны.

Для ремесленной казны имѣть два ящика на верьху съ узкимъ отверстiемъ и съ надписью на одномъ ящикѣ *пени*, на другомъ ящикѣ *приходъ*; что вложено будетъ денегъ въ которой ящикъ, то записать вѣрно и точно въ приходной

rzyſzow, i ſtarać ſię maią o iey pomnożeniey wſzakże nie maią ſię ważyć expenſować z niey ani naymnieyſzey cząſtki bez zezwolenia, i uradzenia cechowego zebrania, corocznie zaś dadzą z niey rachunek; i dla tego cechowy ſtarſzyna, i ſtarſzyńſcy towarzyſze maią mieć dwie xięgi, do których porządnie i wiernie zapiſywać, do iedney przychód, i pieniądze z win, á do drugiey expens według uradzenia przy zebraniu ſię rzemieślnikow uczynionego. Po upłynieniu zaś roku nowo-obrany ſtarſzyna, i ſtarſzyńſcy towarzyſze maią obrachować przeſzłych, przyimuiąc od nich rzemieślniczą kaſſę, i rachunki przychodu i rozchodu.

40.

O daniu pieniędzy cechowym ſtarſzynom, i t. d.

Cechowemu ſtarſzynie, i ſtarſzyńſkim towarzyſzom z rzemieślniczey kaſſy, á podmayſterſkiemu wybornemu, i plenipotentom z podmeyſterſkiey ſkrzyni corocznie dać penſyi, ile zgromadzenie cechowe naznaczy.

41.

O dwoch ſkrzyniach rzemieślniczey kaſſy.

Dla rzemieślniczey kaſſy maią być dwie ſkrzynie z wązkim ná wierzchu otworem, i nadpiſem ná iedney *winy*, ná drugiey zaś *przychod*; Co ſię włoży do ſkrzyni, to zapiſano być ma wiernie, i punktualnie w przychodowey xiędze, mianuiąc rok, mie-

дной книгѣ, означивая годъ, мѣсяцъ и число, равномѣрно въ разходной книгѣ записать разходы.

42.

О взысканіи и щетахъ и наказаніи за неисправности.

Управному старшинѣ и старшинскимъ товарищамъ пени взыскивать безъ упущенія, и взыскавъ записывать съ точностію. Буде же управный старшина и старшинскіе товарищи пени не взыщутъ безъ упущенія, или взыскавъ не запишутъ съ точностію или въ щетахъ ихъ, или въ деньгахъ, кои у нихъ на рукахъ, явится недостатокъ, то съ нихъ взыскавъ вдвое безъ упущенія, выгнать ихъ изъ управы.

43.

О управномъ платежѣ въ церьковную казну.

Всякая управа долженствуетъ внести въ городовую церьковную казну изъ ремесленной казны ежегодно пять рублей на содержаніе церьквей и церьковниковъ. Буде же которая управа и болѣе того добровольно внесетъ въ городовую церьковную казну, или въ приказъ Общественнаго призрѣнія, то почитать оное за добровольную дань.

44.

Пенныя деньги по управѣ прина-

Всѣ пенныя деньги, которыя по дѣламъ управы на ремесленныхъ наложе-

ſiąc, i dzień; podobnież w xiędze rozchodowey rozchody zapiſane być maią.

42.

O odebraniu win, i rachunkach, i karze zá nieregularność.

Cechowy ſtarſzyna, i ſtarſzyńſcy towarzyſze, bez omieſzkania, i względu winy odbierać maią, a odebrane zapiſywać wiernie. Ieżeli zaś cechowy ſtarſzyna, i ſtarſzyńſcy towarzyſze win nieodbiorą bez omieſzkania, lub odebrawſzy niezapiſzą wiernie, lub ieśli w rachunkach, alboli też w pieniądzach w ręku ich będących okaże ſię niedoſtatek, tedy od nich we dwoie odebrać bez względu, i wypędzić z cechu.

43.

O płacie cechowey do karbony cerkiewney.

Każdy cech powinien dać z kaſſy rzemieślniczey do cerkiewney karbony corocznie rublow pięć ná utrzymanie cerkwi, i cerkiewnych ludzi. Ieżeli z ś który cech więcey wnieſie do karbony dobrowolnie, lub do Magiſtratury powſzechney opieki, tedy rozumieć ſię to ma zá dar dobrowolny,

44.

Pieniądze z win w ſprawach ce-

Wſzyſtkie pieniądze z win zebrane, które w ſprawach cechowych ná rzemieślni-

kow

длежатъ ремесленной казнѣ.

ны будутъ, должны остаться въ ремесленной казнѣ.

45.

О больныхъ ремесленникахъ.

Буде кто ремесленной занеможетъ, такъ что ремесла отправлять не въ силахъ; или больной мастеръ не имѣетъ подмастерья или учениковъ, кои дѣло его отправлять могутъ, да дастъ о томъ знать управному старшинѣ, или старшинскимъ товарищамъ, кои обязаны ему учинить помощь по надобности въ лѣченіи или работѣ, какъ то на примѣръ: призываютъ лѣкаря, или давъ помочь денежную на лѣкарства, буде такъ бѣденъ, что въ томъ необходимость есть; въ работѣ, придавъ въ случаѣ нужды подмастерья или ученика, или помогая деньгами на время изъ ремесленной казны, до излѣченія сколько сходъ ремесленной приговоритъ. Равномѣрно поступать и съ больными подмастерьями, или учениками.

46.

О подмастерскомъ выборномъ и повѣренныхъ.

Каждаго ремесла подмастерьямъ, собравшись вмѣстѣ погодно, избрать по баламъ изъ числа наличныхъ подмастерьевъ въ управѣ записанныхъ, подмастерскаго выборнаго и двухъ повѣренныхъ, и представить управѣ; и буде за ними нѣтъ явнаго порока, то управа дозволяетъ имъ доступъ, и выслушиваетъ ихъ во всѣхъ дѣлахъ и

слу-

chowych należą do rzemieślniczey kassy.

kow nałożone będą, maią zostawać w kassie rzemieślniczey.

45.

O rzemieślnikach chorych.

Ieżeli który rzemieślnik zachoruie tak, iż rzemiesła sprawować nie iest w stanie, lub mayster chory nie ma podmaystra, albo uczniow, którzy robotę iego zrobić mogą, niechay da wiedzieć o tym cechowemu starszynie, lub starszyńskim towarzyszom, którzy winni są uczynić iemu pomoc według potrzeby, co do wyleczenia, lub roboty, iako to naprzykład: sprowadzaiąc lekarza, lub daiąc pieniędzy ná lekarstwa, skoro tak ubogi, że mu tego koniecznie potrzeba; co do roboty, przydaiąc, w przypadku potrzeby, podmaystra lub ucznia, lub czyniąc wsparcie pieniężne z rzemieślniczey kassy do czasu wyleczenia się, ile przy zebraniu się rzemieślnikow naznaczy się. Podobnież postępować z choremi podmaystrami, lub uczniami.

46.

O wybornym podmaysterskim, i przystawach.

Każdego rzemiosła podmaystrowie zebrawszy się wespół każdego roku wybierać maią przez kałkuł z liczby przytomnych podmaystrow w cechu zapisanych podmaysterskiego wybornego, i dwóch przystawow, i przedstawić cechowi; á ieżeli niepodpadaią żadney złey nocie, tedy cech daie im przystęp, i wysłuchiwa ich we wszystkich sprawach i wydarzeniach tyczą-

cych

случаяхъ касательно подмастерья, или ученика по ремеслу. Они же выборной и повѣренные подмастерскіе, подъ смотрѣніемъ и надзираніемъ прошлогоднихъ управныхъ старшинъ или старшинскихъ товарищей во охраненіи добраго порядка, имѣютъ управу по ремеслу до подмастерьевъ или учениковъ.

47.

О подмастерской управѣ.

Жалобу по ремеслу на подмастерья или ученика приносить въ подмастерской управѣ, и ее собирать всякіе четыре мѣсяца, и когда дѣло требуетъ.

48.

О подмастерскомъ ларцѣ.

Подмастерской ларецъ да будетъ въ подмастерской управѣ подъ смотрѣніемъ четыремѣсячнымъ прошлогодняго управнаго старшины или старшинскаго товарища и подмастерскаго выборнаго и повѣренныхъ, и имъ вести записку и дать отчетъ, какъ предписано о ремесленной казнѣ.

49.

Мастеръ имѣетъ хозяйское право надъ подмастерьемъ и учениками.

Каждый мастеръ имѣетъ въ домѣ своемъ право хозяина надъ подмастерьями своими, такъ какъ надъ учениками и всѣми прочими своими домашними; однако съ тѣмъ, что бы права горо-

cych ſię podmayſtra, albo ucznia z powodu rzemiosła. Oni zaś, wyborny, i przyſtawy będą ſami pod dozorem, i baczeniem przeſzłorocznych cechowych ſtarſzyn, i ſtarſzyńſkich towarzyſzow dla zachowania dobrego porządku, i maią zwierzchność, co ſię tycze rzemiosła, rościągaiącą ſię do podmayſtrow, i uczniow.

47.

O zwierzchności podmayſterſkiey.

Skargę z powodu rzemiosła ná podmayſtra, lub ucznia czynić przed zwierzchnością podmayſterſką, która zbiera ſię co cztery mieſiące, i kiedy rzecz wyciąga.

48.

O ſkrzyni podmayſterſkiey.

Podmayſterſka ſkrzynia ma być w zwierzchości pod dozorem czteromieſięcznym przeſzłorocznego ſtarſzyny, albo ſtarſzyńſkiego towarzyſza, i podmayſterſkiego wybornego i przyſtawow, á oni maią zapiſywać, i dać rachunek, iako ſię przepiſało o kaſſie rzemieślniczey.

49.

Mayſter ma prawo goſpodarſkie nad podmayſtrem, i uczniami.

Każdy mayſter ma w domie ſwoim prawo goſpodarza nad ſwoiemi podmayſtrami, tak iako nad uczniami i wſzyſtkiemi innemi domowemi ludźmi; iednakowo z

рода и управы имъ ненарушаемы были.

50.

Какъ мастеру, подмастерью и ученикамъ обходиться межъ собою.

1. Мастеру обходиться съ подмастерьемъ и учениками справедливо и кротко. 2. Подмастерью и ученикамъ быть вѣрными, послушными и почтительными къ мастеру и его семьѣ. 3, Мастеру, подмастерью и ученикамъ стараться добрыми поступками и поведенiемъ сохранить домашнюю тишину и согласiя, для отвращенiя случая къ обоюднымъ неудовольствiямъ и жалобамъ.

51.

Какъ мастеру съ подмастерьями обходиться.

Мастеру съ подмастерьями обходиться кротко, не по ремеслу работы съ нихъ не требовать, платить имъ точно, и содержать исправно.

52.

Какъ мастеру съ ученикомъ обходиться.

Мастеру ученика, 1, учить порядочно. 2, обходиться съ нимъ человѣколюбиво и сходственно здравому разсудку. 3, безъ причины не наказывать. 4, излишной и необыкновенной не по ремеслу работы на него не налагать самому, и семьѣ своей не дозволять налагать.

tym warunkiem, ażeby prawa mieyſkie, i cechowe przezeń naruſzone nie były.

50.

Iak poſtępować maią między ſobą, mayſter, podmayſter, i uczniowie.

1. Mayſter ma ſię obchodzić z podmayſtrem, i uczniami ſprawiedliwie, i łagodnie. 2. Podmayſter i uczniowie maią bydź wierni, poſłuſzni, i z poſzanowaniem dla mayſtra, i iego familii. 3. Mayſter, podmayſter, i uczniowie ſtarać ſię maią dobrym poſtępowaniem, i ſprawowaniem ſię zachować w domu pokóy, i zgodę, dla oddalenia przyczyn ku wzaiemnym ſkargom, i nieukontentowaniu.

51.

Iak ſię obchodzić ma mayſter z podmayſtrami.

Mayſter z podmayſtrami obchodzić ſię ma łagodnie, niewyciągaiąc od nich roboty nienależącey do rzemieſła, płacic im punktualnie, i utrzymywać ich przyſtoynie.

52.

Iak mayſter obchodzić ſię ma z uczniami.

Mayſter ucznia: 1. ma uczyć porządnie: 2. obchodzić ſię z nim ludzko, i zgodnie z rozſądkiem zdrowym. 3. bez przyczyny nie karać 4. zbytniey i niezwykłey roboty nienależącey do rzemieſła nienakładać nań ſamemu, i familii ſwoiey nakładać niepozwalać.

53.

Какъ подмастерью съ ученикомъ обходиться

Подмастерья наставитъ ученика кротко, и обходятся межъ собою мирно и тихо.

54.

Нетрезвому не бить.

Всѣмъ мастерамъ, а паче подмастерьямъ запрещается, учениковъ въ пьянствѣ по злости и глупости безъ причины бить, или худо съ ними поступать. Отважившіеся на сіе должны заплатить пеню въ ремесленную казну.

55.

Какъ ученику обходится.

Ученикъ да будетъ послушенъ и прилѣженъ.

56.

Гдѣ кому жаловаться.

Буде подмастерья обидитъ ученика, то ученикъ имѣетъ жаловаться мастеру, буде мастеръ сурово обходится съ подмастерьемъ или ученикомъ, то жаловаться управному старшинѣ или старшинскимъ товарищамъ, и симъ стараться установить миръ и тишину.

57.

Запрещеніе въ городѣ гдѣ управа учреждена, производить ре-

Запрещается въ городѣ, гдѣ котораго ремесла управа учреждена, того ремесла работу производить тому, кто не записанъ въ управѣ того ремесла,

ме-

53.

Iak podmayſtrowie z uczniami obchodzić ſię maią.

Podmayſtrowie łagodnie maią nauczyć ucznia, i obchodzić ſię z ſobą ſpokoynie i cicho.

54.

Piianym będąc nie bić.

Wſzyſtkim mayſtrom, a bardziey ieſzcze podmayſtrom zabrania ſię uczniow upiwſzy ſię ze złości, i głupſtwa bić bez przyczyny, lub źle ich traktować. Odważaiący ſię zaś ná to, winni zapłacić winy do kaſſy rzemieślniczey.

55.

Iak uczeń zachować ſię ma.

Uczeń ma być poſłuſzny, i pilny.

56.

Gdzie kto ma ſię ſkarżyć.

Ieżeli podmayſter ukrzywdzi ucznia, tedy uczeń ma ſię ſkarżyć mayſtrowi; ieżeli mayſter ſurowie poſtępuie z podmayſtrem, czyli uczniem, tedy ſkarżyć ſię maią cechowemu ſtarſzynie, lub ſtarſzyńſkim towarzyſzom, á ci ſtaraią ſię uczynić pokóy, i zgodę.

57.

Zabrania ſię robić robotę iakiego rzemieſła w mieście gdzie tego rzemieſła cech uſtano-

Zabrania ſię w mieście, w którym cech uſtanowiony którego rzemieſła, robić robotę rzemieſła tego niebędąc zapiſanym do cechu tego rzemieſła, lub od cechu pozwolenia na to niewziąwſzy. May-

месло безъ управнаго дозволенія. или управнаго дозволенія не имѣетъ.

58.

Мастеръ въ упраѣ записанной имѣетъ подмастерья и учениковъ.

Мастеръ въ управѣ записанной воленъ имѣть подмастерьевъ и учениковъ, оныхъ принимать, выписывать и содержать по договору.

59.

Не учась ремеслу не имѣетъ управной выгоды.

Запрещается въ городѣ, гдѣ котораго ремесла управа учреждена, не учась у записнаго мастера, и не имѣя управнаго свидѣтельства, называться того ремесла мастеромъ, или имѣть подмастерьевъ, или учениковъ, или вывѣску того ремесла.

60.

Незаписнымъ въ управѣ какъ производить работу.

Буде кто въ городѣ, гдѣ котораго ремесла управа учреждена, захочетъ производить то ремесло, то имѣетъ о томъ объявить управѣ, и представить свою работу управному старшинѣ и старшинскимъ товарищамъ, и имъ призвать записныхъ мастеровъ для свидѣтельства работы, и дать урокъ, и потому какова работа признана будетъ, такъ и дать управное дозволеніе производить работу. Управа же дневнаго пропитанія работою никому запретить не можетъ.

wiony bez pozwolenia cechu.

58.

Mayſter w cechu zapiſany ma podmayſtrow i uczniow.

Mayſter zapiſany do cechu mocen ieſt mieć podmayſtrow, i uczniow, ich przyimować, ſprowadzać, i utrzymywać według umowy.

59.

Nieuczywſzy ſię rzemieſła, nie ma cechowych dobrodzieyſtw.

Zabrania ſię w mieście, gdzie ktorego rzemieſła cech uſtanowiony, nieuczywſzy ſię od cechowego mayſtra, i niemaiąc cechowego świadectwa, zwać ſię mayſtrem tego rzemieſła, lub mieć podmayſtrow, lub uczniow, alboli też wywieſić znak tego rzemieſła.

60.

Niezapiſani w cechu iak robotę robić maią.

Ieżeli kto w mieście, gdzie cech ktorego rzemieſła uſtanowiony, zechce tym rzemieſłem bawić ſię, tedy ma oznaymić o tym cechowi, i prezentować robotę ſwoią cechowemu ſtarſzynie, i ſtarſzyńſkim towarzyſzom, ktorzy maią przywołać cechowych mayſtrow dla examinu roboty, i dać mu ieſzcze robotę dla proby, á iako robota uznana będzie, tak ſtoſownie do tego, i dać mu dozwolenie od cechu bawić ſię taką robotą. Cech zaś nikomu zabraniać nie ma dziennego wyżywienia ſię przez robotę.

O ſkar-

61.

О казенныхъ ремесленникахъ.

Казеннымъ ремесленникамъ отправлять казенныя работы. Буде же захотятъ по городу, гдѣ есть управа, постороннія работы производить, да объявятъ въ управѣ, какъ въ 60 пунктѣ написано.

62.

О господскихъ ремесленникахъ.

Господскимъ ремесленникамъ работать на господина; буде же возмутъ по городу, гдѣ есть управа, постороннія работы, да объявятъ управѣ, какъ въ 60 пунктѣ написано.

63.

Ремесленный наниматься воленъ въ службу.

Буде какой ремесленной пожелаетъ вступить въ службу къ какому ни есть господину, а при томъ не перестанетъ платить городскихъ сборовъ и въ управу, что надлежитъ, то не исключается изъ управы.

64.

О иногородныхъ или иностранныхъ.

Буде кто ремесленный иногородный, или чужестранный пожелаетъ въ городѣ записаться въ управу, то онъ долженъ представить или письменное свидѣтельство отъ управы инаго города, или же работу своего ремесла для свидѣтельства, какъ о томъ 60 пунктъ гласитъ.

61.

O skarbowych rzemieśnikach.

Skarbowi rzemieślnicy maią robić skarbową robotę. Ieżeli zaś zechcą w mieście, gdzie iest cech inne roboty robić, maią obiawić cechowi, iako się o tym w punkcie 60 powiedziało.

62.

O rzemieślnikach obywatelskich.

Rzemieślnicy obywatelscy robić maią dla swego pana; ieśliby zaś wzięli w mieście, gdzie iest cech, robotę od postronnych, tedy maią to obiawić cechowi, iako się powiedziało w punkcie 60.

63.

Rzemieślnik wolen iest naiąć się na służbę.

Ieżeli który rzemieślnik zechce przyiąć służbę u iakiego obywatela, á przy tym nieprzestanie opłacać mieyskich i cechowych podatkow, tedy takiego z cechu niewymazywać.

64.

O przychodniach z innego miasta, lub kraiu.

Ieżeli kto z innego miasta, lub obcego kraiu zechce w mieście zapisać się do cechu, tedy powinien prezentowac albo ná piśmie swiadectwo z onego miasta, albo własną robotę swoiego rzemiesła, iako o tym w punkcie 60 powiedziało się.

65.

О переселенiи ремесленнаго.

Буде кто ремесленный записной въ управѣ пожелаетъ переселиться въ иной городъ, и о томъ управѣ объявилъ, то управа въ томъ препятствiя чинить не должна; буде же возвратится, то паки принять въ управу, лишьбы платилъ управное, и да исправитъ должность младшаго мастера, буде прежде не исправлялъ.

О обѣднѣвшихъ.

66.

Буде ремесленный, во время благоденствiя своего исправлявшiй всѣ должности по управѣ, обѣднѣетъ, или больнымъ сдѣлается, а бѣдности его ни пьянство, ни мотовство, ни же другiя собственныя его вины причиною; въ такомъ случаѣ должно вспомоществовать ему съ дозволенiя схода ремесленныхъ изъ ремесленной казны, сколько по разсужденiю схода ему надобно, и ремесленная казна снести можетъ. Буде не имущiй ремесленный или жена его умретъ, то погребсти ихъ безъ лишчей траты изъ ремесленной казны. Буде же выздоровѣвъ придетъ въ лучшее состоянiе, тогда заплатить все что ему отъ схода дано было, однако безъ всякаго росту.

65.

O przeyściu ná mieſzkanie gdzie indziey rzemieślnika.

Ieżeli który rzemieślnik zapiſany w cechu zechce przeyść ná mieſzkanie do innego miaſta, i o tym cechowi doniefie, tedy cech przeſzkadzać mu tego nie ma; ieżeli zaś wróci ſię, tedy znowu przyiąć do cechu, byle tylko płacił cechowe, i wypełnił powinność młodſzego mayſtra, iesli w przòdy oney niewypełniał.

66.

O zubożałych.

Ieżeli rzemieślnik w czaſie ſwoiego pomyślnego bytu pełniący wſzyſtkie powinności cechowe zubożeie, albo wpadnie w niemoc, á uboſtwa iego ani piianſtwo, ani marnotrawſtwo, ani inna iaka właſna iego wina przyczyną nie ieſt, w takowym przypadku należy dać mu wſparcie, zá pozwoleniem cechowego zgromadzenia z cechowey kaſſy, ile według rozsądku zgromadzenia iemu potrzeba będzie, á rzemieslnicza kaſſa znieść może. Iezeli zubożały rzemieślnik lub żona iego umrze, tedy pogrześc go bez zbytnich wydatkow z kaſſy rzemieślniczey. Iezeli zaś wyzdrowiawſzy przyidzie do lepſzego ſtanu, tedy ma zwrócic do kaſſy wſzyſtko, co mu dano było, iednakże bez procentu.

67.

О вдовѣ.

Вдовѣ записаннаго въ управѣ мастера дозволяется продолжать мужнино ремесло, и имѣть подмастерьевъ и учениковъ; но въ случаѣ нужды управный старшина и старшинскіе товарищи имѣютъ ей вдовѣ, или малолѣтнымъ дѣтямъ опредѣлить попечителя, или дать подмастерья вѣрнаго, которому производить платежъ отъ вдовьихъ или сиротскихъ дѣлъ. По прошествіи года вдова да объявитъ, желаетъ ли она продолжать ремесло, что ей на волю отдается. Малолѣтныхъ же дѣтей ремесленника обучить ремеслу.

68.

Какъ подмастерья производить мастеромъ.

Буде подмастерья, продолжая работу по ремеслу у мастера не менѣе трехъ лѣтъ и обучаясь прилѣжно, пожелаетъ быть мастеромъ, и мастеръ имъ доволенъ, да дастъ ему свидѣтельство, что ремеслу наученъ, поведенія добраго и достоинъ быть мастеромъ, и да представитъ его управному старшинѣ и старшинскимъ товарищамъ; подмастерья же да представитъ свою работу какъ лучше умѣетъ. Управному старшинѣ и старшинскимъ товарищамъ призвать трехъ младшихъ мастеровъ для свидѣтельства той подмастерской работы, и потому ка-

ко-

67.

O wdowie.

Wdowie zapiſanego w cechu mayſtra pozwala ſię kontynuować rzemioſło mężowſkie, i mieć podmayſtrow, i uczniow; wſzakże w przypadku potrzeby cechowy ſtarſzyna, i ſtarſzyńſcy towarzyſze, maią tey wdowie, lub małoletnim naznaczyć opiekuna, lub dać podmayſtra zaufanego, któremu z dochodu wdowy lub małoletniego daie ſię płaca. Po upłynieniu roku wdowa ma obiawić, ieśli chce kontynuować rzemioſło, lub nie, co na wolę iey oddaie ſię. Małoletnich zaś dzieci rzemieślnika uczyć rzemieſła.

68.

Iak podmayſtra ſtanowić mayſtrem.

Ieżeli podmayſter kontynuuiąc robotę rzemieślniczą przynaymniey trzy lata, i przykładaiąc ſię pilnie zechce nakoniec zoſtać mayſtrem, á mayſter z niego kontent, tedy da mu świadectwo, iż zna rzemieſło ſwoie, i ſprawuie ſię dobrze, i wart ieſt być mayſtrem; á potym prezentuie go cechowemu ſtarſzynie, i ſtarſzyńſkim towarzyſzom, podmayſter zaś ma prezentować robotę ſwoię, iak tylko może zrobić naylepiey. Cechowy ſtarſzyna, i ſtarſzyńſcy towarzyſze maią przywołać trzech młodſzych mayſtrow, dla wyexaminowania roboty, á iako będzie uznana ta robota, tak dać mu ná probę do zrobienia, naznaczywſzy czas, kiedy

кова признана будетъ та работа, такъ и дать подмастерью управный урокъ по ремеслу, и время назначить какъ уроку поспѣть, и какъ тотъ урокъ поспѣетъ, то прибавя еще нѣсколько мастеровъ, освидѣтельствовать урокъ, и буде урокъ мастера одобрятъ, и подмастерью миновало отъ роду двадцать четыре года, то представить его управѣ при сходѣ ремесленниковъ, и по одобренiи дать подмастерью управное свидѣтельство, съ которымъ представить городовому Магистрату или Ратушѣ, дабы дозволено было ему въ городѣ производить работу по ремеслу. Буде же урока не одобрятъ, то подмастерью еще быть полгода у мастера. Буде же подмастерью не миновало отъ роду двадцать четыре года, дадутъ ему до двадцати четырехъ лѣтъ дозволенiе проходить другiе города прежде, нежели дозволятъ ему быть мастеромъ.

69.

О подмастерьяхъ, кои три года жили у мастера.

Подмастерья продолжая работу по ремеслу у мастера три года, обучаясь прилѣжно и поведенiя добраго, буде мастеръ ему не дастъ свидѣтельства и не представитъ управѣ, то подмастерья право имѣетъ чрезъ подмастерскаго выборнаго и повѣренныхъ, просить въ управѣ, и управѣ разбирать

ме-

kiedy ta robota ná próbę dana gotowa być ma, á gdy ten termin winidz e, i robota gotowa, tedy przywołać maią więcey mayſtrow dla wyexaminowania proby, i ieżeli mayſtrowie probę pochwalą, á pomayſter ma lat wieku ſwego dwadzieści cztery prezentować go cechowi przy zebraniu ſię rzemieślnikow, i zá approbacyą dać mu cechowe świadectwo, i przedſtawić go z nim do mieyſkiego Magiſtratu, lub Ratuſzu, aby dozwolono mu było w mieście bawić ſię robotą rzemieſła ſwego. Ieżeli zaś proby niepochwalą, tedy podmayſter ieſzcze ma być puł roku u mayſtra. Ieżeli zaś podmayſtrowi nie ma dwudzieſtu czterech lat, tedy dadzą mu do dwudzieſtu czterech lat pozwolenie zwiedzić inne miaſta, pierwey niżeli pozwolą być mu mayſtrem.

69.

O podmayſtrach, którzy trzy lata mieſzkali u mayſtra.

Podmayſter kontynuowawſzy rzemieślniczą robotę u mayſtra trzy lata, i uczywſzy ſię pilnie, i ſprawuiąc ſię dobrze, ieżeli mayſter nie da mu świadectwa, i nie przedſtawi cechowi, tedy podmayſter ma prawo przez wybornego podmayſterſkiego i przyſtawow, ſkarżyć ſię w cechu, i cech ma rozſądzić między mayſtrem a podmayſtrem, i decydować ſprawiedliwie. O

между мастеромъ и подмастерьемъ и рѣшить справедливо.

70.

О внесеніи денегъ въ ремесленную казну при пріемѣ мастера.

При пріемѣ мастера въ управу, отдается на волю ремесленнымъ, имѣетъ ли тотъ мастеръ внести и сколько денегъ въ ремесленную казну, что при каждомъ годовомъ сходѣ ремесленныхъ единожды опредѣлить имѣютъ, но не выше десяти рублей.

71.

О пріемѣ ученика.

Буде мастеръ приметъ ученика, то имѣетъ его представить управному старшинѣ и старшинскимъ товарищамъ, гдѣ его спросятъ, какъ его зовутъ, имя и прозваніе, откудова онъ уроженецъ, какихъ онъ лѣтъ, и записать его въ ученичей книгѣ. Управный же старшина да прикажетъ ученику быть вѣрнымъ, послушнымъ, почтительнымъ къ мастеру, и учиться ремеслу прилѣжно. При запискѣ ученика въ ученичью книгу управы, отдается на волю управы, имѣетъ ли тотъ ученикъ внести нѣсколько денегъ въ ремесленную казну, что при каждомъ годовомъ сходѣ ремесленныхъ единожды опредѣлить имѣютъ, но не выше пяти рублей.

70.

O wnieſieniu pieniędzy do rzemieślniczey kaſſy przy przyięciu mayſtra

Przyimuiąc mayſtra do cechu oddaie ſię do woli rzemieślnikow, ieśli wchodzący ma wnoſić do kaſſy iaką opłatę, lub nie, co raz ná zawſze przy każdym rocznym zebraniu ſię poſtanowić maią, ale nie więcey dzieſięciu rublow,

71.

O przyięciu ucznia.

Ieżeli mayſter przyimuie ucznia, tedy ma prezentować go cechowemu ſtarſzynie, i ſtarſzyńſkim towarzyſzom, gdzie zapytaią ſię u niego iak go zowią po imieniu, i nazwiſku, zkąd rodem, iakich lat, i zapiſać go w xiędze uczniow. Cechowy zaś ſtarſzyna rozkaże uczniowi aby był wiernym, poſłuſznym, ſzanuiącym ſwego mayſtra, i aby uczył ſię pilnie rzemiesła. Przy zapiſaniu ucznia do cechowey xięgi uczniow, oddaie ſię do woli cechu, ieśli ma ten uczeń wnoſic iakie pieniądze do rzemieślniczey kaſſy, co przy każdym rocznym zebraniu ſię rzemieślnikow raz ná zawſze maią poſtanowić, wſzakże nie więcey od pięciu rublow.

72.

О договоръ мастера съ ученикомъ.

Мастеръ да не приметъ ученика безъ двухъ свидѣтелей, одинъ со стороны мастера, другой со стороны ученика, при которыхъ да договорятся о времени, о содержанiи и о обученiи ученика, которой договоръ содержать съ обѣихъ сторонъ ненарушимо.

73.

Ученику учиться не менѣе трехъ лѣтъ и не долѣе пяти.

Ремесленничiй ученикъ обучается ремеслу не долѣе пяти и не менѣе трехъ лѣтъ; буде однако уже зналъ что ни есть касающееся до сего ремесла, въ такомъ случаѣ положенный для выучки срокъ по разсужденiю старшины и старшинскихъ товарищей уменьшить можно.

74.

Буде мастеръ умретъ прежде, нежели положенной для ученика срокъ кончится.

Буде мастеръ умретъ прежде, нежели положенный для выучки ученика его срокъ кончится, тогда ученикъ остается у вдовы того мастера, пока срокъ выучки его минуетъ, однако съ тѣмъ, что бы у сей вдовы былъ доброй и искусной подмастерья, которой мастерскою править и ученика порядочно обучать умѣлъ бы; буде же у вдовы такого подмастерья нѣтъ, тогда ученикъ можетъ итти къ другому мастеру, но съ согласiя вдовы

и

72.

O umowie mayſtra z uczniem.

Mayſter nie ma przyimować ucznia bez dwóch świadkow, iednego ze ſtrony mayſtra, drugiego ze ſtrony ucznia, przy których umówić ſię maią o czaſie, o utrzymywaniu, i uczeniu ucznia, którą to umowę zachować maią punktualnie z obu ſtron.

73.

Uczeń ma ſię uczyć nie mniey od trzech, i niewięcey od pięciu lat.

Rzemieślniczy uczeń uczy ſię rzemiesła niedłużey od pięciu, i niekróciey od trzech lat; wſzakże ieśliby on cokolwiek iuż znał ſwego rzemiesła, tedy naznaczony do nauki termin ſkrócony być może, według rozſądku cechowego ſtarſzyny, i ſtarſzyńſkich towarzyſzow.

74.

Ieżeli mayſter umrze pierwey niżeli naznaczony termin uczniowi wyidzie.

Ieżeli mayſter umrze prędzey, niżeli termin do nauczenia ſię uczniowi wyidzie, tedy uczeń zoſtaie u wdowy tego mayſtra, poki termin iego nauczenia niewyidzie, iednakże pod tym warunkiem, aby u tey wdowy był dobry i znaiący ſię podmayſter, któryby powinność mayſtra zaſtępować, i ucznia porządnie uczyć mógł; iezeli zaś u wdowy takiego podmayſtra nie ma, tedy uczeń może póyść do drugiego mayſtra, ale za zezwoleniem wdowy, i pozwoleniem ſtarſzyny cechowego, i ſtarſzyńſkich towarzyſzow.

и дозволенія старшины и старшинскихъ товарищей.

75.

Ремесленный не отгонитъ ученика безъ управныхъ старшинъ

Ремесленный не долженъ отогнать отъ себя ученика своего прежде нежели опредѣленное на выучку его время кончится, подъ опасеніемъ пени, и ученика своего до выучки опять къ себѣ взять долженъ. Буде же кто ремесленный законныя причины имѣетъ согнать ученика, о томъ долженъ объявить управному старшинѣ и старшинскимъ товарищамъ.

76.

О платежѣ подмастерьямъ и ученикамъ.

Мастеръ съ подмастерьями и учениками договорится о платежѣ не выше и не ниже какъ въ которомъ году сходъ ремесленныхъ единожды о томъ приговоръ учинитъ, выслушивая напередъ подмастерскаго выборнаго и повѣренныхъ, и договорясь съ ними.

77.

Мастеру платить подмастерью, а подмастерью работать у мастера.

Ремесленные мастера должны платить подмастерьямъ своимъ въ опредѣленное время настоящую и договорную плату, подъ опасеніемъ пени, естьли на нихъ жалоба будетъ, въ ремесленную казну. На противъ того

75.

Rzemieślnik nie ma oddalać ucznia bez cechowych ſtarſzyn.

Rzemieślnik nie ma oddalać od ſiebie ucznia prędzey, niżeli umowiony do nauczenia ſię termin wyidzie, pod karą płacenia win, á ucznia ſwoiego znowu do terminu nauczenia ſię przyiąć obowiązany ieſt. Ieżeli zaś rzemieślnik ma ſprawiedliwe przyczyny oddalić ucznia, tedy winien ieſt oznaymić o tym cechowemu ſtarſzynie, i ſtarſzyńſkim towarzyſzom.

76.

O płacie podmayſtrom i uczniom.

Mayſter z podmayſtrami, i uczniami umowi ſię o płacę niemniey, i nie więcey, tylko ile zgromadzenie cechowe ná który rok poſtanowi, wyſłuchawſzy wprzody wybornego podmayſterſkiego, i przyſtawow, i z niemi umowiwſzy ſię.

77.

Mayſter ma płacić podmayſtrowi, á podmayſter robić u mayſtra.

Rzemieślnicy Mayſtrowie winni ſą płacić podmayſtrom, i uczniom ſwoim w naznaczonym czáſie rzetelną, i umowioną płacę, pod karą płacenia win, ieżeliby ná nich ſkarga zaſzła. do rzemieślniczey kaſſy. Wzaiemnie zaś, żaden podmayſter niepo-

ни какой подмастерья не долженъ оставить работу мастера своего безъ законныхъ причинъ; естьли въ томъ на него жалоба будетъ, онъ долженъ платить равномѣрно пеню.

78.

Мастеръ отпуская подмастерья или ученика, да дастъ ему свидѣтельство.

Мастеръ отпуская подмастерья или ученика, да дастъ ему письменное свидѣтельство, какое заслужилъ по вѣрности, послушанію, почтительности, прилѣжанію, искуству и поведенію.

79.

О свидѣтельствѣ ученика.

Когда ученикъ три года прожилъ у мастера, тогда мастеръ ему дастъ свидѣтельство, съ которымъ можетъ остаться у мастера, или отойти отъ него.

80.

Мастеру не принимать безъ письменнаго вида подмастерья или ученика другаго мастера.

Запрещается мастеру принимать подмастерья или ученика другаго мастера безъ письменнаго свидѣтельства или отпуска того мастера, у котораго былъ.

81.

О приемѣ подмастерья.

Когда ученикъ произведенъ подмастерьемъ и получилъ подмастерское свидѣтельство, тогда подмастерья съ

ма-

winien zaniechać roboty mayſtra ſwoiego bez ſprawiedliwych przyczyn; ieżeli o to ſkarga ná niego będzie, on podobnież podlega płaceniu win.

78.

Mayſter uwalniaiąc podmayſtra, lub ucznia daie iemu świadectwo.

Mayſter uwalniaiąc od ſiebie podmayſtra, lub ucznia, ma onemu dać świadectwo ná iakie zaſłużył, co do wierności, poſłuſzeńſtwa, uſzanowania, pilności, doſkonałości w rzemieśle i obyczayności.

79.

O atteſtacie ucznia.

Kiedy uczeń przeżył u mayſtra trzy lata, tedy mayſter onemu da świadectwo, z którym może żoſtać u mayſtra, lub odeyść od niego.

80

Mayſter przyimować nie ma bez atteſtatu podmayſtra, lub ucznia drugiego mayſtra.

Zabrania ſię mayſtrowi przyimować podmayſtra lub ucznia innego mayſtra bez świadectwa ná piſmie, lub uwolnienia od tego mayſtra, u którego zoſtawał.

81.

O przyięciu podmayſtra.

Kiedy uczeń zoſtał podmayſtrem, i ma świadectwo podmayſterſkie, tedy iako podmayſter z mayſtrem, u którego chce robić

мастеромъ, у кого работать желаетъ, имѣетъ договориться о времени, сколько остаться имѣетъ у мастера, и о платежѣ. Во время сего положеннаго между ими срока, подмастерья не можетъ отъ мастера отойти, а мастеръ не можетъ его отогнать подъ опасенїемъ пени. Буде же подмастерья договорное время у мастера выслужилъ, онъ воленъ договориться въ томъ городѣ или другомъ съ тѣмъ мастеромъ, у кого работать желаетъ, и равномѣрно мастеръ воленъ принять подмастерья.

82.

О пени за непринятие выбора

Буде кто сходомъ ремесленныхъ избранъ ремесленнымъ Главою, или управнымъ старшиною, или старшинскимъ товарищемъ, не приметъ выбора, отъ онаго отговорится, тому платить пеню.

83.

Какъ поступать при сходѣ ремесленныхъ.

При сходѣ ремесленныхъ всѣмъ и каждому предписывается обходиться тихо и мирно, выслушивая управнаго старшины и старшинскихъ товарищей предложенїе; буде же кто въ противность сего поступитъ, да исключится на годъ изъ схода ремесленниковъ.

При

bić, ma umowić ſię o czas, ile u niego zoſtać chce, i o płacę. Wciągu umowionego czaſu, podmayſter nie może odeyść od mayſtra, á mayſter niemoże go oddalić pod winami. Ieżeli zaś podmayſter umowiony czas u mayſtra wyſłużył, tedy mocen ieſt umówić ſię w tym, lub drugim mieście z mayſtrem, u którego robić chce, i również mayſter wolen ieſt przyiąć podmayſtra, lub nie.

82.

O winach zá nieprzyięcie wyboru.

Ieżeli kto od zebrania rzemieślniczego wybrany rzemieślniczym głową, lub cechowym ſtarſzyną, lub ſtarſzyńſkim towarzyſzem, nieprzyimie wyboru, i wymówi ſię od powinności, ten ma płacić winy.

83.

Iak ſię zachować przy zebraniu ſię rzemieślniczym.

Przy zebraniu ſię rzemieślniczym, wſzyſtkim i każdemu zaleca ſię ſprawować cicho, i ſpokoynie, ſłuchaiąc ſtarſzyny cechowego, i ſtarſzyńſkich towarzyſzow przełożeń, ieżeli zaś kto przeciwnie temu poſtąpi, tedy ma byc wyłączony ná rok z rzemieślniczego zebrania.

84.

При сходѣ ремесленныхъ о наблюденіи благочинія словами или поступками.

При сходѣ ремесленныхъ каждому ремесленнику наблюдать благочиніе, какъ словами, такъ и поступками, и одинъ другому да не подастъ причины къ распрѣ или ссорѣ; въ противномъ случаѣ да накажется начинщикъ безчинія вдвое пенею.

85.

За драку при сходѣ винные сверьхъ наказанія платятъ пеню.

При сходѣ ремесленныхъ въ случаѣ драки да отошлются виновные къ законному взысканію, управѣ же виноватые имѣютъ платить пеню.

86.

О безчиніи при сходѣ ремесленныхъ.

За безчиніе при сходѣ ремесленныхъ, какъ то напримѣръ: нарочно обольетъ кого, или оплюетъ, или толкнетъ, или явится пьянъ, или непорядочно одѣтъ какъ водится, или тому подобное, платитъ пеню.

87.

Никого не поить при сходѣ ремесленныхъ.

При сходѣ ремесленныхъ запрещается кого поить, или подносить питье, наипаче управному старшинѣ или старшинскимъ товарищамъ подъ опасеніемъ пени.

84.

Przy zebraniu ſię rzemieślnikow o zachowaniu obyczaynośći w ſłowach i poſtępkach.

Przy zebraniu ſię rzemieślniczym każdy rzemieślnik ma ſię zachować obyczaynie, iako w mowie, tak i w poſtępkach; niedaiąc ieden drugiemu żadney przyczyny kłótni, lub ſporu; w przeciwnym zaś zdarzeniu, zaczynaiący ma być ukarany dwoyną winą.

85.

Zá pobicie ſię przy zebraniu ſię prócz kary, płacą winy.

W przypadku kłótni i bicia ſię, maią ſię odeſłać winowaycy do zwierzchności po karę, á prócz tego wykraczaiący płacą do cechu winy.

86.

O nieprzyſtoynośći przyzebraniu ſię rzemieślnikow.

Zá nieprzyſtoyność przy zebraniu ſię rzemieślnikow, iako to ná przykład: ieśli kto umyślnie zleie drugiego, lub oplwa, lub potrąci, lub przyidzie piiany, lub odziany nie tak iak przyſtoi, lub temu podobno, ma płacić winy.

87.

Nikogo nie poić przy zebraniu ſię rzemieślnikow.

Przy zebraniu ſię rzemieślnikow zabrania ſię poić kogo, lub podawać napoie, naybardziey zaś cechowemu ſtarſzynie, i ſtarſzynſkim towarzyſzom pod karą płacenia win.

88.

О двойной пени управнаго старшины и старшинскихъ товарищей.

Управной старшина и старшинскіе товарищи во всѣхъ случаяхъ до нихъ касающихся платятъ и получаютъ двойную пеню.

89.

Пени при сходѣ и роспускѣ ремесленныхъ.

Буде управный старшина ударилъ по столу трижды, распукая сходъ ремесленныхъ, и кто не послушаетъ, нейдетъ вонъ изъ горницы, или кто изъ схода уйдетъ прежде третьяго удара молоткомъ, или при сходѣ послѣднїй войдетъ въ горницу, или войдетъ съ оружїемъ, или кто послѣ роспуска схода жалобу приносить будетъ, тому платить пеню.

90.

О жалобахъ.

Буде кто подастъ управному старшинѣ или старшинскимъ товарищамъ жалобу, тогда разбирая дѣло имъ управному старшинѣ и старшинскимъ товарищамъ разсуждать, естьли дѣло такого существа, что надлежитъ для онаго собрать ремесленной сходъ, или оное оставить можно до перваго четырѣмѣсячнаго собранія схода. Когда дѣло такое, что для онаго собраніе схода требуется, тогда тотъ, по требованію котораго сходъ собирает-

88.

O podwóynych winach cechowego ſtarſzyny i ſtarſzyńſkich towarzyſzow.

Starſzyna cechowy, i ſtarſzyńſcy towarzyſze we wſzyſtkich tyczących ſię ſiebie zdarzeniach płacą, i biorą podwóyne winy.

89.

Winy przy zebraniu ſię i rozpuſzczeniu rzemieślnikow.

Ieżeli cechowy ſtarſzyna uderżył o ſtół trzy razy rozpuſzczaiąc rzemieślnikow, á będzie kto niepoſłuſzen, i niepóydzie precz z izby, lub ieśli kto wyidzie przed uderzeniem trzeci raz młotkiem, lub przy zebraniu ſię oſtatni weydzie do izby, lub weydzie z orężem, lub ieśli kto po rozpuſzczeniu zebrania przynoſić będzie żałobę, ten ma płacić winy.

90.

O żałobach.

Ieżeli kto poda cechowemu ſtarſzynie, lub ſtarſzyńſkim towarzyſzom żałobę, tedy rozpoznawaiąc dzieło ſtarſzyna, i towarzyſze naradzić ſię maią, ieśli dzieło ieſt takowe iż dla niego zwołać trzeba zebranie ſię rzemieślnicze, czyli odłożyć ie można do bliżſzego czteromieſięcznego zebrania ſię: Kiedy dzieło takowe, iż dla niego zwołać trzeba zebranie, tedy ten, dla ktorego ſprawy zebranie czyni ſię, płaci winy. Gdy ſię zebranie uczyni, tedy wyſłuchawſzy tey ſprawy, ſądzi i decyduie ią

tak

ся, платитъ пеню. Сходъ будучи въ собранїи, выслушавъ настоящее дѣло, судитъ и рѣшитъ оное такъ, какъ въ сихъ пунктахъ предписано; буде же дѣло до будущаго четырембсячнаго собранїя схода отложено быть можетъ, тогда истецъ платитъ только вполы.

91.

О перепискахъ управъ между собою.

Никакой ремесленной не долженъ или утаить, или распечатать письмо писанное къ цѣлой управѣ или цѣху, но отдать оное управному старшинѣ и старшинскимъ товарищамъ подъ опасенїемъ пени въ ремесленную казну. Никто же не долженъ писать о дѣлахъ касающихся до его управы къ другой какой ни есть управѣ внѣ, ниже внутри Государства безъ вѣдома управнаго старшины и старшинскихъ товарищей, ниже утаить что къ нему о дѣлѣ касающемся до его управы писано было, подъ опасенїемъ той же пени.

92.

О необъявленїи кому не надлежитъ.

Буде кто о дѣлѣ, о которомъ въ управѣ при запертыхъ дверяхъ разсуждаемо было, объявитъ, кому не надлежитъ о томъ вѣдать, и буде въ томъ совершенно изобличенъ будетъ, то платитъ пеню въ ремесленную казну.

Не

tak, iako w tych punktach przepisuie się; Ieżeli zaś dzieło iest takowe, iż ie do bliższego czteromiesięcznego zebrania się odłożyć można, tedy powód płaci tylko połowę.

91.

O korrespondencyi cechow między sobą.

Żaden rzemieślnik nie ma ani utaić, ani rozpieczętować listu do całego cechu pisanego, ale oddać go cechowemu starszynie, i starszyńskim towarzyszom pod karą płacenia win do rzemieślniczey kassy. Żaden zaś niepowinien pisać o dziełach do iego cechu tyczących się do iakiego postronnego kraiowego, lub zagranicznego cechu, bez wiadomości cechowego starszyny, lub starszyńskich towarzyszow, ani też taić, co do niego o dziełach tyczących się iego cechu pisano będzie, pod karą płacenia win.

92.

O nieobiawianiu komu co nienależy.

Ieżeli kto o dziełach, o których w cechu przy zamknięciu drzwi naradzano się, obiawi, komu nienależy o tym wiedzieć, i ieżeli o to oczewiście przekonany będzie, tedy płacić ma winy do kassy rzemieślniczey.

Ie-

93.

Не перебивать рѣчи одному у другаго.

Буде мастеръ или подмастерья предъ управою или сходомъ начнутъ другъ на друга приносить жалобу, и другой мастеръ или подмастерья безъ спросу въ ихъ рѣчи вмѣшается, или осмѣлится перебивать рѣчи жалобщиковъ, да наложатъ на него пеню.

94.

Въ управѣ кто шумитъ.

Буде кто въ управѣ или сходѣ передъ открытымъ цѣховымъ ящикомъ шумитъ, въ неистовствѣ ударитъ по столу, или кому нибудь грозитъ, тотъ, кто бы онъ ни былъ, долженъ платить пеню.

95.

Кто на улицѣ станетъ кричать о неудовольствіи

Буде случившіяся въ управномъ собраніи дѣла разпоряжены, ремесленныхъ сходъ распущенъ, а кто нибудь ремесленный станетъ на улицѣ кричать, говоря: что онъ или иной неправильно осужденъ, или станетъ о томъ выговаривать кому нибудь изъ своихъ собратій присудствовавшему въ томъ же собраніи, тотъ долженъ заплатить пеню въ ремесленную казну; ибо естьли онъ въ собраніи обиженъ, ему должно было объявить о томъ управному старшинѣ и старшинскимъ товарищамъ, но на улицѣ бранить и упра-

93.

Nieprzeſzkadzać mowy ieden drugiemu.

Ieżeli mayſter lub podmayſter poczną czynić żałobę przed cechem, lub zebraniem ieden ná drugiego, á drugi mayſter, lub podmayſter niezapytany do ich ſię mowy wmieſza, i odważy ſię przeſzkadzać ſkarżącemu ſię, tedy maią ná niego nałożyć winy.

94.

Kto hałas robi w cechu.

Ieżeli kto w cechu, lub zebraniu przy otwartey cechowey ſkrzyni hałas robi, i z gniewu uderzy po ſtole, lub komukolwiek grozi, ten, ktokolwiek bądź, winien ieſt płacić winy.

95.

Kto na ulicy pocznie krzyczeć o niekontentowaniu ſię ſwoim.

Ieżeli w zebraniu cechowym wnieſione ſprawy zoſtały urządzone, i zebranie roſpuſzczone, á remieślnik który ná ulicy pocznie krzyczeć mowiąc: iż on, lub kto inny nieſprawiedliwie oſądzony, lub pocznie to wymiatać którému bądź ze wſpółbraci ſwoich zaſiadaiącemu w onym zebraniu, ten winien ieſt płacić winy do rzemieślniczey kaſſy, albowiem ieśli on w zgromadzeniu ukrzywdzon, tedy należało mu obiawić o tym cechowemu ſtarſzynie, i ſtarſzyńſkim towarzyſzom, lecz ná ulicy łaiać, i cech znieważać żadną

управу поносить отнюдь не надлежитъ; буде же кто изъ ремесленныхъ, слыша о томъ не объявитъ, онъ долженъ платить половину пени.

96.

Принимать въ управу безпорочныхъ.

Въ управу записывать ремесленниковъ, буде за кѣмъ нѣтъ явнаго порока,

97.

За уголовное преступленіе противу управной тишины выключить изъ управы

Буде ремесленной учинилъ преступленіе противу управной тишины, то выключа изъ управы отослать его къ суду.

98.

За тяжкія вины исключить изъ управы.

Буде кто ремесленный за тяжкія преступленія приговоренъ къ тѣлесному наказанію, тотъ въ то же время и управныхъ выгодъ лишается, развѣ прощенъ будетъ, но ради такихъ винъ, за которыя налагаются пени, заплативъ пеню, и удовольствовавъ тѣхъ, коихъ должно, можетъ опять терпимъ быть въ собраніяхъ схода, и изъ управы изключенъ быть не долженъ.

99.

За мошенничество выгнать изъ управы.

Буде кто ремесленный записанной въ управѣ, взявъ у кого работу, оную

обмѣ-

miarą niegodzi ſię; ieżeli zaś który z rzemieślnikow ſłyſzawſzy o tym nie obiawi, tedy i ten winien ieſt płacić połowę win.

96.

Do cechu niepoſzlakowanych przyimować.

Do cechu zapiſywać rzemieślnikow, ieśli kto iawney nocie niepodlega.

97.

Zá kryminalne przeſtępſtwa przeciw ſpokoyności cechowey, wymazać z cechu.

Ieżeli rzemieślnik uczynił przeſtępſtwo przeciw ſpokoyności cechowey, tedy wymazawſzy z cechu odeſłać go do ſądu,

98.

Zá ciężkie przeſtępſtwa wymazać z cechu.

Ieżeli kto z rzemieślnikow za ciężkie przeſtępſtwo oſądzon być ukaranym na ciele, ten przy tym i cechowych dobrodzieyſtw pozbawia ſię, chybaby darowano mu; wſzakże dla takowych wykroczeń, za które naznaczaią ſię kary pieniężne, zapłaciwſzy ie, i uſpokoiwſzy tych, których należy, może być cierpianym znowu w zebraniach, i z cechu wymazywanym być nie ma.

99.

Za ſzalbierſtwo wypędzić z cechu.

Ieżeli który rzemieślnik zapiſany do cechu wziąwſzy od kogo robotę, onę od-

обмѣнитъ, или отдастъ поддѣльное, или обвѣситъ, или обмѣритъ, или укроетъ, или что подобнее обманомъ или вымысломъ себѣ присвоитъ ему непринадлежащее безъ воли или согласія того, чье оно, и на ремесленнаго жалобу въ управѣ кто приносить будетъ, то свидѣтельствовать двумя управными мастерами, ущербъ или убытокъ взыскать вдвое, и буде дѣло ниже двадцати пяти рублей, то выгнать того ремесленнаго яко мошенника изъ управы, и записнымъ ремесленникамъ запретить съ нимъ имѣть разговоръ или знакомство, подъ опасеніемъ пени за всякой разъ, что разговоръ велъ съ нимъ, полтины въ ремесленную казну, и о таковомъ мошенникѣ изъ учиненнаго рѣшенія прибить листъ къ управной горницѣ, и о томъ рапортовать городовому Магистрату или Ратушѣ.

100.

Не продавать старое за новое, или одно за другое.

Ремесленнымъ запрещается продавать старое за новое, или одно за другое, подъ опасеніемъ пени въ ремесленную казну, со взысканіемъ ущерба или убытка, кому причинено.

101.

Ущербъ или убытокъ возвратить сполна.

Буде ремесленный взявъ у кого работу, учинитъ тому ущербъ или убытокъ,

mieni, lub odda z falſzowaną, lub w mierze, lub wadze oſzuka, lub co podobnego uczyni, lub przez podſtęp i oſzukanie ſobie przyſwoi, co iemu nienależy bez woli i zezwolenia tego, do którego ta rzecz należy, a na takiego rzemieślnika żałobę kto uczyni w cechu, tedy ta rzecz od dwóch mayſtrow examinowana być ma, uſzczerbek, czyli ſzkoda zwrócona wedwoie, i ieśli rzecz idzie o mniey niżeli dwadzieści pięć rublow, tedy tego rzemieślnika wygnać z cechu, iako oſzuſta, á zapiſanym do cechu rzemieślnikom zakazać wdawać ſię z nim w rozmowę, lub zabierać znaiomość pod karą za każdy raz poſtrzeżoney rozmowy płacenia win pòł rubla do kaſſy rzemieślniczey, á o takim oſzuście kopię decyzyi przybić do drzwi cechowey izby, i raportować o tym mieyſkiemu Magiſtratowi, lub Ratuſzowi.

100.

Nie przedawać ſtare za nowe, lub iedno za drugie.

Rzemieślnikom zakazuie ſię przedawać ſtare za nowe, lub iedno za drugie, pod karą płacenia win do rzemieślniczey kasſy z nadgrodzeniem uſzczerbku, i ſtrat dochodzącemu.

101.

Uſzczerbek czyli ſzkodę nagrodzić zupełnie.

Ieżeli rzemieślnik wziąwſzy od kogo robotę przyprawi go o uſzczerbek, i ſtratę,

токъ, какъ то напримѣръ: изломитъ, или зальетъ, или издеретъ, или изрѣжетъ, или инако испортитъ, или продержитъ, и на ремесленнаго жалобу въ управѣ кто приносить будетъ, то свидѣтельствовать двумя управными мастерами, ущербъ или убытокъ взыскавъ сполна, сверхъ того взыскать пеню въ ремесленную казну, что управа приговоритъ.

102.

О пени за непоспѣваніе работы въ срокъ.

Буде ремесленной взявъ работу, и оная въ срокъ не поспѣла, и о томъ въ управѣ кто приносить будетъ жалобу, то освидѣтельствовавъ наложить пеню на виноватаго.

103.

Какіе дни работные, и какіе дни неработные суть.

Ремесленныхъ рабочихъ дней суть шесть дней въ недѣлѣ, въ день же воскресный и двунадесять праздничные да не работаютъ безъ необходимой нужды.

104.

О прогулкѣ рабочихъ дней.

Буде кто ремесленной взявъ работу, рабочій день прогуляетъ безъ необходимой нужды, и о томъ въ управѣ кто приносить будетъ жалобу, то освидѣтельствовавъ взыскать съ гуляка пеню, что сходъ управный приговоритъ.

Ка-

tę iako to naprzykład złamie, lub zleie, zedrże, lub porznie, lub innym iakim ſpoſobem zepſuie, lub długo zatrzyma, á na rzemieślnika o to ſkarga zaydzie od kogo w cechu, tedy wyexaminowawſzy rzecz przez dwóch Mayſtrow, uſzczerbek, i ſzkodę kazać powrócić zupełnie, á nadto uzyſkać winy do kaſſy rzemieślniczey, iakie cech nakaże.

102.

O winach za niewygotowanie roboty ná termin.

Ieżeli rzemieślnik weźmie robotę, á oną ná termin niewygotuie, i zaydzie o to nań od kogo ſkarga w cechu, tedy wyexaminowawſzy rzecz nałożyć peny na winnego.

103.

Ktore dni robocze, á ktore ſą nierobocze.

Rzemieślniczych roboczych dni ieſt ſześć w tygodniu, w dzień zaś niedzielny, i dwanaście uroczyſtości niemaią robić bez konieczney potrzeby.

104.

O zmarnotrawieniu dni roboczych.

Ieżeli który rzemieślnik wziąwſzy robotę roboczy dzień zmarnotrawi bez konieczney potrzeby, á o to ſkargę kto przynieſie, tedy wyexaminowawſzy rzecz, uzyſkać z marnotrawcy winy, iakie przy zebraniu ſię poſtanowione będą.

105.

Какіе часы въ суткахъ работные суть.

Ремесленныхъ рабочіе часы въ суткахъ суть, отъ шести часовъ утра до шести часовъ вечера, изключая полъчаса на завтракъ и полтара часа на обѣдъ и отдыхъ.

106.

О прогулкѣ рабочихъ часовъ.

Буде кто ремесленной, взявъ работу, рабочіе часы въ суткахъ прогуляетъ безъ необходимыя нужды, и о томъ въ управѣ кто приноситъ будетъ жалобу, то освидѣтельствовавъ взыскать съ гуляка пеню за всякой часъ, что сходъ управный приговоритъ.

107.

За ночную прогулку пеня.

Буде кто ремесленной взявъ работу, ночь употребляетъ на прогулку, безъ необходимыя нужды послѣ десяти часовъ вечера не возвратится домой, и о томъ въ управѣ кто приноситъ будетъ жалобу, то освидѣтельствовавъ взыскать съ гуляка пеню за всякой часъ, что послѣ десяти часовъ вечера домой не возвратился, что сходъ приговоритъ.

108.

Подмастерья безъ воли мастера не ночуетъ внѣ дома.

Подмастерья да не отважится ночевать внѣ дома своего мастера, безъ вѣдома и дозволенія онаго; наипаче же

ему

105.

Iakie godziny robocze ſą ná dobę.

Godziny rzemieślnikow robocze na dobę ſą, od ſzoſtey z rana do ſzoſtey po południu, wyiąwſzy pułgodziny ná śniadanie, a pułtory ná obiad i odpoczynek.

106.

O trwonieniu roboczych godzin.

Ieżeli który rzemieślnik wziąwſzy robotę robocze godziny w dobie ztrwoni bez konieczney potrzeby, á o to u cechu ſkarżyć ſię kto będzie, tedy wyexaminowawſzy rzecz, uzyſkać od trwoniącego winy za każdą godzinę, ile zebranie poſtanowi

107.

Zá ſtrwonienie nocy winy.

Ieżeli który rzemieślnik wziąwſzy robotę noc ſtrwoni ná prożnowaniu i zabawie bez konieczney potrzeby, po dzieſiątey godzinie w wieczor niepowróci do domu, á o to u cechu ſkarżyć ſię kto będzie, tedy wyexaminowawſzy rzecz uzyſkać z trwoniącego winy za każdą godzinę, ile od dzieſiątey wieczorney godziny nieznaydował ſię w domu, iakie zebranie poſtanowi.

108.

Podmayſtrowie bez woli mayſtra nienocuią nie w domu.

Podmayſter nie ma ſię odważać nocować nie w domu ſwoiego mayſtra, bez wiedzy i dozwolenia onego; naybardziey

ему запр[illegible]щае[illegible] съ собою учени[illegible]овъ [illegible] или непозволенныя собрания. [illegible] въ семъ п[illegible]латитъ пеню.

109.

Подмастерья или ученика, которой безъ вѣдома мастера возметъ работу, наказать тюрьмою.

Буде кто ремесленный подмастерья или ученикъ, пока у мастера, у кого возметъ работу безъ вѣдома мастера, и о томъ въ управѣ мастеръ самъ, или кто иной приноситъ будетъ жалобу, или инако по дѣлу откроется; то освидѣтельствовавъ того подмастерья или ученика, за то, что взялъ работу безъ вѣдома мастера, наказать содержанiемъ въ тюрьмѣ вдвое столько дней, сколько работалъ безъ вѣдома мастера. Послѣ же тюрьмы ни единой управной мастеръ да не примѣтъ его.

110.

О оскорбленiи мастера.

Буде подмастерья или ученикъ, пока у мастера, оскорбитъ мастера запрещеннымъ обхожденiемъ съ его женою или дочерью, и о томъ въ управѣ жалоба принесена будетъ, или инако по дѣлу откроется; то подмастерья или ученика наказать полугодичнымъ содержанiемъ въ смирительномъ домѣ. Послѣ же смирительнаго дома ни единой управной мастеръ да не приметъ его.

Кто

zaś zabrania się iemu podmowić z sobą uczniow do traktyerow, lub niepozwolonych schadzek. Wykraczaiący w tym płaci winy.

109.

Podmayſtra lub ucznia który bez wiedzy mayſtra robotę bierze, karać więzieniem.

Ieżeli który rzemieślniczy podmayſter, lub uczeń, poki zoſtaie u mayſtra, weźmie robotę u kogo bez wiedzy mayſtra, á o to u cechu od ſamego mayſtra czyli od kogo bądź zaydzie ſkarga, lub innym iakim ſpoſobem ze ſprawy odkryie się; tedy wyexaminowawszy podmayſtra lub ucznia, zá to, iż brał robotę bez wiedzy mayſtra, poſadzić do więzienia na dni wedwoie tyle, ile robota bez wiedzy trwała. A uwolnionego z więzienia żaden mayſter przyiąć nie ma.

110.

O obrazie mayſtra.

Ieżeli podmayſter, lub uczeń poki zoſtaie u mayſtra obrazi go nieprzyzwoitym przeſtawaniem z iego żoną, lub corką, á potym u cechu zaydzie ſkarga, lub innym iakim ſpoſobem ze ſprawy odkryie się rzecz; tedy podmayſtra, lub ucznia ukarać oſadzeniem na pół roka w domie poprawy. Po oſwobodzeniu zaś żaden cechowy mayſter przyiąc go nie ma.

111.

Кто пени не внесетъ въ ремесленную казну, того отослать въ городовой Магистратъ или Ратушу.

Буде кто ремесленный управою приговоренной пени добровольно не внесетъ, въ ремесленную казну, того отослать въ городовой Магистратъ или Ратушу, гдѣ взыскать пеню вдвое, часть ремесленной казнѣ, и часть городовой казнѣ.

112.

Сходъ ежегодно единожды опредѣлитъ пеню по пеннымъ статьямъ.

Сходъ ремесленныхъ единожды каждогодно приговоритъ пеню, то есть: сколько въ томъ году взыскать пени по пеннымъ статьямъ, кои сходу на приговоръ отданы.

113.

О паки впадшихъ.

Съ паки впадшихъ въ ту же вину по пеннымъ статьямъ чинить взысканіе вдвое до трехъ разъ, послѣ трехъ разъ отослать на воздержаніе въ смирительной домъ, на сколько сходъ приговоритъ, и выключить изъ управы.

114.

О платежѣ при четыремѣсячномъ сходѣ.

При четыремѣсячномъ сходѣ ремесленныхъ по повѣсткѣ управнаго старшины со старшинскими товарищи, отдается на волю схода, имѣетъ ли каждый ремесленный внести и сколько де-

де-

111.

Kto win nie wnieſie do kaſſy dobrowolnie, tego odeſłać do mieyſkiego Magiſtratu, lub Ratuſzu.

Ieżeli który rzemieślnik naznaczoney dekretem kary pieniężney nie wnieſie dobrowolnie do rzemieślniczey kaſſy, tedy takowego odeſłać do mieyſkiego Magiſtratu, lub Ratuſzu, gdzie winy maią ſię z niego uzyſkać wedwoie, iedne do rzemieślniczney kaſſy, drugie do kaſſy mieyſkiey.

112.

Zgromadzenie raz ná rok poſtanowi ilość win punktami przepiſanych

Zgromadzenie rzemieślnicze ma raz ieden ná cały rok uſtanowić ilość win, to ieſt: ile w tym roku brać winy zá każdy punkt win przepiſanych, á do nałożenia cechowi zoſtawionych.

113.

O wpadaiących znowu.

Z wpadaiących znowu w te ſame wykroczenia uzyſkiwać winy wedwoie do trzech razy, á po trzech razach odeſłać dla powściągnienia do domu poprawy, na wiele czaſu zebranie naznaczy, i wymazać z cechu.

114.

O wnieſieniu pieniędzy do kaſſy przy czteromieſięcznym zebraniu ſię.

Przy czteromieſięcznym zebraniu ſię rzemieślnikow zá obwieſzczeniem przez cechowego ſtarſzynę, i ſtarſzyńſkich towarzyſzow, oddaie ſię do woli zebrania, ieśli ma każdy rzemieślnik wnoſić, i wiele

pie-

денегь вЂ ремесленную казну, что при каждомЂ годовомЂ сходѢ ремесленные единожды опредѢлить имѢютЂ.

115.

Не присвоять себѣ чужей работы, и не отправлять ремесла иной работы.

Запрещается ремесленнику чужую работу называть своею, или торговать чужею работою, или выписывать товарЂ ремесла, или отправлять работу инаго ремесла подЂ опасенїемЂ двойной пени, одну пеню своей управѢ, другую пеню той, вЂ чью работу вступился.

116.

Городовому Магистрату или Ратушѣ чинить взысканіе сЂ управы.

Городовой МагистратЂ или Ратуша, буде вЂ управѢ усмотритЂ ремесленному положенїю противное, какЂ то: упущенїе, или злоупотребленїе, или неисполненїе, да учинитЂ взысканїе сЂ управы и управнаго старшины со старшинскими товарищи.

117.

О сохраненіи и наблюденіи ремесленнаго положенія.

Но дабы все вЂ сихЂ пунктахЂ предписанное имѢло надлежащїя дѢйствїя соотвѢтствующїя совершенно предмѢту; всѢмЂ городовымЂ МагистратамЂ строжайше повелѢвается о исполненїи сего ремесленнаго положенїя неусыпное имѢть старанїе, не позволяя никому оное нарушать; но сверьхЂ того

pieniędzy do kaſſy rzemieślniczey, co przy każdym zebraniu ſię rocznym rzemieślnicy ná rok cały poſtanowie maią.

115.

Nieprzywłaſzczać roboty cudzey, i nierobić robot nie ſwoiego rzemieſła.

Zabrania ſię rzemieślnikowi cudzą robotę zwac ſwoią, lub cudzę robotę przedawać, lub ſprowadzać towar rzemieſła, lub robić robotę innego rzemieſła pod karą dwoynych win, iednych do ſwego cechu, drugich do tego, czyią robotę robił.

116.

Mieyſki Magiſtrat lub Ratuſz karze cechy.

Mieyſki Magiſtrat, czyli Ratuſz ieżeli w cechu doſtrzeże co przeciwnego rzemieślniczemu poſtanowieniu, iako to: omieſzkanie, lub złoużycie, lub niewypełnienie, ma poſzukiwać tego ná cechu, cechowym ſtarſzynie, i ſtarſzyńſkich towarzyſzach.

117.

O zachowaniu, i doſtrzeżeniu rzemieślniczego poſtanowienia.

Wſzakże ażeby w tych punktach zawarte przepiſy miały moc ſwoią zupełnie odpowiadaiącą obiektowi, wſzyſtkim mieyſkim Magiſtratom rozkazuie ſię nayſurowiey, nieprzerwaną mieć baczność, i ſtaranie, o nieodſtępnym dochowaniu tego rzemieślniczego poſtanowienia, niepozwalaiąc nikomu naruſzyć go; á nadto obowiąz-

го разсмотрѣвъ вновь особенные обряды каждаго ремесла, расположили бы въ оныхъ все соотвѣтственно симъ общимъ правиламъ; по томъ отдали бы ихъ для извѣстія и непремѣнанаво наблюденія тѣмъ, коимъ оныя принадлежатъ. Сіе для предупрежденія всѣхъ раздоровъ, изъ разнообразныхъ учрежденій приключиться могущихъ, слѣдующимъ образомъ учинено быть должно: городовой Магистратъ, разбирая сперва подробно частные обряды каждаго ремесла, и согласуя оные съ симъ общимъ учрежденіемъ, предложитъ ихъ губернскому Магистрату, который по разсмотрѣніи со мнѣніемъ предложитъ губернскому Правленію для уваженія и представленія, гдѣ надлежитъ, ради единообразія порадка и обряда во всѣхъ городахъ. Когда же городовой Магистратъ получитъ обратно вышепомянутые обряды, тогда имѣетъ ихъ отдать въ ремесленничьи управы, которой какой принадлежитъ. При чемъ повелѣвается всѣмъ начальникамъ, чтобъ по должности своей городовымъ Магистратамъ, по требованію ихъ, во всѣмъ до совершенія и исполненія вышеписаннаго, слѣдственно до приращенія и выгодъ ремеслъ касающемся, дали руку помощи.

wiązkiem ich ieſt, uważaiąc wſzyſtkie oſobne każdego rzemiosła obrzędy, i zwyczaie, rozdyſponować wſzyſtko ſtoſownie do tych przepiſow, i oddać ie dla wiadomości, i nieodſtępnego zachowania tym, do kogo należy. To zaś rozrządzenie dla uprzątnienia wſzyſtkich niezgod, i rozmaitości dyſpozycyi mogących ſię wydarzyć, naſtępuiącym porządkiem wykonano być ma: Mieyſki Magiſtrat rozważaiąc wprzódy ſzczególne i partykularne obrządki, i zwyczaie każdego rzemieſła, i zgadzaiąc ie z temi ogólnemi przepiſami, przełoży ie guberſkiemu Magiſtratowi, który po rozpatrzeniu ich z przyłączonym mniemaniem ſwoim przełoży rządowi guberſkiemu do rozważenia, i przedſtawienia gdzie należy, dla iednoſtayności porządku, i obrządkow wewſzyſtkich miaſtach. Kiedy zaś mieyſki Magiſtrat odbierze nazad wyż pomienione obrządki, tedy ma oddać ie do cechow, któremu które należą. Przy czym rozkazuie ſię wſzyſtkim zwierzchnościom, ażeby z urzędu ſwego Magiſtratom mieyſkim zá domaganiem ſię ich we wſzyſtkim, co ſię tycze zachowania i wypełnienia przepiſow wyżey wyrażonych, á zatym wzroſtu i wygody rzemioſł, podawali rękę pomocy.

К.

О ИНОГОРОДНЫХЪ И ИНОСТРАННЫХЪ ГОСТЯХЪ.

124.

Дозволенíе иновѣрнымъ иногороднымъ и иностраннымъ свободнаго отправленія вѣры.

Дозволяется иновѣрнымъ, иногороднымъ и иностраннымъ свободное отправленíе вѣры, какъ отъ достойныя памяти премудрыхъ Россíйскихъ Государей Предковъ НАШИХЪ и НАСЪ САМИХЪ уже установлено и подтверждено, да всѣ народы въ Россíи пребывающíе славятъ Бога Всемогущаго различными языками по закону и исповѣданíю Праотцовъ своихъ, благословляя Царствованíе НАШЕ и моля Творца вселенной объ умноженíи благоденствія и укрѣпленія силы Имперíи Всероссíйской.

125.

Латиноримскія церькви суть въ вѣдомствѣ Бѣлорускаго Архіепископа.

Латиноримскимъ церьквамъ и патерамъ быть подъ вѣдомствомъ Бѣлорусскаго Архіепископа того же исповѣданія, пребыванíе имѣющаго въ Могилевскомъ Архіепископствѣ.

126.

Для Авгсбургскаго исповѣданія,

Авгсбургскаго исповѣданія имѣютъ быть вѣдомы по духовнымъ дѣламъ

L.

O OSIADŁYCH W MIESCIE CUDZOZIEMCACH, I Z INNYCH MIAST PRZYCHODNIACH.

124.

Pozwolenie inney wiary będącym, z innego miasta, lub kraiu ludziom wyznawania wiary swoiey.

DOzwala się ludziom innego wyznania, z innego miasta będącym, lub cudzoziemcom swobodnego sprawowania obrządkow wiary swoiey, iako to od chwalebney pamięci mądrych przodkow NASZYCH, i NAS samych iuż ustanowiono, i utwierdzono, aby wszyscy w Rossyi będący chwalili BOGA WSZECHMOGĄCEGO rozmaitemi ięzyki według wiary, i wyznania naddziadow swoich, błogosławiąc dzierżawie NASZEY, i prosząc STWORCY całego świata o pomnożenie szczęśliwości, i umocnienie potęgi Imperyi Wszech-Rossyi.

125.

Rzymsko-Łacińskie Kościoły maią być pod zwierzchnością Biało-Ruskiego Arcy-Biskupa.

Rzymsko-Łacińskiego obrządku Kościoły, i Kapłani maią być pod zwierzchnością Biało-Ruskiego Arcy-Biskupa tegoż wyznania, maiącego rezydencyą swoią w Mohylowskim Arcy-Biskupstwie.

126.

Dla Auszpurskiego wyznania

Auszpurskiego wyznania maią być pod zwierzchnością, co do dzieł duchownych,

нія, учреждаются консисторіи.

въ ихъ консисторіяхъ, которыя отъ ИМПЕРАТОРСКАГО ВЕЛИЧЕСТВА какъ въ столичныхъ городахъ, такъ и въ другихъ губернскихъ городахъ, гдѣ то нужно будетъ, учреждены быть должны, составя ихъ изъ духовныхъ и свѣтскихъ засѣдателей, для наблюденія добраго порядка въ ихъ церьковныхъ дѣлахъ по ихъ обрядамъ. Симъ консисторіямъ имѣть въ своемъ вѣдомствѣ церькви того же Августбургскаго исповѣданія и пасторовъ, разпоряжать оными, учредить школы на основаніи установленій, стараться приуготовить людей способныхъ къ заступленію мѣстъ пасторскихъ, и непорядочныхъ церьковныхъ ихъ служителей смѣнять.

127.

Какъ составить городовый Магистратъ въ городѣ, въ которомъ пять сотъ семей поселившихся иногородныхъ или иностранныхъ.

Буде въ городѣ пять сотъ семей или болѣе поселившихся иногородныхъ или иностранныхъ, то городовый Магистратъ дозволяется составить половину изъ Россійскихъ, а другую изъ иностранныхъ, то есть: число Россійскихъ Бургомистровъ и Ратмановъ остается какъ нынѣ, а иногороднымъ и иностраннымъ дозволяется избрать столько же, и сихъ послѣднихъ присовокупить къ первымъ, и судить имъ всякія дѣла вступающія въ городовый Магистратъ, Россійскимъ по Россійски, а иностраннымъ на своемъ языкѣ,

(што

ustanawiaią się Konsystorze.

Konsystorzow, które od władzy kraiowey, iako w miastach stołecznych, tak i w innych guberskich miastach, gdzie tego potrzeba, ustanowione być maią, składaiące się z ich duchownych i świeckich zasiadaiących, dla zachowania dóbrego porządku w ich kościelnych sprawach według zwyczaynych im obrządkow. Te konsystorze maią mieć pod swoią zwierzchnością kościoły tegoż wyznania, i Pastorow, rozporządzać niemi, ustanowić szkoły według przepisow ustaw, starać się przysposobić zdolnych ludzi do zastępienia urzędow Pastorskich, a nieprzykładnych duchownych swoich odmieniać.

127.

Iak napełnić Magistrat mieyski tam gdzie pięćset domow cudzoziemcow i z innego miasta znayduią się.

Ieżeli w mieście znayduie się pięćset, domow zamieszkałych cudzoziemcow, lub z innego miasta przychodniow, tedy pozwala się napełnić Magistrat mieyski połową Rossyan, á połową cudzoziemcow, to iest: liczba Rossyiskich Burmistrzow, i Raycow, zostanie iak teraz, á cudzoziemcom, i z innego miasta przychodniom dozwala się wybrać tyleż, i tych drugich przyłączyć do pierwszych, i sądzić maią wszelkie dzieła wchodzące do Magistratu, Rossyiscy po Rossyisku, á cudzoziemcy swoim ięzykiem (co i o cechach rozumieć się ma).

128.

(то же самое разумѣется и о цѣхахъ).

128.

Какъ составить судъ при таможнѣ въ городѣ, въ которомъ пять сотъ семей поселившихся иностранныхъ или иногородныхъ.

Буде въ городѣ, гдѣ таможня, пять сотъ семей, или болѣе поселившихся иногородныхъ, или иностранныхъ, то судъ при таможнѣ дозволяется составить половину изъ Россійскихъ, а другую изъ иностранныхъ.

129.

Дозволяется иностраннымъ и поселившимся выѣхать, заплатя положенное.

Иногороднымъ и иностраннымъ, кои поселилися въ городѣ, дозволяется выѣхать съ семействомъ и имѣніемъ своимъ изъ города, объявя о томъ городовому Магистрату, и заплатя заимодавцамъ долги, и потомъ городу тригодичную городовую подать. Буде же кто выѣдетъ, не объявя городовому Магистрату и не заплатя долговъ, ни трехгодичной подати, о томъ городовый Магистратъ имѣетъ публиковать въ газетахъ съ означеніемъ его примѣтъ, дабы всякъ стерегся того бѣглаго должника.

130.

Подтверждается иностраннымъ дозволеніе

Подтверждается иностраннымъ дозволеніе въ губерніи заводить фабрики и манифактуры, оныя имѣть и содержать,

128.

Iak złożyć ſąd w mieście, gdzie celna komora, i znayduie ſię oſiadłych domow pięćſet cudzoziemcow lub z innego miaſta.

Ieżeli w mieście, gdzie ieſt komora celna, pięćſet domow, lub więcey oſiadłych cudzoziemcow, lub z innego miaſta obywatelow znayduie ſię, tedy ſąd przy komorze pozwala ſię złożyć, połowę z Rosſyiſkich, a połowę z cudzoziemcow.

129.

Pozwala ſię cudzoziemcom i z innych miaſt obywatelom wyiechać, zapłaciwſzy co należy.

Innego Miaſta obywatelom, i cudzoziemcom, którzy oſiedli w mieście wolno ieſt wyiechać z całym domem ſwoim z miaſta, obiawiwſzy ſię o tym mieyſkiemu Magiſtratowi, i zapłaciwſzy kredytorom długi, a potym miaſtu trzyletni mieyſki podatek. Ieżeli zaś kto wyiedzie nie obiawiwſzy ſię mieyſkieymu Magiſtratowi nie opłaciwſzy długow, i trzyletniego podatku, o tym mieyſki Magiſtrat ma publikować w gazetach, z wyſzczegulnieniem iego znakow, ażeby każdy ſtrzegł ſię tego zbiegłego dłużnika.

130.

Potwierdza ſię cudzoziemcom pozwolenie zaprowadzać

Potwierdza ſię cudzoziemcom pozwolenie w gubernii zaprowadzać fabryki, i manufaktury, one mieć, i utrzymywać.

dzać

заводить и содержать фабрики и манифактуры.

131.

Подтверждается иностраннымъ дозволеніе заводить и содержать заводы.

Подтверждается иностраннымъ дозволеніе въ губерніи *заводить заводы*, и оные имѣть и содержать.

Л.

О ВЫГОДАХЪ ИМЯНИТЫХЪ ГРАЖДАНЪ.

132.

Имянитые граждане.

Имянитые граждане суть тѣ, кои 1, проходя по порядку *службу* городскую, и получивъ *уже* названіе степенныхъ, вторично по выборѣ отправили *службу* мѣщанскаго Засѣдателя совѣстнаго Суда, или губернскаго Магистрата, или *Бургомистра*, *или* городскаго Главы съ похвалою. 2, Ученые, кои Академическіе или Университетскіе *атестаты* или письменныя свидѣтельства о своемъ знаніи или искуствѣ предъявить могутъ, *и таковыми* по испытаніямъ Россійскихъ главныхъ училищь признаны. 3, Художники трехъ художествъ, а имянно: Архитекторы, Живописцы, Скульпторы и

Му-

dzać i utrzymywać fabryki, i manufaktury.

131.

Potwierdza się pozwolenie cudzoziemcom czynić zaprowadzenia, i utrzymywać ie.

Potwierdza śię cudzoziemcom pozwolenie w gubernii czynić rozmaite zaprowadzenia, i one mieć, i utrzymywać.

M.

O DOBRODZIEYSTWACH ZNAMIENITYCH OBYWATELI MIEYSKICH.

132.

Znamienici obywatele mieyscy.

ZNamienici obywatele śą ci: 1, Którzy śprawuiąc śtopniami urzędy mieyśkie, i nabywszy iuż imie pocześnych, powtóre za wyborem odbyli urząd mieśzczańśkiego Zaśiadaiącego w śądzie śumiennym, lub guberśkim Magiśtracie, lub Ratuśzu, lub mieyśkiego Głowy z pochwałą. 2, Uczeni, którzy akademickie, albo uniwerśyteckie atteśtaty, czyli świadectwa na piśmie o śwoiey umieiętności, lub biegłości okazać mogą, i za takowych na examinie Rośśyiśkich głownych śzkoł uznani. 3, Artyści trzech śztuk wyzwolonych, to ieśt Architektowie, Malarze, i Skulptorowie, i muzyki kompozytorowie, którzy śą członkami Akademii lub świadectwa maią akade-

Музыкосочинители, кои суть члены Академическіе или удостоенія Академическія о своемъ знаніи или искуствѣ имѣютъ, и таковыми по испытаніямъ Россійскихъ главныхъ училищь признаны. 4, всякаго званія и состоянія капиталисты, кои капитала отъ пятидесяти тысячь рублей и болѣе за собою объявятъ. 5, Банкиры, кои деньги переводятъ, и для сего званія капитала отъ ста до двухъ сотъ тысячь рублей за собою объявятъ. 6, Тѣ, кои оптомъ торгуютъ и лавокъ не имѣютъ. 7, Кораблехозяева, кои собственные корабли за море отправляютъ.

133.

Дозволеніе ѣздить въ каретѣ парою и четвернею.

Имянитымъ гражданамъ дозволяется ѣздить по городу въ каретѣ парою и четвернею.

134.

Дозволеніе имѣть загородные дворы и сады.

Имянитымъ гражданамъ дозволяется имѣть загородные дворы и сады.

135.

Имянитые граждане свободны отъ тѣлеснаго наказанія.

Имянитые граждане свободны суть отъ тѣлеснаго наказанія.

mickie o ſwoiey znaiomości, i biegłości, i za takowych ná examinie głównych Rosſyiſkich ſzkół uznani 4, Wſzelkiego gatunku i proffeſſyi kapitaliści, którzy kapitału ná pięćdzieſiąt tyſięcy rublow i więcey okażą u ſiebie. 5, Bankierowie, którzy pieniądze wexluią, i funduſze ná to okażą u ſiebie od ſta do dwoch ſet tyſięcy rublow. 6, Ci którzy ogułem handluią, i ſklepow nie maią. 7, Goſpodarze okrętow, którzy właſne okręta zá morze poſyłaią.

133.

Wolność ieżdżenia w karecie parą, i czworo końmi.

Znamienitym obywatelom pozwala ſię w mieście ieździć karetą parą, i czterma końmi.

134.

Pozwala ſię mieć zá miaſtem dóm, i ogrody.

Znamienitym obywatelom pozwala ſię mieć zá miaſtem domy, i ogrody.

135.

Znamienici obywatele wolni od kar cieleſnych.

Znamienici obywatele niepodpadaią karom cieleſnym.

136.

О фабрикахъ, заводахъ и подяныхъ судахъ.

Имянитымъ гражданамъ не запрещается имѣть, заводить и содержать фабрики, заводы, и всякія морскія и рѣчныя суда.

137.

Буде имянитость отецъ, сынъ и внукъ сохранилъ, то право имѣетъ просить дворянства.

Имянитыхъ гражданъ внучатамъ, буде дѣдъ, отецъ и они имянитость безпорочно сохранили, дозволяется старшему послѣ тридцати лѣтъ отъ рожденія его, бывъ самому жизни безпорочной, просить дворянства.

M.

О ПОСАДСКИХЪ И ИХЪ ВЫГОДАХЪ ВООБЩЕ.

138.

Не запрещается записаться въ посадъ.

Не запрещается никому записаться въ посадъ города.

139.

О крестьянехъ, кои запишутся въ посадъ.

Буде крестьянинъ вѣдомства Директора домоводства запишется въ городъ въ посадъ, да платитъ по крестьянству, гдѣ надлежитъ, крестьянскую до новой переписи по Государству, по посаду же посадскую подать,

По-

136.

O fabrykach, zaprowadzeniach, i wodnych ſtatkach.

Znamienitym obywatelom niezabrania ſię mieć, i zaprowadzać fabryki, zaprowadzenia, i wſzelkie morſkie, i rzeczne ſtatki.

137.

Jeżeli ociec, ſyn i wnuk znamienitość zachowali, tedy o ſzlachectwo proſić ma prawo.

Znamienitych obywateli wnukom, ieżeli dziad, ociec, i oni znamienitość niepoſzlakowanie zachowali, pozwala ſię ſtarſzemu z nich po trzydzieſtu leciech wieku ſwego, będąc życia nie notowanego, proſić o ſzlachectwo.

N.

O POSADZKICH I ICH DOBRODZIEY STWACH W POWSZECHNOSCI.

138.

Niezabrania ſię zapiſać ſię do poſady.

NIezabrania ſię nikomu zapiſać ſię do poſady miaſt.

139.

O chłopach zapiſuiących ſię do poſady.

Ieżeli chłop z dobr zawiadowanych od Dyrektora Ekonomii zapiſze ſię do poſady miaſt, płacić ma z powodu chłopſtwa, gdzie należy chłopſką daninę aż do nowego generalnego popiſu, z powodu zaś poſady poſadzki podatek.

Po-

140.

Посадскіе имѣютъ станы и рукодѣліе.

Записанный въ посадъ воленъ заводить станы всякаго рода, и на нихъ производить всякаго рода рукодѣліе, безъ инаго на то дозволенія или приказанія; ибо сею статьею всѣмъ и каждому дозволяется добровольно заводить (и имѣть) всякаго рода станы и рукодѣліе производить, не требуя на то уже инаго дозволенія отъ вышняго или нижняго мѣста.

141.

О лавкѣ съ собственнымъ рукодѣліемъ.

Посадскимъ дозволяется имѣть въ домѣ, гдѣ самъ живетъ, лавку съ собственнымъ рукодѣліемъ или съ мѣлочію.

142.

О промыслѣ и прокормленіи.

Посадскимъ не запрещается содержать и имѣть тракти́ры, герберги, торговыя бани, харчевни и постоялые дворы для проѣзжихъ и прохожихъ людей.

143.

Дозволеніе посадскимъ вступать въ казенные подряды и откупы по мѣрѣ капитала, съ ко-

Посадскимъ не запрещается вступать въ казенные подряды и откупы, въ которыхъ казенныхъ подрядахъ и откупахъ непремѣнно повелѣвается каждому чинить довѣріе по мѣрѣ капитала, съ котораго въ посадъ обложенъ податью.

то-

140.

Posadzcy maią warsztaty, i rękodzieła.

Zapisany do posady wolen iest zaprowadzać warsztaty rozmaite, i ná nich robić rękodzieła wszelkiego gatunku, bez innego ná to pozwolenia, lub rozkazu, albowiem tym punktem dozwala się wszystkim w obec, i każdemu z osobna zaprowadzać według swey woli, i utrzymywać wszelkiego gatunku warsztaty, i rękodzieła robić, niepotrzebuiąc ná to innego dozwolenia, od wyższey, lub niższey zwierzchności.

141.

O sklepie z własnego rękodziełu.

Posadzkim dozwala się mieć w domie, gdzie sami mieszkaią, sklep z własnych rękodziełow, lub małych towarow.

142.

O przemyśle i wyżywieniu się.

Posadzkim niebronno iest mieć, i utrzymywac traktyery, oberże, publiczne łaźnie, strawę dla prostego ludu, i domy zaiezdne dla przechodzących, i przeieżdżaiących.

143.

Pozwala się posadzkim wchodzić w kontrakty, i arędy skarbowe w miarę ich kapitału, z

Posadzkim niebronno iest wchodzić w skarbowe kontrakty, lub arędy, w których to skarbowych podradach, i arędach zaleca się koniecznie czynić każdemu kredyt w miarę iego kapitału, z którego w posadzie płaci podatek.

któ-

тораго въ посадѣ обложенъ податью.

144.

Мѣлочный торгъ посадскимъ не запрещается.

Посадскимъ не запрещается продавать плоды, овощи и иныя всякія мѣлочи,

145.

Запрещеніе ѣздить по городу въ каретѣ и на двухъ лошадяхъ.

Посадскимъ запрещается ѣздить въ каретѣ и на двухъ лошадяхъ.

Н.

О ГОРОДОВЫХЪ ДОХОДАХЪ.

146.

Опредѣленіе дохода городамъ изъ таможенныхъ сборовъ.

Въ которомъ городѣ есть портовая или пограничная таможня, тамъ по указу отъ 22 Сентября 1782 года опредѣляются городу въ доходъ собираемыя съ привозныхъ товаровъ съ каждаго пошлиннаго рубля по двѣ копѣйки, а съ отвозныхъ по копѣйкѣ.

147.

Опредѣленіе го-

Въ городахъ, гдѣ питейная продажа

ро-

którego w posadzie opłaca podatek.

144.

Drobnym towarem targować wolno posadzkim.

Posadzkim niebronno ieſt przedawać produkta, owoce, i wszelkie drobne towary.

145.

Zabrania się ieździć po mieście w karecie i parą koni

Posadzkim zabrania się ieździć w karecie i parą koni.

O.

O DOCHODACH MIEYSKICH.

146.

Naznaczenie dochodu mieyskiego z myt.

W Którym mieście ieſt pograniczna, lub portowa celna komora, tedy według ukazu od 22 Września 1782 roku naznaczaią się miaſtu na dochod, zbierane z przywoźnych towarow myta, od każdego rubla opłaconego cła skarbowi po dwie kopieyki, á z odwoźnych po kopieyce.

147.

Naznaczenie do-

W miaſtach gdzie przedaż napoiow

родамъ дохода изъ питейнаго сбора.

присвоена въ казну ИМПЕРАТОРСКАГО ВЕЛИЧЕСТВА на основаніи Устава о винѣ, съ прибыльной суммы питейнаго дохода опредѣляется городу одинъ процентъ.

148.

Выморочныя имѣнія мѣщанскія въ городѣ оставляются ему въ доходъ.

Выморочныя имѣнія мѣщанина того города уступаются въ доходъ городу.

149.

О доходахъ съ мѣльницъ, рыбныхъ ловель и перевозовъ въ дачахъ городскихъ состоящихъ.

Буде въ дачахъ городскихъ находятся мѣста удобныя для заведенія мѣльницъ, или рыбныя ловли, или перевозы, то съ оныхъ доходъ принадлежитъ городу.

150.

О штрафныхъ деньгахъ съ мѣщанъ.

Штрафныя деньги въ томъ городѣ съ купцовъ и мѣщанъ онаго взыскиваемыя причисляются къ городскому доходу, и имянно на предмѣты, назначенные попеченію приказа Общественнаго призрѣнія.

151.

Объ употребленіи городовыхъ доходовъ.

Городовые доходы не инако употребляются, какъ на законные городовые расходы.

152.

chodu miaſtu od ſum z przedaży napoiow.

przywłaſzczona ieſt ſkarbowi koronnemu według uſtawy o gorzałce, od ſum ſkładaiących zyſk z tey przedaży naznacza ſię ná dochod miaſtu ieden procent.

148.

Maiątek po zmarłych bez ſukceſſorow w tym mieście ieſt dochodem miaſta.

Maiątek zmarłych mieſzczan w tym mieście bez ſukceſſorow, uſtępuie ſię na dochod miaſtu.

149.

O dochodach z młynow, łowli rybney, i przewozow na gruncie mieyſkim znayduiących ſię.

Ieżeli ná gruncie mieyſkim znayduią ſię ſpoſobne mieyſca dla zaprowadzenia młynow, lub łowienia ryb, lub przewozu, tedy dochod z tego ieſt dochodem mieyſkim.

150.

O pieniądzach ſztrafnych z mieſzczan.

Sztrafne pieniądze w mieście z kupcow lub mieſzczan zbierane przyłączaią ſię do dochodow mieyſkich, i maią być użyte iedynie na obiekta poruczone pieczy magiſtratury powſzechney opieki.

151.

O użyciu mieyſkich dochodow.

Mieyſkie dochody nie inaczey używaią ſię tylko ná mieyſkie rozchody prawem oznaczone.

152.

Городовые разходы въ чемъ состоять должны.

Законные городовые разходы суть: 1, содержаніе Магистратовъ и прочихъ людей, коимъ по городской службѣ жалованье опредѣлено. 2, содержаніе городскихъ школъ и другихъ заведеніи приказу Общественнаго призрѣнія предписанныхъ. 3, строеніе городское и починки онаго.

153.

Дозволеніе городамъ заводить банки, или въ заведенные отдавать свои капиталы.

Изъ остающихся отъ городоваго разхода денегъ дозволяется городамъ завести банки на общихъ государственныхъ установленіяхъ, или же въ заведенные публичные банки деньги свои отдавать для приращенія.

154.

Не дѣлать издержекъ сверьхъ положенныхъ безъ представленія Губернатору.

Сверьхъ положенныхъ точно разходовъ, городовыя общества не могутъ сами собою издерживать денегъ городскихъ, и дѣлать новыхъ издержекъ; но буде что усмотрятъ къ пользѣ общей, къ выходѣ и къ украшенію города нужное, да представятъ Губернатору и ожидаютъ позволенія.

155.

О дачѣ отчета

Въ городовыхъ доходахъ и разхо-

152.

Mieyſkie rozchody na czym zależą.

Prawne rozchody mieyſkie ſą. 1, Utrzymywanie Magiſtratow, i innych oſób, którym za ſłużbę mieyſką penſye naznaczone. 2, Utrzymywanie mieyſkich ſzkół, i innych zaprowadzeń magiſtraturze powſzechney opieki powierzonych. 3, Budowla mieyſka i reparacye.

153.

Pozwolenie miaſtom zaprowadzać banki, lub do zaprowadzonych oddać ſwoie kapitały.

Z pozoſtałych od mieyſkich rozchodow pieniędzy pozwala ſię miaſtom uformować banki według powſzechnych kraiowych uſtaw, alboliteż do zaprowadzonych publicznych bankow pieniądze ſwoie oddawać dla pomnożenia.

154.

Nieczynić wydatkow nad tę które ſię oznaczyły, bez przedſtawienia Gubernatorowi.

Nad oznaczone wydatki zgromadzenie mieyſkie nie ieſt mocne ſamo przez ſię expenſować pieniędzy mieyſkich, i czynić nowych wydatkow; wſzakże ieśliby co zdawało, ſię być potrzebnego ku powſzechnemu dobru, wygodzie, lub ozdobie miaſta, tedy ma uczynić remonſtracye Gubernatorowi, i od niego czekać dozwolenia.

155.

O dawaniu ra-

O dochodach, i rozchodach mieyſkich

chun-

въ городовыхъ доходахъ и разходахъ.

дахъ городовые общества какъ Губернатору подаютъ вѣдомости, такъ и въ казенную Палату счеты свои посылаютъ.

О.

О ГОРОДСКОЙ ОБЩЕЙ ДУМѢ И О ГОРОДСКОЙ ШЕСТИГЛАСНОЙ ДУМѢ.

156.

Дозволеніе городу имѣть общую городскую думу.

Городовымъ обывателямъ дозволяется составить общую городскую думу.

157.

Кто составляютъ общую городскую думу.

Городскую общую думу составляютъ городской Глава и гласные отъ настоящихъ городовыхъ обывателей, отъ гильдій, отъ цѣховъ, отъ иногородныхъ и иностранныхъ гостей, отъ имянитыхъ гражданъ и отъ посадскихъ. Каждое изъ сихъ раздѣленій имѣетъ одинъ голосъ въ обществѣ градскомъ.

158.

О составленіи голоса отъ настоящихъ городовыхъ

Чтобъ составить голосъ настоящихъ городовыхъ обывателей, собираются всякіе три года въ каждой части го-

до-

chunku z mieyſkich dochodow, lub rozchodow.

mieſzczańſkie zgromadzenia iako Gubernatorowi podaią wiadomości; tak też i do izby ſkarbowey rachunki ſwoie poſyłaią.

P.

O MIEYSKIEY POWSZECHNEY RADZIE I O RADZIE SZEŚCIOGŁOSOWEY.

156.

Pozwolenie miaſtu uformowania powſzechney mieyſkiey rady.

Mieyſkim obywatelom dozwala ſię uformować powſzechną mieyſką radę.

157.

Kto ſkłada powſzechną mieyſką radę.

Mieyſką radę ſkładaią; mieyſki Głowa, i maiący głos od mieſzczan iſtotnych, od geld, od cechow, od cudzoziemcow, i przychodniow z innego miaſta, od znamienitych obywateli, i od poſadzkich; każda z tych części ma ieden głos w zgromadzeniu mieſzczańſkim.

158.

O uformowaniu głoſu od iſtotnych obywateli mieyſkich

Dla uformowania głoſu iſtotnego mieſzczańſtwa, iſtotni mieſzczanie zgromadzaią ſię co trzy lata w każdey części miaſta,

i

дошыхъ обыва-телей. рода настоящіе городовые обыватели и выбираютъ по баламъ одного гласнаго. Каждый гласный настоящихъ городовыхъ обывателей явиться долженъ у городскаго Главы.

159.

О составленіи голоса отъ гильдіи. Чтобъ составить голосъ гильдейской, собирается всякіе три года каждая гильдія, и выбираетъ по баламъ одного гласнаго каждой гильдіи. Каждый гласный явиться долженъ у городскаго Главы.

160.

О составленіи голоса отъ цѣховъ. Чтобъ составить голосъ цѣховыхъ, собирается всякіе три года каждый цѣхъ, и выбираетъ по баламъ одного гласнаго каждаго цѣха. Каждый гласный долженъ явиться у городскаго Главы.

161.

О составленіи голоса отъ иногородныхъ и иностранныхъ гостей. Чтобъ составить голосъ иногородныхъ и иностранныхъ гостей, собираются они всякіе три года каждый народъ особо, и выбираютъ по баламъ одного гласнаго каждаго народа. Каждый гласный долженъ явиться у городскаго Главы.

О

i wybieraią przez kałkuły iednego głos maiącego. Każden głos maiący od istotnego mieszczańśtwa powinien się prezentować mieyskiemu Głowie.

159.

O uformowaniu głosu od gełd.

Dla uformowania głosu od gełd, każda gełda zbiera się co trzy lata, i wybiera przez kałkuł iednego głos maiącego od każdey gełdy. Każden głos maiący prezentować się powinien mieyskiemu Głowie.

160.

O uformowaniu głosu od cechow.

Dla uformowania głosu cechowych, zbiera się co trzy lata każdy cech, i wybierą przez kałkuł iednego głos maiącego od każdego cechu. Każden głos maiący, winien iest prezentować się mieyskiemu Głowie.

161.

O uformowaniu głosu od cudzoziemcow, i innego miasta obywateli.

Dla uformowaniu głosu cudzoziemcow i z innego miasta przychodniow, zbieraią sie oni co trzy lata, każdego narodu osobno, i wybieraią przez kałkuł iednego głos maiącego od każdego narodu. Każden głos maiący prezentuie się mieyskiemu Głowie.

162.

О составленіи голоса отъ имянитыхъ граждань.

Чтобъ составить голосъ имянитыхъ гражданъ, собираются всякіе три года имянитые граждане по семи названіямъ, какъ въ толкованіи на 67 статью написано, и которыя названія болѣе пяти человѣкъ имѣютъ, каждое особо выбиретъ по баламъ одного гласнаго. Каждый гласный явиться долженъ у городскаго Главы.

163.

О составленіи голоса отъ посадскихъ.

Чтобъ составить голосъ посадскихъ, собираются всякіе три года посадскіе каждой части города, и выбираютъ по баламъ одного гласнаго посадскихъ. Каждый гласный явиться долженъ у городскаго Главы.

164.

О выборѣ шестигласной городской думы.

Общая городская дума избираетъ шестигласную городскую думу изъ своихъ гласныхъ.

165.

Кто составляютъ шестигласную городскую думу.

Шестигласная городская дума составится изъ голоса настоящихъ городовыхъ обывателей, изъ голоса гильдейскихъ, изъ голоса цѣховыхъ, изъ голоса иногородныхъ и иностранныхъ го-

162.

O uformowaniu głosu od znamienitych obywateli.

Dla uformowania głosu znamienitych obywateli zbieraią się co trzy lata obywatele znamienici, których siedm klas w punkcie 97 wymieniło się, i które klassy maią więcey pięciu osob, każda osobno obiera przez kałkuł iednego głos maiącego. Każden głos maiący prezentuie się mieyskiemu Głowie.

163.

O uformowaniu głosu od posadzkich

Dla uformowania głosu posadzkich zbieraią się posadzcy każdey części miasta co trzy lata, i wybieraią przez kałkuł iednego głos maiącego. Każden głos maiący prezentuie się mieyskiemu głowie.

164.

O wyborze sześciogłosowey rady.

Powszechna mieyska rada wybiera sześciogłosowę radę, z maiących głos.

165.

Kto składa sześciogłosową radę mieyską.

Sześciogłosowa mieyska rada składać się będzie z głosu istotnego mieszczaństwa, z głosu geld, z głosu cechow, z głosu cudzoziemcow, i innego miasta przychodniow, z głosu znamienitych obywateli, i

гостей, изъ голоса имянитыхъ граждан, и изъ голоса посадскихъ въ предсѣданіи городскаго Главы, въ случаѣ же убыли во время срока общая городская дума наполняетъ мѣсто изъ того же голоса.

166.

Кому и какъ засѣданіе имѣть въ городской думѣ.

Въ городской думѣ сидитъ городской Глава на стулѣ по срединѣ; противъ городскаго Главы сидятъ на лавкѣ на право голосъ цѣховыхъ, на лѣво голосъ посадскихъ; возлѣ городскаго Главы въ правомъ заворотѣ на лавкѣ голосъ настоящихъ городовыхъ обывателей, и голосъ иногородныхъ и иностранныхъ гостей; возлѣ городскаго Главы въ лѣвомъ заворотѣ на лавкѣ же голосъ имянитыхъ гражданъ и голосъ гильдейской.

167.

Должность городской думы.

Городской думѣ предлежатъ попеченія: 1, Доставить жителямъ города нужное пособіе къ ихъ прокормленію, или содержанію. 2, Сохранять городъ отъ ссоръ и тяжебъ съ окрестными городами, или селеніями. 3, сохранять между жителями города миръ, тишину и доброе согласіе. 4, Возбранять все, что доброму порядку и благочинію противно, оставляя однакожъ относящееся къ части полицейской исполнять мѣстамъ и людямъ для то-

z głoſu poſadzkich, pod prezydencyą Głowy mieyſkiego. W przypadku zaś ubycia przedczaſem iednego z wybranych, powſzechna rada napełnia zawakowane mieyſce, wybieraiąc iednego z teyże części.

166.

Iak kto zaſiada w radzie mieyſkiey

W radzie mieyſkiey zaſiada mieyſki Głowa ná krześle na ſrzodku, przeciwko mieyſkiego Głowy ſiadaią na ławkach po prawey ſtronie głos cechow, ná lewey głos poſadzkich, koło mieyſkiego Głowy po prawey ręce na ławie głos iſtotnego mieſzczańſtwa, i głos cudzoziemcow, i z innego miaſta przychodniow, po lewey ná ławie głos znamienitych obywateli, i głos geld.

167.

Powinność mieyſkiey rady.

Mieyſka rada winna ieſt ſtarać ſię. 1, Podać obywatelom miaſta potrzebną pomoc do ich żywności, i utrzymywania ſię. 2, Zachować miaſto od kłotni, i procederow z okolicznemi miaſtami, i oſadami. 3, Zachować między mieſzczanami pokoy, i zgodę 4, Niedopuſzczać niczego, co ſię przeciwi dobremu porządkowi, i obyczayności, czyli policyi, zoſtawuiąc iednak, co ſię tycze policyiſkiego obowiązku, wolność czynienia i wypełnienia oſobom, i urzędom na to uſtanowionym.

5.

шого установленнымЪ. 5, Посредствомъ наблюденія доброй вѣры, и всякими позволенными способами поощрять привозъ въ городъ и продажу всего, что ко благу и выгодамъ жителей служить можетъ. 6, Наблюдать за прочностію публичныхъ городскихъ зданій, стараться о построеніи всего потребнаго, о заведеніи площадей для стеченія народа по торгу, пристаней, анбаровъ, магазейновъ и тому подобнаго, что можетъ быть для города потребно, выгодно и полезно. 8, Стараться о приращеніи городскихъ доходовъ на пользу города и для распространенія заведеній по приказу Общественнаго призрѣнія. 8, Разрѣшать сомнѣнія и недоумѣнія по ремесламъ и гильдіямъ въ силу сдѣланныхъ о томъ положеній.

168.

Запрещеніе городской думѣ мѣшаться въ дѣла судныя.

Городской думѣ запрещается мѣшаться въ дѣла судныя между жителями того города; ибо оныя по учрежденіямъ принадлежатъ Магистратамъ или Ратушамъ.

169.

О храненіи городоваго и ремесленнаго положенія.

Городская дума должна хранить какъ городовое, такъ и ремесленное положеніе, и наблюдать, чтобъ оныя то-

5, Przez zachowanie rzetelności, i wszelkiemi innemi godziwemi sposobami zachecać przywoz do miasta, i przedaż wszystkiego, co ku dobru, i wygodzie obywatelow służyć może. 6, Mieć pieczę o porządne budowanie publicznych mieyskich budowli, o wybudowaniu czego potrzeba, o naznaczeniu placow targowych dla zgromadzaiącego się ludu, o wybudowaniu portow, szpichlerzow, magazynow, i tym podobnych, które mogą być miastu potrzebne, przynoszące pożytek, i wygodę. 7. Starać się o pomnożenie mieyskich dochodow dla dobra miasta, i dla rozszerzenia zaprowadzeń należących do magistratury powszechney o pieki. 8, Decydować wątpliwości, i niezrozumienia co się tycze rzemiosł, i gełd, na mocy uczynionego o nich postanowienia.

168.

Zabrania się mieyskiey radzie wdawać do spraw sądowych.

Radzie mieyskiey zabrania się mieszać do spraw sądowych między obywatelami tego miasta, albowiem one według ustawy należą do Magistratow, lub Ratuszow.

169.

O zachowaniu mieszczańskiego, i rzemieślniczego postanowienia.

Rada mieyska winna iest zachować iako mieszczańskie, tak rzemieślnicze postanowienie, i dostrzegać aby one wiernie, i nie-

точно и безъ нарушенія всѣми и каждымъ исполняемы были.

170.

Запрещеніе дѣлать представленіи или положеніи противныя городскому, или ремесленному положеніямъ, или иннымъ узаконеніямъ.

Городской думѣ запрещается дѣлать представленіи или положеніи противныя городскому, или ремесленному положеніямъ и другимъ Государственнымъ узаконеніямъ, подъ взысканіемъ выше въ статьѣ 37 опредѣленнымъ.

171.

О мѣстѣ для собранія городской думы и печати.

Городской думѣ собираться въ домѣ общества градскаго, и имѣть свою печать.

172.

Время засѣданія общей городской думы.

Общая городская дума бывъ составлена изъ людей занятыхъ торгами, промыслами и ремеслами, обязана собираться по однажды всякой срокъ засѣданія, или же когда нужда и польза городская потребуетъ и въ другое время.

173.

О шестигласной городской думѣ.

Для всегдашняго отправленія дѣлъ выше въ статьѣ 167 й изъясненныхъ полагается, какъ выше сказано, городская шестигласная дума.

174.

nieodstępnie od wszystkich, i każdego dopełniane były.

170.

Zabrania się czynić uchwał, lub remonstracyi przeciwnych mieyskiemu, lub rzemieślniczemu postanowieniu, lub innym prawom.

Radzie mieyskiey zabrania się czynić uchwał, lub remonstracyi, któreby się przeciwiły mieszczańskiemu, lub rzemieślniczemu postanowieniu, lub innym Monarszym prawom, pod karą wyżey w punkcie 37 przepisaną.

171.

O mieyscu dla zebrania się, i pieczęci mieyskiey rady.

Rada mieyska zbierać się ma w domie zgromadzenia mieszczańskiego, i ma swoią pieczęć.

172.

Czas zasiadania powszechney mieyskiey rady.

Powszechna mieyska rada będąc złożona z ludzi zaiętych handlem, przemysłem, i rzemiosłem ma się zbierać po razu w każdym terminie zasiadań, lub i w inne czasy, kiedy dobro, i potrzeba miasta wyciąga.

173.

O sześciogłosowey mieyskiey radzie.

Dla wypełnienia codziennego obowiązkow wyżey pod punktem 167 wyrażonych, naznacza się, iako się wyżey powiedziało, sześciogłosowa mieyska rada.

174.

Время засѣданія шестигласной городской думы.

Городская шестигласная дума собирается всякую недѣлю однажды, развѣ когда нужда или польза городская востребуетъ и кромѣ того.

175.

Шестигласная городская дума собирается въ томъ же мѣстѣ, гдѣ и общая дума, и въ случаѣ сомнѣнія предлагаетъ дѣло въ общей городской думѣ.

Городская шестигласная дума собирается въ томъ же мѣстѣ, гдѣ и общей городской думѣ назначено, имѣетъ ту же печать, и тѣ же должности исполняетъ; въ случаѣ же сомнѣнія по важности или трудности дѣла предлагаетъ оное въ общей городской думѣ.

176.

Кто не доволенъ городскою общею или шестигласною думою, тотъ долженъ приносить жалобу въ губернской Магистратъ.

Буде кто не доволенъ общею городскою думою или шестигласною городскою думою; тотъ можетъ принести свою жалобу въ губернской Магистратъ.

177.

Объ управленіи городовыхъ

Въ управленіи городовыхъ доходовъ и разходовъ городская дума поступа-

до-

174.

Czas zasiadania mieyskiey sześciogłosowey rady.

Mieyska sześciogłosowa rada zbiera się w każdym tygodniu po razu, chyba ieśliby pożytek, i dobro miasto tego wyciągało, tedy zbiera się i w inne czasy.

175.

Sześciogłosowa mieyska rada zbiera się tamże gdzie i powszechna, a w przypadkach wątpliwości przekłada dzieło w powszechney mieyskiey radzie.

Mieyska sześciogłosowa rada zbiera się w tymże mieyscu, gdzie i powszechney mieyskiey radzie do zasiadania naznaczono, ma też samę pieczęć, i też same wypełnia obowiązki; w przypadku zaś wątpliwości dla ważności, lub trudności dzieła, przekłada ie w powszechney radzie mieyskiey.

176.

Kto niekontent z rady mieyskiey powszechney lub sześciogłosowey, ten może skarżyć się w guberskim Magistracie.

Ieżeli kto niekontent z mieyskiey powszechney rady, lub z rady sześciogłosowey, ten może skarżyć się w guberskim Magistracie.

177.

O urządzeniu mieyskich dochodow

Co się tycze urządzenia mieyskich dochodow, i rozchodow, mieyska rada po-

доходовъ и разходовъ, и объ отчетѣ въ оныхъ.

етъ по статьямъ 151, 152, 153 и 154, и посылаетъ вѣдомости и отчетъ Губернатору и въ казенную Палату на основаніи статьи 155 городоваго положенія.

178.

О взаимномъ пособіи по дѣламъ службы ИМПЕРАТОРСКАГО ВЕЛИЧЕСТВА и пользы общей.

Городовые Магистраты и прочія мѣста того города законныя требованія городской думы исполняютъ, и гдѣ польза службы ИМПЕРАТОРСКАГО ВЕЛИЧЕСТВА, соблюденіе порядка и тишины того требуютъ, подаютъ другъ другу руку помощи.

Во утвержденіе всего вышеписаннаго МЫ сію НАШУ жалованную Грамоту на права и выгоды вѣрноподданнымъ НАМЪ городамъ собственною НАШЕЮ рукою подписали и государственною НАШЕЮ печатью укрѣпить повелѣли. Въ Престольномъ НАШЕМЪ градѣ Святаго Петра Апрѣля 21 дня, въ лѣто отъ Рождества Христова 1785, Царствованія же НАШЕГО въ двадесять третіе.

Подлинная подписана собственною ЕЯ ИМПЕРАТОРСКАГО ВЕЛИЧЕСТВА рукою тако:

ЕКАТЕРИНА.

Печатана въ Санктпетербургѣ при Сенатѣ Апрѣля 24, а въ Москвѣ въ Сенатской Типографіи Маія 30 числа 1785 года.

i rozchodow, i o daniu rachunku z nich.

ſtępuie według punktow 151, 152, 153, i 154, i poſyła wiadomośći i ſprawę Gubernatorowi, i do ſkarbowey izby na mocy punktu 155 mieſzczańſkiego poſtanowienia.

178.

O wzaiemney pomocy w dziełach ſłużby MONARSZEY i dobrą publicznego.

Magiſtratury mieyſkie, i inne ſądowe urzędy tego miaſta wypełniaią prawne żądania mieyſkiey rady, i gdzie pożytek ſłużby MONARSZEY, lub zachowanie porządku, i ſpokoyności tego wyciągaią, tedy podaią ſobie wzaiemnie rękę pomocy.

Na utwierdzenie wſzyſtkiego co ſię wyżey wyraziło, MY ten NASZ przywiley ſłużący ná prawa, i dobrodzieyſtwa wiernopoddanych NAM miaſt własną NASZĄ ręką podpiſaliśmy, i kraiową NASZĄ pieczęcią umocnić rozkazali. W ſtołecznym NASZYM mieście S. Piotra. Kwietnia 21 dnia, roku od Narodzenia Chryſtuſa Pana 1785, Panowania NASZEGO dwudzieſtego trzeciego.

Oryginał podpiſany właſną JEY JMPERATORSKIEY MOSCI ręką tak:

KATARZYNA.

Drukowano w Sankt Petersburgu przy Senacie Kwietnia 24, á w Moſkwie w Senackiey Drukarni Maja 30 dnia 1785 roku.

А.

ГОРОДОВОЕ ПОЛОЖЕНІЕ.

1.

О строеніи по утвержденному городовому плану.

Городъ строить по утвержденному плану, за подписаніемъ руки ИМПЕРАТОРСКАГО ВЕЛИЧЕСТВА.

2.

Городу правильно принадлежащее.

Городу подтверждаются правильно принадлежащія по межевой инструкціи, или инако законно, земли, сады, поля, пастбы, луга, рѣки, рыбныя ловли, лѣса, рощи, кустарники, пустыя мѣста, мѣльницы водяныя или вѣтреныя; всѣ оныя вообще и каждое порознь ненарушимо имѣть, и оными пользоваться мирно и вѣчно на основаніи законовъ, какъ внутри города, такъ и внѣ онаго.

3.

Городовые выгоны не застроивать, вторично выгоновъ не отводить и не покупать.

Запрещается городовые выгоны застроивать; буде же городъ городовые выгоны застроитъ, или инако въ невыгоны обратитъ, то городу вторично выгоновъ не отводить, и городу выгоновъ не покупать; но да наймет по нуждѣ или удобности.

A.

POSTANOWIENIE MIEYSKIE.

1.

O budowaniu według planu mieyskiego potwierdzonego.

Miasto budować według potwierdzonego planu zá podpisem JMPERATORSKIM.

2.

Miastu prawnie należące.

Potwierdzaią się miastu sprawiedliwie należące według instrukcyi graniczney, lub z innego iakiego prawa, place, ogrody, pola, pastwiska, łąki, rzeki, łowienie ryb, lasy, gaie, zarośle, puste mieysca, młyny wodne, i wietrzne, wszystko to w ogule, i każde w szczególności, nienaruszenie trzymac, i pożytkować spokoynie, i wieczyście ná fundamencie praw, tak w mieście, iako i zá miastem.

3.

Wygonow mieyskich niezabudowywać, á drugi raz wygonow nie naznaczać, ani kupować

Zabrania się zaymować budowlą wygonow mieyskich; ieżeli zaś miasto wygony mieyskie zabuduie, albo innym iakim sposobem obróci ná niewygony, tedy powtórnie wygonow dla miasta nie naznaczać, i miasto kupować nie ma wygonow, ale wolno mu naymować ie według potrzeby, lub zręczności.

O wy-

4.

Объ охраненіи каждому въ городѣ правильно надлежащаго.

Въ городѣ живущимъ сохраняется и охраняется собственность и владѣніе, что кому по справедливости и законно принадлежитъ, какъ движимое, такъ и недвижимое.

5.

О присягѣ подданнической.

Въ городѣ поселившіеся обязаны присягою предъ Всемогущимъ Богомъ въ сохраненіи ненарушимо подданнической вѣрности къ Особѣ ИМПЕРАТОРСКАГО ВЕЛИЧЕСТВА.

6.

О роспискѣ вмѣсто присяги по мѣщанству.

Кто поселится въ городѣ, тотъ имѣетъ учинить росписку вмѣсто присяги, что право гражданское принимаетъ и обязуется по мѣщанству нести тягости.

7.

О неналоженіи новыхъ податей, службъ, или тягостей на городъ, безъ подписания руки ИМПЕРАТОРСКАГО ВЕЛИЧЕСТВА.

Власть имѣющія мѣста, или лица да не налагаютъ на городъ новыхъ податей, или службъ, или тягостей; и буде отъ города кто-либо требовать будетъ въ противность узаконенію, или что городу трудно или тягостно: то городовый Магистратъ о томъ имѣетъ жалобу приносить Губернскому Магистрату, равномѣрно доно-

4.

O warowaniu w mieście każdemu co się mu prawnie należy.

Zyiącym w mieście zachowuie się, i waruie się ich własność, i dzierżenie, co komu sprawiedliwie, i z prawa należy się, iako ruchomego maiątku tak i nieruchomego.

5.

O przysiędze poddańskiey.

W mieście mieszkaiący związani są przysięgą przed Wszechmocnym Bogiem o zachowaniu nienaruszenie poddańskiey wierności dla osoby JMPERATORSKIEY.

6.

O skrypcie zamiast przysięgi ná mieszczaństwo.

Kto w mieście osiądzie, ten ma dać zamiast przysięgi skrypt, że prawo mieszczańskie przyimuie, i óbowiązuie się z prawa tego znosić ciężary.

7.

O nienakładaniu nowych służb podatkow, ciężarow ná miasto bez podpisu JMPERATORSKIEGO.

Władze maiące urzędy, lub osoby nie maią nakładać ná miasto nowych podatkow, albo ciężarow; i ieżeli kto od miasta wyciągać będzie, co przeciwi się prawu, lub co dla miasta trudną iest, i uciązliwa rzeczą, tedy Magistrat mieyski winien iest skarżyć się o to Magistratowi guberskiemu, również donosić o tym Senatowi, który nie ma nakładać podatkow, czyli służb, czyli cię-

żarow

носить и Сенату, которому не налагать податей, или службы, или тягостей безъ подписанія руки ИМПЕРАТОРСКАГО ВЕЛИЧЕСТВА.

8.

О недостаткахъ нужнаго городовому Магистрату куда представлять.

Городовый Магистратъ по усмотрѣніи внутри города какихъ нуждъ или недостатковъ имѣетъ о томъ представить губернскому Магистрату и губернскому Правленію заблаговременно, которое по обстоятельству разсматря, буде Губернаторъ самъ не в состоянии, въ силу его наказа представить, гдѣ надлежитъ.

9.

О городовой книгѣ, въ коей городовые домы и проч: вписаны.

Городовому Магистрату имѣть книгу съ описаніемъ домовъ, строеній, мѣстъ и земель городскихъ подъ нумерами, дабы желающіе дать подъ залогъ деньги, на закладъ дома, или же кто домъ, строеніе, мѣсто, или землю купить или нанять хочетъ, съ тою книгою справясь давать деньги могъ съ надежностію.

10.

Мѣщанскимъ промысломъ промышляющій повиненъ нести мѣщанскія подати,

Мѣщанскія подати, службы и тягости, какъ личныя такъ и вещественныя всякъ въ городѣ мѣщанскимъ торгомъ, ремесломъ или промысломъ промышляющій повиненъ нести наравнѣ

слу-

żarow, bez podpiſu ręki JMPERATORSKIEY.

8.

W niedoſtatku potrzeb, gdzie ma udawać ſię Magiſtrat mieyſki.

Mieyſki magiſtrat doſtrzegłſzy w mieście iaką potrzebę, czyli niedoſtatek, ma o tym donoſić wcześnie Magiſtratowi guberſkiemu, i guberſkiemu Rządowi, który okoliczność tę rozważywſzy, ieżeli Gubernator nie ieſt mocen, tedy ná mocy iego nakazu, reprezentuie gdzie należy.

9.

O xiędze mieyſkiey, w którey domy i t. d. zapiſane.

Mieyſki magiſtrat winien ieſt mieć xięgę z opiſaniem domow, budowli, placow, i gruntow mieyſkich pod numerami, ażeby chcący dać pieniądze ná dług, ná zaſtaw domu, lub ieśli kto dom, budowlę, plac, czyli grunt kupić, lub naiąć zechce, zá informowawſzy ſię z tey xięgi mogł to czynić z pewnością.

10.

Bawiący ſię mieſzczańſkim przemyſłem, winien ieſt znoſić mieſzczańſkie podatki, ſłu-

Mieſzczańſkie podatki, ſłużby, i ciężary, iako z oſób, tak z maiątku każdy w mieście mieſzczańſkim targiem, przemyſłem, lub rzemiosłem bawiący ſię, winien ieſt znoſić równie z mieſzczańſtwem, chyba że o-

 ſobnym

службы и тягости.

съ мѣщанствомъ, развѣ особою статьею освобожденъ отъ оныхъ.

11.

Кому мѣщанскимъ промысломъ не промышлять.

Кто въ городѣ въ мѣщанство не записанъ, мѣщанскимъ промысломъ да не промышляетъ подъ опасенїемъ, что за то въ законѣ написано.

12.

Иногороднымъ мѣщанскимъ торгомъ и промысломъ пользующимся нести мѣщанскія тягости, службы и подати.

Иногородные въ городѣ для жительства поселившїеся, торгъ и промыслъ имѣющїе, и пользующїеся мѣщанскою городовою выгодою, судомъ и разправою по торгу и промыслу состоятъ подъ вѣдомствомъ городоваго Магистрата, и повиноватися имѣютъ городовымъ личнымъ и вещественнымъ тягостямъ, службамъ, и податямъ.

13.

О дворянахъ, кои домы, сады, мѣста и землю имѣютъ въ городѣ или предмѣстїи.

Дворяне, кои имѣютъ собственные свои домы, или сады, или землю, или мѣста въ городѣ или предмѣстїи, хотя сами въ нихъ живутъ, или въ наемъ отдаютъ, отъ мѣщанскихъ тягостей не освобождаются; но за такїе домы, или сады, или мѣста, или землю, въ городскомъ вѣдомствѣ находящїеся долженствуютъ нести гражданскія тягости равно прочимъ мѣщанамъ. Ра-

ди

żby, i ciężary.

ſobnym punktem prawa ieſt od nich uwolniony.

11.

Kto mieſzczańſkim przemyſłem bawić ſię nie ma.

Kto w mieście do mieſzczańſtwa zapiſanym nie ieſt, mieſzczańſkim przemyſłem bawić ſię ma, pod karą prawami przepiſaną.

12.

Mieſzczanie z innego miaſta cieſzący ſię przemyſłem i targiem w tym mieście, nioſą ciężary, ſłużby, podatki.

Mieſzczanie z drugiego miaſta oſiedli w mieście, targ, i przemyſł maiący, i cieſzący ſię mieſzczańſkiemi miaſta tego dobrodzieyſtwy, ſądem, i rozprawą z powodu targu i przemyſłu, należą do mieyſkiego Magiſtratu, i podlegać powinni mieyſkim z oſoby, i maiątku ciężarom, ſłużbom i podatkom.

13.

O ſzlachcie maiącey domy, ogrody, place, grunta w mieście, lub ná przedmieściu.

Szlachta maiący ſwoie właſne domy, lub ogrody, lub grunt, lub place w mieście czyli ná przedmieściu, czyli ſami w nich mieſzkaią, czyli też naymuią od mieſzczańſkich ciężarow nieuwalniaią ſię; ale winni ſą zá takowe domy, lub ogrody, lub place, lub grunt, w mieyſkiey iuryzdykcyi zoſtaiące, znoſić mieſzczańſkie powinności zá równo z innemi mieſzczaninami. Z przyczyny zaś doſtoyności ſzlach ckiey,

ди же дворянскаго достоинства благородные освобождаются отъ личныхъ податей и службъ. Буде же кто изъ таковыхъ домъ, или садъ, или мѣсто или землю въ городѣ или предмѣстіи захочетъ продать, да объявитъ о томъ въ городовомъ Магистратѣ.

14.

Кому въ городѣ быть свободну отъ мѣщанскихъ личныхъ тягостей и податей.

ИМПЕРАТОРСКАГО ВЕЛИЧЕСТВА въ военной или гражданской службѣ находящіеся люди, кои по должности или же по собственнымъ нуждамъ въ городѣ находятся или живутъ, или приходятъ или пріѣзжаютъ на время, и мѣщанскимъ промысломъ не промышляютъ; всѣмъ таковымъ отъ мѣщанскихъ тягостей, податей и службъ быть свободнымъ.

15.

Какіе домы въ городѣ свободны суть отъ постоя.

Домъ, въ которомъ живетъ Бургомистръ, Ратманъ и городской Глава (кромѣ самыхъ нужнѣйшихъ случаевъ) свободны суть отъ постоя.

16.

Какъ защищать и подкрѣплять мѣщанскіе промыслы.

Мѣщанскіе промыслы да защищаются правосудіемъ, и да подкрѣпляются порядкомъ благочинія.

ſzlachta wolni ſą od podatkow i ſłużb z oſoby. Ieżeli zaś kto z takowych dom, lub ogród, lub plac, lub grunt w mieście czyli ná przedmieściu przedać zechce, tedy oznaymi o tym do Magiſtratu mieyſkiego.

14.

Kto w mieście wolen ieſt od mieſzczańſkich oſobiſtych ciężarow, i podatkow.

Oſoby w ſłużbie woienney JMPERATORSKIEY lub cywilney zoſtaiące, które z obowiązku lub też dla ſwoich intereſſow w mieście znayduią ſię, albo mieſzkaią, lub przychodzą, lub przyieżdżaią ná czas, i mieſzczańſkim przemyſłem nie bawią ſię; wſzyſcy takowi od mieſzczańſkich ciężarow podatkow, i ſłużb wolni ſą.

15.

Które domy w mieście wolne ſą od kwaterunku.

Dóm w ktorym mieſzka Burmiſtrz, Rayca, i mieyſki Głowa (prócz przypadkow konieczney potrzeby) wolny ieſt od kwaterunku.

16.

Iak ochraniać i utrzymywać przemyſły mieſzczańſkie.

Mieſzczańſkie przemyſły maią być ochraniane ſądową ſprawiedliwością, á utrzymywane policyinkim porządkiem.

O ſzko.

17.

О народныхъ школахъ.

Предписывается въ городѣ учредить, и имѣть школы на точномъ основанiи 384 статьи Учрежденiй 7 Ноября 1775 года, и другихъ изданныхъ о томъ отъ ИМПЕРАТОРСКАГО ВЕЛИЧЕСТВА установленiй.

18.

О постройкѣ водяныхъ и вѣтреныхъ мѣльницъ.

Городу дозволяется, гдѣ удобно, на городскихъ земляхъ завести, построить и содержать мучныя или пильныя, или иныя водяныя или вѣтреныя мѣльницы.

19.

О корчмахъ и прочемъ на городской землѣ.

На городской землѣ по дорогамъ дозволяется городу построить и содержать и въ наемъ отдать харчевни, корчмы, или герберги, или трактиры.

20.

О гостиномъ дворѣ и о лавкахъ по домамъ.

Мѣщанамъ отдается на волю въ городѣ имѣть или строить, или чинить для храненiя или продажи товаровъ гостиной дворъ, или же имѣть по домамъ лавки и анбары для продажи и поклажи товаровъ.

17.

O ſzkołach narodowych.

Zaleca ſię uſtanowić w mieście, i utrzymywać ſzkoły punktualnie według przepiſu 384 punktu Uſtaw 1775 roku Liſtopada 7 dnia, i innych wydanych w tey materyi Monarſzych przepiſow.

18.

O wolności budowania wodnych i wietrznych młynow.

Pozwala ſię miaſtu, gdzie mieyſce pozwoli ná mieyſkim gruncie zaprowadzić, wyſtawić, i utrzymywać młyny, i tartaki, tak wodne iako i wietrzne.

19.

O karczmach i t. d. ná gruncie mieyſkim.

Ná gruncie mieyſkim przy trakcie wolno ieſt miaſtu poſtawić, i utrzymywać, i naymować auſterye, karczmy, czyli oberże, i traktyery.

20.

O ſklepach publicznych, i o ſklepach po domach.

Oddaie ſię do woli mieſzczańſtwa w mieście utrzymywać, lub wybudować, lub reparować publiczne ſklepy, alboliteż mieć po domach ſklepy, i ſpichlerze, dla przedaży, i ſkładu towarow.

O bu-

21.

О клейменыхъ вѣсахъ и мѣрахъ.

Въ городѣ имѣть клейменыя вѣсы и мѣры, и съ оными поступать по установленіямъ.

22.

О браковании товаровъ.

Городу дозволяется установить для подкрѣпленія въ торгу довѣрія товарамъ бракъ, и въ томъ поступать по установленіямъ.

23.

О возкѣ товаровъ по всякому пути.

Городовымъ мѣщанамъ имѣть и пользоваться кораблеплаваніемъ въ привозѣ и отвозѣ товаровъ сухимъ и водянымъ путемъ, гдѣ, куда и какъ удобно.

24.

Уѣздные жители имѣютъ безпрепятственный привозъ въ городъ, и вывозъ изъ онаго.

Уѣзднымъ жителямъ да будетъ свободно и безопасно свои произрастенія, рукодѣлія и товары въ городъ возить, и потребное для нихъ изъ города вывозить безпрепятственно, и съ уѣздныхъ жителей при привозѣ произрастеній, рукодѣлія и товаровъ въ городъ, или вывозѣ потребнаго для нихъ изъ города, не требовать явленія, или записанія пашпорта въ здоровое время.

25.

О еженедѣльныхъ

Въ городѣ назначить еженедѣльные

21.

O pieczętowanych miarach i wagach.

W mieście utrzymywać piątnowane miary. i wagi, i z niemi postępować według ustaw.

22.

O brakowaniu towarow.

Wolno iest miastu ustanowić dla ugruntowania rzetelnosci handlu, brakowanie towarow, i w tym postępować według ustaw.

23.

O przewozie towarow wszelką drogą.

Obywatele miast, maią i używać mogą prawa marynarstwa kupieckiego, co do przywozu, i odwozu towarow, lądem i wodą gdzie dokąd, i iak podoba się.

24.

Powiatowi mieszkańce maią niezaprzeczony przywoz do miasta i wywoz z niego.

Powiatowemu obywatelstwu wolno, i ubespieczono być ma produkta swoie, rękodzieła, i towary przywozić do miasta, i co im potrzeba z miasta wywozić niebronno, i bez przeszkod, á od mieszkancow powiatowych przy przywozie produktow, rękodzieł, lub towarow do miasta, lub wywozie z miasta co im potrzeba niewymagać meldowania się, lub zapisania paszportow w czasie zdrowym.

25.

O tygodniowych

W mieście naznanzyć tygodniowe targo-

ныхъ торговыхъ дняхъ въ городѣ.

торговые дни и часы во днѣ, и для того назначить въ городѣ мѣсто куда, и время когда привозить, продавать и покупать удобно, что кому потребно, и на томъ мѣстѣ городовый Магистратъ велить поднять разпущенное знамя, и въ тѣ часы, пока знамя поднято, запрещается продавать, или покупать, или закупать оптомъ припасы; со спущенiемъ же знамя запрещенiе таковое снимается. Непроданное же кѣмъ не запрещается паки отвозить за городъ.

26.

О городовой ярманкѣ.

Въ городѣ учредить ежегодно одну ярманку или болѣе, смотря по обстоятельствамъ и удобности; и для того назначить время и мѣсто, въ которое бы иногородные люди всякiе товары безпрепятственно привозить, торги, покупки и продажи производить могли; непроданное же не запрещается паки за городъ отвозить.

27.

О строенiи, или выписыванiи судовъ и кораблей для торговли.

Не возбраняется городовымъ жителямъ строить или выписывать изъ иныхъ мѣстъ и странъ для торговли суда и корабли; оные нанимать, содержать и паки въ ходъ и плаванiе отпускать съ грузомъ и безъ груза.

О

targowych dniach w mieście.

we dni, á w dniach godziny; i dla tego wyznaczyć w mieście mieyſce gdzie, i kiedy wygodniey przedawać, lub kupować czego komu potrzeba, i ná tym mieyſcu Magiſtrat mieyſki każe wywieſić rozwiniętą chorągiew, á w tym czaſie poki chorągiew rozwinięta, zabrania ſię przedawać, lub odkupować ogułem prowizye, po zwinięciu zaś chorągwi takowe zabronienie uſtaie. Kto zaś czego nie przedał, nie bronno iemu nazad wywozić z miaſta.

26.

O mieyſkim iarmarku.

W mieście uſtanowić coroczny ieden iarmark lub więcey, uważaiąc ná okoliczności, i położenie mieyſca, i dla tego naznaczyć mieyſce ná któreby z innego miaſta ludzie wſzelkie towary bez przeſzkody przywozić mogli, targi, kuple, i przedaże czynić; nieprzedane zaś wolno wywozić z miaſta.

27.

O budowaniu, lub ſprowadzeniu ſtatkow i okrętow handlowych.

Nie zabrania ſię obywatelom miaſt budować, czyli ſprowadzać z innych mieyſc, i kraiow ſtatki handlowe, i okręta; one naymować, utrzymywać, i znowu ná wodę wyprawić ładowne, lub nieładowne.

28.

О городовомъ гербѣ.

Городу имѣть гербъ утвержденный рукою ИМПЕРАТОРСКАГО ВЕЛИЧЕСТВА, и оный гербъ употреблять во всѣхъ городовыхъ дѣлахъ.

ПРИМѢЧАНІЕ.

Примѣчаніе.

Въ жалованныхъ грамотахъ включается въ семъ мѣстѣ настоящій гербъ того города красками изображенный, а внизу описаніе герба.

Б.

О ГОРОДОВЫХЪ ОБЫВАТЕЛЯХЪ.

Установленіе общества градскаго, и о выгодахъ общества градскаго.

29.

О дозволеніи собираться городовымъ обывателямъ.

Городовымъ обывателямъ каждаго города жалуется дозволеніе собираться въ томъ городѣ, и составить общество градское, и пользоватися нижеписанными правами и выгодами.

30.

О собраніи городовыхъ обывателей всякіе три года.

Городовые обыватели собираются по приказанію и дозволенію Генерала-Губернатора или Губернатора, какъ для до-

28.

O herbie mieyſkim.

Miaſto ma mieć herb potwierdzony podpiſem ręki JMPERATORSKIEY, i onego używać we wſzyſtkich mieyſkich działach.

U W A G A.

Uwaga.

W przywileiach ná tym mieyſcu kładzie ſię aktualny herb tego miaſta kolorami wyrażony, á u dołu opiſanie herbu.

B.

O OBYWATELACH MIEYSKICH.

Uſtanowienie zgromadzenia mieſzczańſkiego, i o dobrodzieyſtwach mieſzczańſkiego zgromadzenia.

29.

O wolności zbierania ſię mieſzczanom.

Obywatelom mieyſkim każdego miaſta daie ſię wolność zbierania ſię w tym mieście, i uformowania zgromadzenia mieſzczańſkiego, i cieſzenia ſię niżey opiſanemi prawami, i dobrodzieyſtwami.

30.

O zbieraniu ſię mieſzczan co trzy lata

Mieſzczanie zbieraią ſię zá rozkazem i pozwoleniem Generał Gubernatora, czyli Gubernatora, iako dla pozwolonych obywatel-

дозволенныхъ городовыхъ обывателямъ выборовъ, такъ и для выслушанія предложеній Генерала-Губернатора, или Губернатора всякіе три года въ зимнее время.

31.

Городской Глава, Бургомистры, Ратманы, старосты и судьи словеснаго Суда выбираются обществомъ и проч:

По силѣ 72 й статьи Учрежденій по городамъ и посадамъ городской Глава, Бургомистры и Ратманы выбираются обществомъ городскимъ чрезъ всякіе три года по баламъ; старосты же и судьи словеснаго Суда выбираются тѣмъ же обществомъ всякой годъ по баламъ.

32.

Засѣдатели губернскаго Магистрата, и мѣщанскіе Засѣдатели совѣстнаго Суда выбираются губернскимъ городомъ и проч:

По силѣ 73 й статьи Учрежденій губернскаго Магистрата Засѣдатели, и Засѣдатели совѣстнаго Суда выбираются губернскимъ городомъ изъ купцовъ и мѣщанъ того губернскаго города чрезъ всякіе три года по баламъ, и представляются Правителю или Губернатору; и буде за ними нѣтъ явнаго порока, то Губернаторъ дозволяетъ имъ засѣданіе.

33.

О выборѣ мѣщанствомъ Засѣдателей въ суды изъ мѣщанъ на мѣстѣ живущихъ

Засѣдатели въ суды выбираются мѣщанствомъ изъ мѣщанъ на мѣстѣ живущихъ, или изъ тѣхъ, кои въ городовой обывательской книгѣ того города написаны суть, но неотлучны по торгу и промыслу бываютъ.

O

watelſtwu mieſzczańſkiemu wyborow, tak też i dla wyſłuchania przełożeń od General-Gubernatora, lub Gubernatora co trzy lata w czaſie zimowym.

31.

Mieyſki Głowa, Burmiſtrz, Rayce, Staroſty, Sędziowie ſłownego ſądu wybieraią ſię od zgromadzenia, i t. d.

Ná mocy 72. punktu Uſtaw po miaſtach i poſadach, mieyſki Głowa, Burmiſtrze, i Rayce; wybieraią ſię od mieſzczańſkiego zgromadzenia co trzy lata przez kałkuły, Staroſty zaś, i Sędziowie ſłownego ſądu wybieraią ſię od tegoż zgromadzenia co rok przez kałkuły.

32.

Zaſiadaiący guberſkiego Magiſtratu, i Zaſiadaiący od mieſzczan ſumiennego ſądu wybieraią ſię od guberſkigo miaſta i t. d.

Ná mocy 73. punktu Uſtaw Guberſkiego Magiſtratu Zaſiadaiący, i Zaſiadaiący ſumiennego ſądu, wybieraią ſię od guberſkiego miaſta co trzy lata przez kałkuły, i prezentuią ſię Gubernatorowi; á ieżeli nie podpadaią żadney publiczney nocie, tedy Gubernator dozwala im zaſiadać.

33.

O wyborze od mieſzczańſtwa Zaſiadaiących w ſądach z mieſzczan ná mieyſcu żyiących.

Zaſiadaiący u ſądow wybierani bywaią od mieſzczańſtwa z mieſzczan ná mieyſcu żyiących, czyli z tych którzy w mieſzczańſkiey xiędze tego miaſta napiſani ſą, á dla targu i przemyſłu nie oddalaią ſię z miaſta.

O za-

34.

О засѣданіи двумѣ Ратманамѣ въ Управѣ благочинія.

По силѣ 2 й статьи Устава благочинія или полицейскаго, въ Управѣ благочинія съ Городничимъ и Приставами уголовныхъ и гражданскихъ дѣлъ засѣдаютъ два Ратмана городовые.

35.

О дозволеніи представить къ балотированію кандидатовъ.

Буде выборъ всего мѣщанства по баламъ продолжителенъ и неудобенъ окажется, тогда дозволяется обществу градскому каждой городовой части собираться и представить кандидатовъ, изъ коихъ балотировать.

36.

О представленіи общественныхъ нуждъ и пользъ.

Обществу градскому дозволяется представить Губернатору о своихъ общественныхъ нуждахъ и пользахъ.

37.

Запрещеніе о дѣланіи положеній въ противность законамъ, и требованій въ нарушеніе узаконеній.

Обществу градскому запрещается дѣлать положенія противныя законамъ, или требованіи въ нарушеніе узаконеній, подъ опасеніемъ за первой случай (то есть за положеніи противныя законамъ) сверьхъ уничтоженія положеній противныхъ законамъ, наложенія и взысканія съ общества пени двѣсти рублей, а за второй случай (то есть

34.

O zasiadaniu dwoch Raycow w policyi.

Ná mocy drugiego punktu ustawy policyiskiey, w urzędowym policyisk m mieyscu zwanym: uprawa błahoczynia, (to iest urządzenie, czyli dozor dobrego porządku) z Horodniczym i przystawami kryminalnych i cywilnych dzieł, zasiadaią dway Raycе mieyscy.

35.

O pozwoleniu prezentowania kandydatow do kałkułow.

Ieżeli wybor przez kałkuły z całego mieszczaństwa zda się być zbyt długi i mitrężny, tedy dozwala się zgromadzeniu mieszczańskiemu każdey części miasta zebrać się, i wybrawszy kandydatow prezentować, á potym rzucać kałkuły.

36.

O remonstrowaniu powszechnych potrzeb i pożytkow.

Zgromadzeniu mieszczańskiemu wolno iest czynić remonstracye potrzeb swoich powszechnych Gubernatorowi.

37.

Zabronienie czynić uchwały przeciwne prawom, i domagać się naruszenia praw.

Zgromadzeniu mieszczańskiemu zabrania się czynić iakową bądź uchwałę przeciwną prawom; alboli też domagać się naruszenia praw pod karą w pierwszym przypadku (to iest zá uchwałę przeciwną prawom) prócz zniesienia uchwały przeciwney prawom, nałożenia i odebrania od zgromadzenia win dwieście rublow, á w przypadku drugim (to iest zá domaganie się naruszenia praw) uchylenia nieprzy-

за требованіи въ нарушеніе узаконеній) уничтоженія, недѣльныхъ требованій, что поручается бдѣнію и иску губернскихъ Стряпчихъ по силѣ втораго предмѣста ихъ должности.

38.

Обществу градскому какъ поступать съ предлогомъ.

Буде Генералъ-Губернаторъ или Губернаторъ обществу градскому учинитъ предлогъ, то общество градское оный беретъ во уваженіе, и чинитъ по случаю пристойные отвѣты, сходственные какъ узаконеніямъ, такъ и общему добру.

39.

О домѣ для городоваго общества и архивы.

Обществу градскому дозволяется имѣть домъ для собранія общества того города и архивы.

40.

О печати городоваго общества.

Обществу градскому дозволяется имѣть печать съ городовымъ гербомъ.

41.

О писарѣ городоваго общества

Обществу градскому дозволяется имѣть своего собственнаго писаря.

42.

О казнѣ городо-

Обществу градскому дозволяется до-

ſtoynych żądań, co poleca ſię baczeniu, i dochodzeniu guberſkich Adwokatow, iako to ieſt drugim ich powinności punktem.

38.

Iak zgromadzenie mieſzczańſkie poſtąpić ma z propozycyą.

Ieżeli Generał-Gubernator, lub Gubernator zgromadzeniu mieſzczańſkiemu uczyni propozycyę, tedy zgromadzenie mieſzczańſkie bierze oną ná uwagę, i daie ſłowne do okoliczności odpowiedzi, zgodne iako z prawami, tak z dobrem powſzechnym.

39.

O domie dla mieſzczańſkiego zgromadzenia i archiwy.

Zgromadzeniu mieſzczańſkiemu wolno ieſt mieć dom dla zgromadzenia ſię i archiwy.

40.

O pieczęci zgromadzenia mieſzczańſkiego.

Zgromadzeniu mieſzczańſkiemu pozwala ſię mieć pieczęć z herbem mieyſkim.

41.

O piſarzu mieſzczańſkiego zgromadzenia.

Zgromadzeniu mieſzczańſkiemu pozwala ſię mieć ſwego właſnego piſarza.

42.

O kaſſie mieſzczań-

Zgromadzeniu mieſzczańſkiemu pozwala

дотого общества.

составить особливую казну своими добровольными складками, и оную казну употреблять имъ по общему ихъ согласїю.

43.

Личное преступленїе мѣщанина не взыскивать на мѣщанствѣ.

Да не взыщется на обществѣ градскомъ личное преступленїе гражданина.

44.

Мѣщанство въ судѣ защищается Стряпчимъ.

Общество градское на судъ да не предстанетъ, но да защищается своимъ Стряпчимъ.

45.

Какїя дѣла непосредственно вносятся въ губернскїй Магистратъ.

По силѣ 315 й статьи Учрежденїй, въ губернскїй Магистратъ вносятся всѣ дѣла до привилегїй, спорныхъ владѣнїй, или прочїя дѣла до целаго города, или до права Стряпчихъ касающїяся. Сїи дѣла и переносы или апелляцїи на городовые Магистраты, сиротскїе Суды и Ратуши непосредственно до губернскаго Магистрата принадлежатъ.

46.

Учрежденїе городоваго сиротскаго Суда.

По силѣ 30 и 293 й статьи Учрежденїй, при каждомъ городовомъ Магистратѣ учреждается городовый сиротскїй Судъ для купеческихъ и мѣщан-

ſkiego zgromadzenia.

ſię uformować kaſſę z dobrowolnych ſwoich ſkładek, i z oney ſzafować według poſtanowienia zgromadzenia.

43.

Zá partykularne wykroczenie mieſzczanina nie pokutuie zgromadzenie.

Nie ma ſię poſzukiwać ná zgromadzeniu mieſzczańſkim partykularne wykroczenie mieſzczanina.

44.

Mieſzczańſkie zgromadzenie u ſądu ſprawuie ſię przez Adwokata.

Zgromadzenie mieſzczańſkie u ſądu oczewiście nieſtawa, ale ſprawuie ſię przez Adwokata.

45.

Iakie ſprawy proſto idą do guberſkiego magiſtratu.

Ná mocy 315 punktu Uſtaw, do guberſkiego Magiſtratu wnoſzą ſię wſzyſtkie ſprawy tyczące ſię przywileiow, wątpliwey poſſeſſyi, i inne do całego miaſta, lub prawa Adwokatow należące. Te ſprawy, i przenieſienia, czyli appellacye od mieyſkich Magiſtratow, ſierockich ſądow, i Ratuſzow, proſto do Magiſtratu guberſkiego należą.

46.

Uſtanowienie mieyſkiego ſierockiego ſądu.

Ná mocy 30 i 293 punktu Uſtaw przy każdym mieyſkim Magiſtracie, uſtanawia ſię mieyſki ſierocki ſąd dla kupieckich, i mieſzczańſkich wdów, i małoletnich ſierot.

O za-

щанскихъ вдовъ и малолѣтныхъ сиротъ.

47.

О присудствующихъ въ городовомъ сиротскомъ Судѣ.

По силѣ 31 й 294 й статьи Учрежденій, въ городовомъ сиротскомъ Судѣ предсѣдаетъ городскій Глава, и засѣдаютъ два члена городоваго Магистрата и городовый староста.

48.

Городовому сиротскому Суду поручается попеченіе о вдовахъ и сиротахъ, и имѣніи и дѣлахъ ихъ.

По силѣ 297 й статьи Учрежденій, городовому сиротскому Суду поручается попеченіе не токмо о оставшихъ въ томъ городѣ послѣ всякаго званія жителей малолѣтныхъ сиротахъ и ихъ имѣніи, но и о вдовахъ и ихъ дѣлахъ.

49.

Не выбирать мѣщанина неимѣющаго капитала, съ котораго проценты ниже пятидесяти рублей, и моложе двадцати пяти лѣтъ.

Обществу градскому запрещается избирать для тѣхъ должностей, кои по силѣ Учрежденій выборомъ наполняются, мѣщанина, который въ томъ городѣ не имѣетъ капитала, съ котораго проценты ниже пятидесяти рублей, и который моложе двадцати пяти лѣтъ.

50.

Мѣщанинъ безкапитальный голоса не имѣетъ.

Въ обществѣ градскомъ мѣщанинъ, который капитала не имѣетъ, съ котораго проценты ниже пятидесяти ру-

47.

O Zasiadaiących w mieyskim sierockim sądzie.

Ná mocy 31 i 294 punktu Ustaw, w mieyskim sierockim sądzie prezyduie mieyski głowa, i zasiadaią dwa członki mieyskiego Magistratu, i mieyski Starosta.

48.

Mieyskiemu sierockiemu sądowi poleca się piecza o wdowach, i sierotach, i ich interessach.

Ná mocy 297 punktu Ustaw, mieyskiemu sierockiemu sądowi poleca się piecza nietylko o pozostałych w tym mieście po rodzicach wszelkiey professyi małoletnich sierotach, i ich maiątku, ale i o wdowach, i ich interessach.

49.

Niewybierać mieszczanina niemaiącego kapitału, z którego procentow mniey 50 rublow, i który nie ma lat 25.

Zgromadzeniu mieszczańskiemu zabrania się wybierać do tych powinności do których wybór im zlecony, mieszczanina, który w tym mieście nie ma kapitału ná pięćdziesiąt rublow procentu, i który wieku nie ma lat dwudziestu pięciu.

50.

Mieszczanin niemaiący kapitału, nie ma głosu.

W zgromadzeniu mieszczańskim mieszczanin, któren kapitału nie ma, z którego procentow mniey pięciudziesiąt rublow,

i młod-

рублей и моложе двадцати пяти лѣтъ, присутствовать можетъ, но голоса не имѣетъ.

ПРИМѢЧАНІЕ.

Примѣчаніе.

Запрещеніе въ статьяхъ 49 и 50 й о неизбираніи мѣщанамъ неимѣющимъ капитала, съ котораго проценты ниже пятидесяти рублей, и мѣщанъ неимѣющихъ таковыхъ капиталовъ; разумѣется о тѣхъ городахъ, въ которыхъ такіе капиталы въ гильдіяхъ находятся; а гдѣ оныхъ нѣтъ, тамъ дозволяется и меньше капиталъ имѣющимъ голосъ имѣть и таковыхъ же избирать.

51.

Мѣщанинъ безъ дома, капитала или ремесла, и моложе двадцати пяти лѣтъ, въ обществѣ градскомъ ни сидѣть, ни голоса имѣть, ни выбранъ быть не можетъ.

Въ обществѣ градскомъ мѣщанинъ быть можетъ безкапитальный и моложе двадцати пяти лѣтъ, но сидѣть не долженъ, ни голоса имѣть, ни выбранъ быть не можетъ, для тѣхъ должностей, кои наполняются обществомъ градскимъ.

52.

О изключеніи за явный порокъ

Обществу градскому дозволяется изключить изъ общества градскаго гра-

изъ

i młodſzy od dwudzieſtu pięciu lat, przytomnym być może, ale głoſu nie ma.

U W A G A.

Uwaga.

Zabronienie w punktach 49 i 50. o niewybieraniu przez mieſzczan niemaiących kapitału, od którego procentu mniey pięciudzieſiąt rublow, i mieſzczan niemaiących takowych kapitałow, rozumie ſię o tych miaſtach, w których takowe kapitały w gełdach znayduią ſię; á gdzie onych nie ma, tam wolno ieſt i mnieyſzy kapitał maiącym miec głos, i takich wybierać.

51.

Mieſzczanin bez domu, kapitału, i rzemiosła, i młodſzy od 25 lat w zgromadzeniu mieſzczańſkim, ani zaſiadać, ani głoſu miec, ani wybranym być niemoże.

W zgromadzeniu mieſzczańſkim, może być niekapitalny mieſzczanin, i młodſzy od dwudzieſtu pięciu lat, ale zaſiadać nie może, ani głoſu nie ma, ani wybranym być może do tych powinności, do których mieſzczańſtwo wybiera.

52.

O ruſzeniu za publiczne wykro-

Zgromadzeniu mieſzczańſkiemu wolno ieſt ruſzyć ze zgromadzenia mieyſkiego o-

изъ общества градскаго.

жданина, который опороченъ судомъ, или котораго явный и довѣрïе нарушающïй порокъ всѣмъ извѣстенъ, хотя бы и судимъ еще не былъ, пока оправдается.

53.

Въ городѣ составить городовую обывательскую книгу.

Въ городѣ составить городовую обывательскую книгу, въ коей вписать обывателей того города, дабы доставить каждому гражданину свое достоянïе отъ отца къ сыну, внуку, правнуку и ихъ наслѣдïю.

54.

О выборѣ въ городѣ депутатовъ для составленïя городовой обывательской книги.

Для сочиненïя въ городѣ городовой обывательской книги, общество градское избираетъ чрезъ три года старостъ и депутатовъ, кои должны имѣть попеченïе о дѣйствительномъ сочиненïи и продолженïи городовой обывательской книги по данному ниже сего для того наставленïю.

55.

Въ городовой обывательской книгѣ вписать имяна гражданъ, имѣющихъ домы и имѣнïе, и въ гильдïи и въ цехи записанныхъ.

Въ городовой обывательской книгѣ вписать имя и прозванïе всякаго гражданина въ томъ городѣ домъ или строенïе, и землю, имѣющаго, или въ гильдïи или въ цехъ записаннаго, или мѣщанскимъ промысломъ промышляющаго.

czenie ze zgromadzenia mieszczańskiego.

bywatela, który sądem wskazany iest, lub którego wykroczenie publiczne, i kredyt psuiące wiadome iest wszystkim, choćby ieszcze sądzonym nie był, aż póki nieusprawiedliwi się.

53.

W mieście ułożyć mieyską obywatelską xięgę.

W mieście ułożyć, mieszczańską obywatelską xięgę, do którey zapisać obywatelów tego miasta, ażeby tym sposobem upewnić każdemu obywatelowi mieyskiemu iego dziedzictwo od oyca do syna, wnuka, prawnuka, i ich sukcessorow.

54.

O wyborze deputatow w mieście dla ułożenia mieyskiey obywatelskiey xięgi

Dla ułożenia w mieście mieyskiey obywatelskiey xięgi, zgromadzenie mieszczańskie co lat trzy wybiera Starostow i Deputatow, którzy winni są mieć staranie o aktualnym ułożeniu i kontynuacyi mieszczańskiey obywatelskiey xięgi, według niżey opisaney ná to instrukcyi.

55.

W xiędze mieszczańskiey obywatelskiey zapisać imiona obywatelow maiących domy, i maiątek i w geldzie, lub cechu zapisanych.

W mieyskiey obywatelskiey xiędze zapisane być ma imie, i nazwisko każdego obywatela maiącego w tym mieście dom, albo budowlę, albo place, albo w geldzie, albo w cechu zapisanego, albo mieszczańskim przemysłem bawiącego się.

56.

Кто не внесенъ въ городовую мѣщанскую книгу, тотъ не принадлежитъ къ обществу градскому того города.

Буде кто не вписанъ въ городовую обывательскую книгу того города, тотъ не только не принадлежитъ къ гражданству того города, но да и не пользуется мѣщанскою выгодою того города.

57.

О жалованной грамотѣ.

Городу дать жалованную грамоту за подписанiемъ ИМПЕРАТОРСКАГО ВЕЛИЧЕСТВА руки, и съ приложенiемъ Государственной печати, въ которой прописать отъ слова до слова сiи здѣсь выше и ниже сего прописанныя общественныя и личныя выгоды.

В.

НАСТАВЛЕНIЕ ДЛЯ СОЧИНЕНIЯ И ПРОДОЛЖЕНIЯ ГОРОДОВОЙ ОБЫВАТЕЛЬСКОЙ КНИГИ.

58.

О сочиненiи старостамъ обывательскаго списка.

Старосты имѣютъ сочинить по приложенной формѣ списокъ по алфавиту городовымъ обывателямъ въ томъ городѣ старожиламъ, родившимся, или вновь поселившимся, отличая особо: 1) кто женатъ и на комъ, 2) много

ли

56.

Kto nie wpisany do xięgi obywatelskiey, ten nienależy do obywatelstwa tego miasta.

Ieżeli kto nie zapisany do mieszczańskiey obywatelskiey xięgi tego miasta, ten nie tylko nienależy do obywatelstwa tego miasta, ale ani ma użytkować z mieszczańskich dobrodzieystw tego miasta.

57.

O przywileiu.

Miastu ma się dać przywiley za podpisem ręki JMPERATORSKIEY, i przyłożeniem kraiowey pieczęci, w którym wypisane być maią od słowa do słowa te wyrażone wyżey, i niżey wyrazić się maiące powszechne i osobiste dobrodzieystwa.

C.

INSTRUKCYA DLA UŁOZENIA I KONTYNUACYI MIESZCZANSKIEY OBYWATELSKIEY XIĘGI.

58.

O ułożeniu przez Starostow regestru mieszczan.

Starosty powinni ułożyć według podanego wzoru regestr porządkiem abiecadła obywatelow w tym mieście od dawna zamieszkałych, urodzonych, albo niedawno osiadłych dystyngwuiąc osobno: 1. Kto żonaty i z kim? 2 Wiele dzieci męskiey i niewieściey płci, i ich imiona. 3. Ieśli bez

żenny

ли дѣтей мужескаго или женскаго пола, и ихъ, имяна, 3) холостъ ли, или вдовъ, 4) за кѣмъ домъ, или иное строенїе, или мѣсто, или земля, имъ ли построено или наслѣдственно, или куплено, или въ приданое получено, и въ какомъ мѣстѣ въ городѣ, 5) въ городѣ ли живетъ или въ отлучкѣ, 6) какого промысла, 7) въ какихъ городскихъ или иныхъ службахъ былъ или есть.

ПРИМѢЧАНIЕ.

Примѣчанїе.

Понеже о дворянскихъ родахъ явствуетъ дворянская родословная книга, и того для, буде дворянинъ, или дворянка домъ, или иное строенїе, или мѣсто, или землю въ городѣ имѣетъ, то въ городовый обывательскїй списокъ внести единственно имя, прозванїе и чинъ (буде имѣетъ) того дворянина, или дворянки, за кѣмъ который нумеръ.

żenny czyli wdowiec? 4. Kto ma dom, lub inną budowlę, lub plac, lub grunt, przez niego zbudowane, czyli dziedziczne, lub kupione, lub w posagu wzięte, i w którym mieyscu miasta. 5. Ieśli mieszka w mieście czyli gdzie indziey. 6. Iakim się bawi przemysłem. 7. W iakich mieyskich lub innych bywał powinnościach, lub iest do tąd.

U W A G A.

Uwaga.

Ponieważ o szlachetności imion świadczy xięga szlachecka, á zà tym ieśli szlachcic lub szlachcianka dom, albo inną budowlę lub plac, lub grunt, w mieście posiada, tedy w xięgę obywatelską mieszczańską tylko imie, nazwisko, i rangę (ieśli ią ma) zapisać tego szlachcica lub szlachcianki pod numerem z porządku.

Wzór

59.

Форма списка.

Форма списка обывательской семьи въ томъ городѣ живущей.

Имя и прозванїе обывателя въ томъ городѣ старожила, родившагося, или вновь поселившагося, и его лѣта.	Холостъ или женатъ и на комъ, или вдовъ.	Много ли дѣтей мужескаго или женскаго пола, и ихъ имяна и лѣта.	Есть ли въ городѣ за нимъ домъ или иное строенїе, или мѣсто, или земля, имъ ли построено, или наслѣдственно, или куплено, или въ приданое получено, въ какомъ мѣстѣ въ городѣ и которой нумеръ.	Въ городѣ ли живетъ тотъ обыватель, или въ отлучкѣ.	Какого онъ промысла.	Въ какихъ градскихъ или иныхъ службахъ былъ или есть.

60.

59.

Wzór regeſtru. Wzór regeſtru obywatelſkich familiy w tym mieście mieſzkaiących.

Imie i nazwiſko mieſzczanina w tym mieście od dawna zamieſzkałego, urodzonego, lub niedawno oſiadłego, i iego lata.	Ieśli bezżenny lub żonaty, i z kim, czyli też wdowiec.	Wiele dzieci męſkiey i niewieściey płci, i ich imiona i lata.	Ieżeli w mieście ma dom, lub budowlę, lub plac, lub grunt, ieśli od niego zabudowany, lub dziedziczny, lub kupiony, lub w poſagu wzięty, w którym mieyſcu miaſta, i pod którym numerem.	Ieśli ten obywatel żyie w mieście, lub gdzie indziey.	Iakim ſię przemyſłem bawi.	W iakich mieyſkich czyli innych iakich powinnościach zoſtawał, lub zoſtaie.

60.

Староста список достапитъ городскому Главѣ.

Староста списокъ таковый за своимъ подписанiемъ доставитъ городскому Главѣ того города, копiю же у себя оставитъ.

61.

Городскiй Глава съ депутатами составитъ городовую обывательскую книгу.

Городскiй Глава того города, съ выбранными отъ города депутатами отъ каждой городовой части, изъ списка старосты составитъ городовую обывательскую книгу того города.

62.

О шести частяхъ городовой обывательской книги.

Городовую обывательскую книгу раздѣлить на шесть частей.

63.

Настоящiе обыватели.

Въ первую часть городовой обывательской книги внесутъ состоянiе и имяна настоящихъ городовыхъ обывателей по алфавиту.

Толкованiе.

ТОЛКОВАНIЕ.

Настоящiе городовые обыватели суть тѣ, кои въ томъ городѣ домъ, или иное строенiе, или мѣсто, или землю имѣютъ.

ПРИ-

60.

Starosta regestr oddaie mieyskiemu Głowie.

Starosta regestr takowy od siebie podpisany poda mieyskiemu Głowie tego miasta, kopię zaś zostawi u siebie.

61.

Mieyski Głowa z Deputatami ułoży xięgę mieszczańską.

Mieyski Głowa tego miasta z wybranemi od miasta Deputatami od każdey mieyskiey części z regestru Starosty ułoży obywatelską mieszczańską xięgę tego miasta.

62.

O sześciu częściach xięgi mieszczańskiey.

Mieszczańską xięgę rozdzielić ná sześć części.

63.

Aktualni mieszczanie.

Do pierwszey części mieszczańskiey xięgi wniosą imiona i stan aktualnych mieyskich obywatelow porządkiem abiecadła.

O B I A S N I E N I E.

Obiaśnienie.

Aktualni obywatele miasta są ci, którzy w mieście tym dóm, lub inną iaką budowlę albo place, albo grunt maią.

Примѣчаніе.

ПРИМѢЧАНІЕ.

Каждый домъ, или иное строеніе, или мѣсто, или земля въ городѣ да означится нумеромъ.

64.

Гильдіи.

Во вторую часть городовой обывательской книги внесутъ вписавшихся въ гильдіи, первую, вторую и третью по алфавиту.

Толкованіе.

ТОЛКОВАНІЕ.

Вписавщіеся въ гильдіи суть всѣ тѣ (какого кто бы ни былъ рода, или поколѣнія или семьи, или состоянія, или торга, или промысла, или рукодѣлія, или ремесла) кои за собою объявятъ капиталъ, а имянно: 1, кто объявитъ за собою капиталъ отъ десяти тысячь рублей и до пятидесяти тысячь рублей, того вписать въ первую гильдію. 2, кто объявитъ за собою капиталъ отъ пяти тысячь рублей до десяти тысячь рублей, того вписать во вторую гильдію. 3, кто объявитъ за собою капиталъ отъ тысячи рублей до пяти тысячь рублей, того вписать въ третью гильдію.

Uwaga.

U W A G A.

Każdy dom, lub inna budowla, lub plac, lub grunt w mieście ma się oznaczyć numerem.

64.

Geldy.

Do drugiey części mieszczańskiey obywatelskiey xięgi wniosą tych, co się zapisali do geldy pierwszey, drugiey, i trzeciey porządkiem abiecadła.

Obiaśnienie.

O B I A S N I E N I E.

Zapisani do geldy są wszyscy ci (iakiego bądź kto rodu, pokolenia, familii, stanu, professyi, handlu, rękodzieła, rzemiesła) ktorzy obiawią u siebie kapitał, á mianowicie: 1. Kto obiawi u siebie kapitału od dziesięciu do pięciudziesiąt tysięcy rublow, tego zapisać do pierwszey geldy. 2. Kto obiawi u siebie kapitału od pięciu do dziesięciu tysięcy rublow, tego zapisać do drugiey geldy. 3. Kto obiawi u siebie kapitału od tysiąca do pięciu tysięcy rublow, tego zapisać do trzeciey geldy.

Примѣчаніе.

ПРИМѢЧАНІЕ.

Разчисленіе гильдій по капиталамъ долженствуетъ быть отъ одной въ Государствѣ общей переписи до другой таковой же, и по волѣ ИМПЕРАТОРСКАГО ВЕЛИЧЕСТВА подтверждаемо или исправляемо.

65.

Цѣхи.

Въ третью часть городовой обывательской книги внесутъ вписавшихся въ цѣхи по алфавиту.

Толкованіе.

ТОЛКОВАНІЕ.

Вписавшіеся въ цѣхъ суть тѣ мастера, подмастерья и ученики различныхъ ремеслъ, кои вписалися въ цѣхъ своего ремесла.

66.

Иногородные и иностранные гости.

Въ четвертую часть городовой обывательской книги внесутъ иногородныхъ и иностранныхъ гостей по алфавиту,

Толкованіе,

ТОЛКОВАНІЕ.

Иногородные и иностранные гости суть тѣ иныхъ Россійскихъ городовъ, или иныхъ Государствъ люди, кои ради промысла, или работы, или иныхъ мѣщанскихъ упражненій записалися.

Имя-

Uwaga.

UWAGA.

Obrachowanie geld z kapitałow ma być od iednego w państwie powszechnego popisu do drugiego takiegoż, i wolą JMPERATORSKĄ potwierdzane, lub poprawiane.

65.

Cechy.

Do trzeciey części mieszczańskiey obywatelskiey xięgi wniosą się imiona zapisanych w cechach porządkiem abiecadła.

Obiaśnienie.

OBIASNIENIE.

Zapisani do cechow są ci rzemieślnicy, towarzysze, i uczniowie rozmaitych rzemiosł, którzy zapisali się do cechu swoiego rzemiosła.

66.

Z innych miast, i z innych stron mieszkaiący w mieście.

Do czwartey części mieszczańskiey obywatelskiey xięgi wniosą się z innych miast i innych stron mieszkaiący w mieście porządkiem abiecadła.

Obiaśnienie.

OIASNIENIE.

Z innego miasta, i z innych stron mieszkaiący są ci z innych miast Rossyiskich, lub zagranicznych ludzie, którzy dla przemysłu, lub roboty, lub innych mieszczańskich zabaw zapisali się w tym mieście.

Zna-

67.

Имянитые граждане.

Въ пятую часть городовой обывательской книги внесутъ имянитыхъ гражданъ по алфавиту.

ТОЛКОВАНІЕ.

Имянитые граждане суть тѣ, кои 1, проходя по порядку службу городскую, и получивъ уже названіе степенныхъ, вторично по выборѣ отправили службу мѣщанскихъ Засѣдателей совѣстнаго Суда, или губернскаго Магистрата, или Бургомистра, или городскаго Главы съ похвалою. 2, Ученые, кои Академическіе или Университетскіе атестаты, или письменныя свидѣтельства о своемъ знаніи, или искуствѣ предъявить могутъ, и таковыми по испытаніямъ Россійскихъ главныхъ Училищь признаны. 3, Художники трехъ художествъ, а имянно: Архитекторы, Живописцы, Скульпторы и Музыкосочинители, кои суть члены Академическіе, или удостоенія Академическія о своемъ знаніи или искуствѣ имѣютъ, и таковыми по испытаніямъ Россійскихъ главныхъ Училищь признаны. 4, Всякаго званія и состоянія капиталисты, кои капитала отъ пятидесяти тысячь рублей и болѣе за собою объявятъ. 5, Банкиры, кои деньги переводятъ, и для сего званія капи-

та-

67.

Znamienici obywatele.

Do piątey części mieſzczańſkiey xięgi wnioſą znamienitych obywatelow tego miaſta porządkiem abiecadła.

Obiaśnienie.

OBIASNIENIE.

Znamienici obywatele ſą: 1. Którzy przeſzedłſzy porządkiem powinności mieyſkie, i nabywſzy już imie poczeſnych, powtóre z wyboru odbyli powinność mieſzczańſkiich Zaſiad-iących ſumiennego ſądu, guberſkiego Magiſtratu, albo Burmiſtrza, albo Głowy mieyſkiego z pochwałą, 2. Uczeni, którzy z akademii albo uniwerſytetu atteſtaty o ſwoiey umieiętności, lub biegłości w iakiey ſztuce okazać mogą, i zá takowych ná examinie od głównych Roſſyiſkich ſzkół uznani. 3. Artyści trzech wyzwolonyeh ſztuk iako to: Architektowie, Malarze, i Skulptory, oraz Kompozytorowie muzyki, którzy ſą członkami akademii, lub świadectwa od Akademii maią o ſwoiey nauce, i biegłości, i zá takowych ná examinie od głównych Roſſyiſkich ſzkół uznani. 4 Wſzelkiey profeſſyi, i ſtanu kapitaliści, którzy ná pięćdzieſiąt tyſięcy i więcey rublow kapitału u ſiebie obiawią. 5. Bankierowie którzy pieniądze wexluią, i ná to kapitału od ſtu do dwóch kroć ſto tyſięcy rublow u ſiebie okażą. 6. Ci którzy ogułem handluią, i ſklepow nie trzy-

тала ото ста до двухъ сотъ тысячь рублей за собою объявятъ. 6, Тѣ, кои оптомъ торгуютъ и лавокъ не имѣютъ, 7. Кораблехозяева, кои собственные корабли за море отправляютъ.

68.

Посадскіе.

Въ шестую часть городовой обывательской книги внесутъ посадскихъ по алфавиту.

Толкованіе.

ТОЛКОВАНІЕ.

Посадскіе суть въ томъ городѣ старожилы, или поселившіеся, или родившіеся, кои въ другихъ частяхъ городовой обывательской книги не внесены, промысломъ, рукодѣліемъ или работою кормятся въ томъ городѣ.

69.

Запрещеніе о внесеніи въ городовую обывательскую книгу кого безъ доказательства.

Городской Глава и депутаты да не внесутъ въ городовую обывательскую книгу, буде кто не представитъ доказательства своего состоянія.

70.

Всякая семья представитъ доказательства.

Всякая семья представить имѣетъ доказательства своего состоянія въ подлинникѣ, или за свидѣтельствомъ.

maią. 7. Gospodarze okrętow, którzy własnemi okrętami zá morze handluią.

68.

Posadzcy ludzie.

Do szostey części mieszczańskiey obywatelskiey xięgi wniosą imiona ludzi posadzkich porządkiem abiecadła.

Obiaśnienie.

OBIASNIENIE.

Posadzcy ludzie są od dawna zamieszkali, lub niedawno osiedli, lub urodzeni w tym mieście, á w inne części xięgi nie wniesieni, i przemysłem, rękodziełem, lub robocizną żywiący się w tym mieście.

69.

Zabrania się pomieścić kogo bez dowodow w mieszczańskiey obywatelskiey xiędze.

Mieyski Głowa i Deputaty nie maią wnosić do xięgi imion tych, którzy nieokażą dowodow swego stanu.

70.

Każda familia okaże dowody.

Każda familiá okaże dowody stanu swego w oryginale, lub zá świadectwem.

71.

О разсмотрѣніи доказательствъ.

Городской Глава со депутаты представленныя доказательства состоянія разсматриваютъ; и 1, буде при разсмотрѣніи доказательствъ единогласно, или двѣ трети находятъ доказательства недостаточными, то отдадутъ оныя доказательства обратно съ таковымъ письменнымъ объявленіемъ, что отлагаютъ внесеніе той семьи въ городовую обывательскую книгу до представленія имъ неопровергаемыхъ доказательствъ. 2, Будеже при разсмотрѣніи доказательствъ единогласно, или двѣ трети голосовъ находятъ доказательства достаточными, тогда ту семью внесутъ въ городовую обывательскую книгу того города, и дадутъ той семьѣ листъ за своимъ подписаніемъ и съ приложеніемъ печати общества градскаго, а въ листѣ напишутъ, что по представленнымъ доказательствамъ та семья внесена въ городовую обывательскую книгу того города въ такой то части.

72.

О внесеніи денегъ въ городовую казну при записаніи семьи въ городовую обыва-

При внесеніи семьи въ городовую обывательскую книгу, отдается на волю общества градскаго, имѣетъ ли каждая семья внести и сколько денегъ въ городовую казну, что при каждомъ ро-

71.

O rozpoznaniu dowodow.

Mieyſki Głowa z Deputatami okazane dowody rozpoznawaią: i 1. ieżeli przy rozbiorze dowodow iednomyślnie, lub dwie trzecie części znayduią dowody niedoſtatecznemi, tedy oddadzą one dowody nazad z takim ná piſmie obiaśnieniem, że zoſtawuią dalſzemu czaſowi wnieſienie tey familii do mieſzczańſkiey obywatelſkiey xięgi, aż pewnieyſze i niewątpliwe dowody okaże. 2. Ieżeli zaś przy rozbiorze dowodow iednomyślnie, lub dwie trzecie części głoſow znayduią dowody doſtatecznemi, tedy familią tę wnioſą do mieſzczańſkiey obywatelſkiey xięgi tego miaſta, i dadzą tey familii kartę z podpiſem rąk ſwoich, i wyciśnieniem pieczęci zgromadzenia mieſzczańſkiego, á w karcie wyrażą, że zá okazaniem dowodow familia ta wnieſiona ieſt do mieſzczańſkiey, obywatelſkiey xięgi w takowey części.

72.

O wnieſieniu pieniędzy do mieſzczańſkiey kaſſy przy zapiſaniu familii do xięgi mieſzczańſkiey.

Przy wnieſieniu każdey familii do mieſzczańſkiey obywatelſkiey xięgi, oddaie ſię do woli zgromadzenia mieſzczańſkiego, ieśli każda familia ma wnoſić iaką kwotę pieniędzy do kaſſy mieyſkiey, co przy każdym

тельскую книгу. сходѣ единожды общество градское опредѣлять имѣетъ, но не выше ста рублей.

73.

Въ случаѣ неудовольствія просить въ губернскомъ Магистратѣ.

Буде кто недоволенъ разсмотрѣніемъ и разборомъ городскаго Главы со депутаты, тотъ имѣетъ просить и представить свои доказательства въ губернскій Магистратъ.

74.

О прочтеніи городовой обывательской книги обществу градскому.

По сочиненіи городовой обывательской книги, городской Глава со депутаты отъ каждой городовой части внесутъ городовую обывательскую книгу въ общество гражданское, гдѣ оную прочесть должно для общаго свѣденія; и буде общество градское потребуетъ, то прочитать имѣютъ и протоколъ городскаго Главы со депутаты, дабы общество градское усмотрѣть могло порядочное производство.

75.

Городовую обывательскую книгу хранить въ архивѣ общества градскаго, одну копію въ губернскомъ Правленіи,

По прочтеніи городовой обывательской книги обществу градскому, городской Глава со депутаты, списавъ съ городовой обывательской книги того города двѣ точныя копіи, городовую обывательскую книгу и обѣ копіи подписываютъ; городовую обыватель-

а

żdym zebraniu ſię raz ná zawſze zgromadzenie mieſzczańſkie naznaczyć ma, ale nie więcey ſta rublow.

73.

W przypadku niekontentowania ſię, udać ſię do guberſkiego Magiſtratu.

Ieżeli kto nie ieſt kontent z rozpoznania dowodow przez mieyſkiego Głowę z Deputatami, ten ma proſic, i ſkarzyć ſię w guberſkim Magiſtracie, i prezentować onemu ſwoie dowody.

74.

O przeczytaniu mieſzczańſkiey obywatelſkiey xięgi zgromadzeniu mieſzczańſkiemu.

Po ułożeniu mieſzczańſkiey obywatelſkiey xięgi, mieyſki Głowa z Deputatami od każdey miaſta części wnioſą xięgę obywatelſką mieſzczańſką do zgromadzenia mieſzczańſkiego, gdzie ią przeczytać należy dla powſzechney wiadomości; á ieżeli zgromadzenie mieſzczańſkie żądać będzie, tedy przeczytać maią protokuł mieyſkiego Głowy z Deputatami, ażeby zgromadzenie mieſzczańſkie widzieć mogło, ieśli porządnie w poruczonym ſobie obowiązku ſprawili ſię.

75.

Mieſzczańſką obywatelſką xięgę chować w archiwie zgromadzenia mieſzczańſkiego, kopię iedną w rządzie guberſkim,

Po przeczytaniu mieſzczańſkiey obywatelſkiey xiegi zgromadzeniu mieſzczańſkiemu, mieyſki Głowa z Deputatami, uczyniwſzy z mieſzczańſkiey obywatelſkiey xięgi dwie wierne kopie, xięgę mieſzczańſką obywatelſką i obie kopie podpiſuią; mieſzczańſką tego miaſta obywatelſką xięgę od-

а другую въ казенной Палатѣ.

скую книгу того города отдадутъ въ архиву общества градскаго, обѣ же копіи отсылаютъ въ губернское Правленіе, которое одну копію оставя у себя, другую копію отошлетъ въ казенную Палату той Губерніи.

76.

О продолженіи городовой обывательской книги.

Буде кто въ городовой обывательской книгѣ невнесенный получитъ по наслѣдству, или по закладнымъ, или по купчимъ, или инако законно, домъ, или иное строеніе, или мѣсто, или землю въ томъ городѣ, то долженъ при первомъ сходѣ общества градскаго просить о внесеніи его въ городовую обывательскую книгу, и буде обществу градскому извѣстно и сомнѣнія о его состояніи не имѣетъ, то безъ справокъ да внесется въ городовую обывательскую книгу. Буде же вписанъ въ городовой обывательской книгѣ инаго города, и о томъ листъ за подписаніемъ городскаго Главы со депутаты и за печатью общества градскаго того города предъявитъ обществу градскому, то сіе служитъ ему достаточнымъ доказательствомъ для внесенія въ городовую обывательскую книгу.

oddaią do archiwy mieſzczańſkiego zgromadzenia, i obie kopie odſyłaią do Rządu guberſkiego, ktòren iedną kopię zoſtawiwſzy u ſiebie, drugą odſyła do izby ſkarbowey tey gubernii.

76.

O kontynuowaniu mieſzczańſkiey obywatelſkiey xięgi.

Ieżeli kto nie wnieſiony do mieſzczańſkiey obywatelſkiey xięgi, otrzyma przez ſukceſſyą, lub zaſtawę, lub kuplę, lub innym iakim prawnym ſpoſobem dom, lub iaką budowlę, lub plac, lub grunt w tym mieście, tedy winíen ieſt przy pierwſzym zebraniu ſię zgromadzenia mieſzczańſkiego, proſić aby go wnieſiono do mieſzczańſkiey obywatelſkiey xięgi; á ieżeli zgromadzeniu mieſzczańſkiemu wiadomo ieſt, i wątpliwości o nim nie ma, tedy nieformuiąc ſprawy, ma być wnieſion do obywatelſkiey mieſzczańſkiey xięgi. Ieżeli zaś ieſt wnieſiony do mieſzczańſkiey obywatelſkiey xięgi innego miaſta, i o tym kartę z podpiſem mieyſkiego Głowy i Deputatow, i pieczęcią zgromadzenia mieſzczańſkiego onego miaſta okaże mieſzczańſkiemu zgromadzeniu, tedy ta karta ſłuży iemu zá dowod doſtateczny do wnieſienia go do mieſzczańſkiey obywatelſkiey xięgi.

Г.

ДОКАЗАТЕЛЬСТВА СОСТОЯНІЯ ГОРОДОВЫХЪ ОБЫВАТЕЛЕЙ.

77.

Доказательства городовыхъ обывателей.

Городовыми обывателями разумѣются всѣ тѣ, кои въ томъ городѣ или старожилы, или родились, или поселились, или домы или иное строеніе, или мѣста, или землю имѣютъ, или въ гильдіи или въ цѣхъ записаны, или службу городскую отправляли, или въ окладъ записаны, и по тому городу носятъ службу или тягость. Доказательства же состоянія многочисленны суть, и болѣе зависятъ отъ праводушнаго разсмотрѣнія и непристрастнаго испытанія, нежели отъ предписаній: различные закономъ дозволенные способы къ пропитанію и умноженію имущества сами собою указуютъ путь, и правосудіе не дозволяетъ исключить единаго доказательства состоянія, какъ тутъ, гдѣ слово закона доказательство таковое опровергаетъ; милосердно же утверждаются слѣдующія доказательства состоянія, не уничтожая однако же и сверьхъ того иныя неоспоримыя доказательства которой семьи, хотя бы здѣсь и не прописаны были.

До-

D.

DOWODY STANU MIEYSKICH OBYWATELI

77.

Dowody mieyſkich obywateli.

POd imieniem mieyſkich obywateli, rozumieią ſię wſzyſcy ci, którzy lub od dawna w tym mieście zamieſzkali, lub ſię porodzili w nim, lub niedawno oſiedli maią w nim domy ſwe, lub inne budowle, lub place, lub grunta, albo zapiſani ſą do gełdy lub cechu, lub urzędy tego miaſta ſprawowali, albo w podatkowanie zapiſani ſą, i z tego miaſta czynią ſłużbę lub znoſzą ciężary. Dowody zaś ſtanu ſą liczne, i więcey zależą od rzetelnego rozbioru, i bezſtronnego rozpoznania, niżeli od przepiſow; rozmaite ſpoſoby prawami dozwolone żywienia ſię, i pomnażania maiątku, ſame przez ſię pokazuią do tego drogę; á ſprawiedliwość nie każe odmiatać ani iednego dowodu, krom tego, który ſłowami prawa odrzucony ieſt. Wſzakże potwierdzaią ſię dobrotliwie naſtępuiące dowody, nie odrzucaiąc iednak niewątpliwych dowodów iakiey familii, luboby w tym mieyſcu wytknięte nie były.

78.

Доказательства состоянія городовыхъ обывателей.

Доказательства состоянія суть:

Приходская книга.

1. Имя и состояніе въ приходской книгѣ той приходской церкви, гдѣ крещенъ, священникомъ записано, и кумовьями подписано въ день своего крещенія, число, мѣсяцъ и годъ.

Свидѣтельство священниково и прихожанъ.

2. Свидѣтельство приходскаго священника того прихода, гдѣ живетъ, и двухъ свидѣтелей градскихъ обывателей того же прихода.

Перепись.

3. Прежнихъ лѣтъ переписи.

Ревизія.

4. Послѣдняя ревизія.

Гильдейскій листъ.

5. Гильдейскій листъ за руками гильдейскаго старшины и двухъ человѣкъ въ той же гильдіи вписавшихся свидѣтелей.

Цѣховый листъ.

6. Цѣховый листъ за руками цѣховаго старшины и двухъ человѣкъ въ томъ же цѣхѣ вписавшихся свидѣтелей.

Указы, грамоты и листы.

7. Указы, или грамоты, или листы кому данныя съ прописаніемъ состоянія или промысла.

Опредѣленіе.

8. Опредѣленіе по дѣлу доказующее состояніе.

Судъ.

9. Градскимъ судомъ судился яко городовый обыватель.

Листъ.

10. Похвальный листъ.

Слу-